

บทที่ 6

การสื่อความหมายผ่านปกซีดีเพลงอินดี้โดยผู้ผลิต

ศิลปินอิสระซึ่งมีเงินลงทุนและช่องทางการสื่อสารที่จำกัด หลายคนเลือกเข้าร่วมกับบริษัทดนตรีขนาดเล็ก เพื่อขยายขีดความสามารถในการผลิตผลงานที่มีคุณภาพมากขึ้น ทั้งด้านการอัดเสียงและการผลิตปกอัลบั้ม รวมถึงโอกาสในการเข้าถึงกลุ่มคนฟัง ขณะที่ศิลปินบางกลุ่มก็ปรารถนาที่จะดำเนินการสร้างสรรค์ผลงานด้วยตนเองทั้งกระบวนการ แม้บางศิลปินจะมีเงินลงทุนไม่มากนัก แต่ก็พยายามหาหนทางที่คุ้มค่าที่สุด และด้วยการทำงานของศิลปินอินดี้ที่สังกัดบริษัทดนตรีขนาดเล็กและศิลปินอิสระส่วนใหญ่ต่างก็ยึดถือความพอใจของตนมากกว่าการตามใจตลาด ยกเว้นเพียงบางบริษัทที่มีแผนกด้านการตลาดคอยกำกับ จึงมีผลให้ผู้ผลิตเพลงอินดี้มีโอกาสสร้างความหลากหลายในการสื่อสารผ่านเนื้อหาของผลผลิตได้มากกว่าผู้ผลิตเพลงกระแสหลัก จึงน่าสนใจว่าผู้ผลิตสื่อทางเลือกรุ่นนี้ได้สะท้อนความหมายใดผ่านช่องทางส่วนตัวที่มีอย่างจำกัดเช่นปกซีดีเพลง และความหมายนั้นมีนัยต่อสังคมอย่างไร ผู้วิจัยได้แสดงภาพรวมของปกอัลบั้มเพลงอินดี้จากอดีตถึงปัจจุบัน ในตอนที่ 6.1 และวิเคราะห์เจาะลึกตัวอย่างปกซีดีเพลงจำนวน 10 อัลบั้ม ในตอนที่ 6.2 เพื่อที่ผู้อ่านจะได้เข้าใจถึงจุดยืนและเป้าหมายในการผลิตที่แท้จริงของผู้ผลิตกลุ่มนี้ครอบคลุมและชัดเจนมากยิ่งขึ้น

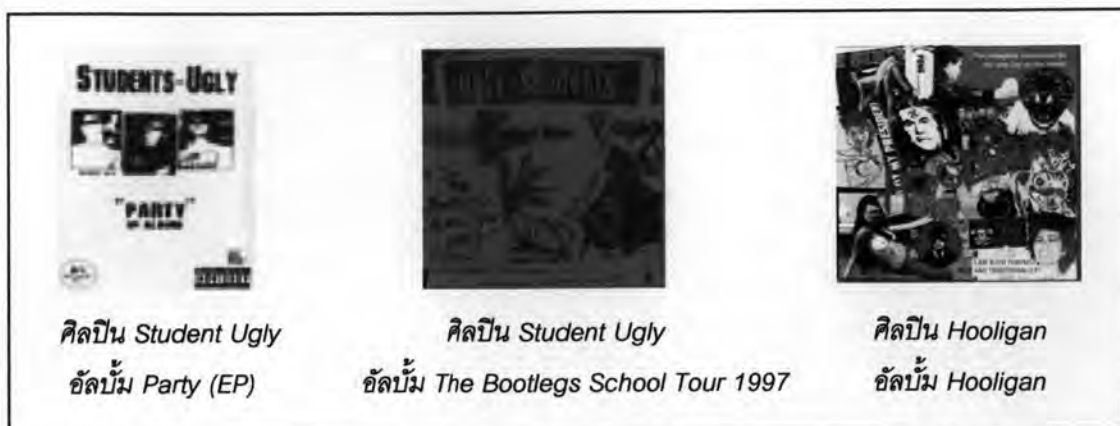
6.1 ภาพรวมของปกอัลบั้มเพลงอินดี้ในประเทศไทย

เพื่อให้เห็นถึงภาพรวมของการสร้างสรรค์ปกอัลบั้มเพลงอินดี้หรือเพลงใต้ดินตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน ผู้วิจัยได้รวบรวมผลงานของผู้ผลิตที่เป็นศิลปินอิสระและศิลปินในสังกัดบริษัทดนตรีขนาดเล็กซึ่งจัดตัวเองเป็นกลุ่มผู้ผลิตอิสระ (Independent record labels) จำนวนทั้งสิ้น 465 อัลบั้ม (ดูภาคผนวก ข) เท่าที่จะสามารถรวบรวมได้ จนถึงอัลบั้มที่ออกวางจำหน่ายในปี พ.ศ.2548 ซึ่งเป็นช่วงระยะเวลาการเก็บข้อมูลในการศึกษา ทั้งนี้ ผลงานเพลงในช่วงปีแรก ๆ มีปรากฏอยู่น้อยมาก จึงสามารถติดตามมาได้เพียงไม่กี่อัลบั้ม โดยที่บางส่วนยังคงเป็นเทปคาสเซ็ทอยู่ หากมีความบกพร่องประการใด ผู้วิจัยต้องขออภัยมา ณ ที่นี้

จากข้อมูลปกอัลบั้มที่ผู้วิจัยได้รวบรวมขึ้น จะเห็นว่า ปกอัลบั้มที่ผลิตโดยศิลปินอินดี้ นับตั้งแต่อดีตเป็นต้นมามีลักษณะคล้ายคลึงกันในด้านรูปแบบที่หลากหลายและไม่ยึดติดกับการนำเสนอหน้าตาของศิลปิน หรือแม้จะเป็นอัลบั้มที่ใช้ภาพถ่ายศิลปินลงปก ก็จะพยายามนำเสนอในลักษณะที่มีความกวน ความเก๋ ขวนขวาย หรือดูเรียบง่าย มีเพียงบางอัลบั้มที่ใช้ภาพถ่ายระยะใกล้ (Close up) เน้นการนำเสนอรูปร่างหน้าตาที่ดูดีของศิลปินอย่างที่พบได้บ่อยครั้งในปกอัลบั้มเพลงกระแสหลัก วิธีการนำเสนอของศิลปินเพลงอินดี้ส่วนใหญ่จึงอาจเป็นผลมาจากความต้องการแสดงตัวตนอย่างเสรี ไม่ยึดติดกับการสร้างภาพลักษณ์ เช่นเดียวกับวิธีการสื่อสารผ่านบทเพลงของพวกเขาที่ตามใจตัวเองมากกว่ามุ่งผลทางการค้า หรืออาจมาจากค่าใช้จ่ายในการถ่ายภาพและการพิมพ์แบบ 4 สี ที่ค่อนข้างสูงกว่าการเน้นภาพกราฟิกธรรมดา สำหรับศิลปินอิสระที่มีต้นทุนจำกัดจึงต้องหาทางออกที่เหมาะสมกว่า ทำให้ผลงานของผู้ผลิตกลุ่มนี้ดูมีความแตกต่างออกไปเมื่อวางบนแผงซึ่งปกซีดีเพลงกระแสหลักครองพื้นที่ส่วนใหญ่มาโดยตลอด อย่างไรก็ตาม ทุกวันนี้จะพบว่าปกซีดีเพลงที่ผลิตโดยสังกัดขนาดใหญ่เริ่มฉีกตัวเองมานำเสนอในรูปแบบที่หลากหลายมากขึ้นสำหรับอัลบั้มที่ต้องการเจาะกลุ่มตลาดผู้ฟังเพลงอินดี้ ทำให้ความแตกต่างในภาพรวมเริ่มลดลง สำหรับศิลปินอินดี้เอง โดยเฉพาะที่สังกัดบริษัทดนตรีขนาดเล็ก ซึ่งมีอำนาจการผลิตทั้งเงินทุนและโอกาสเข้าถึงสื่อมากกว่าศิลปินอิสระที่ดำเนินการด้วยตัวเองทุกกระบวนการ ก็พบว่าการพยายามนำเสนอผลงานดนตรีในสไตล์ป๊อบที่ฟังง่ายมากขึ้น ปกซีดีที่ใช้จึงเริ่มลดความเป็นส่วนตัวลง และสื่อสารง่ายขึ้นตามไปด้วย นำมาสู่ปรากฏการณ์ที่ความเป็นอินดี้และกระแสหลักเริ่มโน้มเข้าหากัน และแบ่งแยกกันได้ยากขึ้นในแง่ของภาพปรากฏ (Visual) ความแตกต่างที่สำคัญจึงต้องวัดกันที่ระบบการทำงานเป็นหลัก ดังที่ผู้วิจัยได้กล่าวไว้ในบทที่ 5

ในส่วนของ การสื่อสารผ่านปกอัลบั้ม แนวดนตรีเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้ปรากฏเป็นรูปแบบซึ่งกลุ่มผู้ฟังจะสามารถรับรู้และเข้าใจได้ ดังจะเห็นได้ว่าปกซีดีเพลงอินดี้จำนวนมากสามารถจำแนกความแตกต่างเบื้องต้นได้ตามรูปแบบที่นำเสนอ โดยมักมาจากแนวดนตรีแต่ละประเภทซึ่งมีที่มาทางวัฒนธรรมแตกต่างกัน ไม่ว่าจะเป็นดนตรีพังก์-ร็อก (Punk-Rock) อย่างวง สติวเด็น อักลี (Student Ugly) และ ฮูลิแกน (Hooligan) ซึ่งสื่อสารแนวคิดของวัฒนธรรมพังก์ที่ วุ่นวาย ยุ่งเหยิง และต่อต้านสังคม ด้วยการจัดวางภาพซ้อนทับกันแบบตัดปะ (Collage) และแสดงเนื้อหาหรือข้อความวิพากษ์วิจารณ์ประชดเสียดสีสังคมผ่านทางปกอัลบั้ม (ดังภาพที่ 6.1)

รูปภาพที่ 6.1 ภาพตัวอย่างปกซีดีเพลงในแนวดนตรีฟังก์

ศิลปิน Student Ugly

อัลบั้ม Party (EP)

ศิลปิน Student Ugly

อัลบั้ม The Bootlegs School Tour 1997

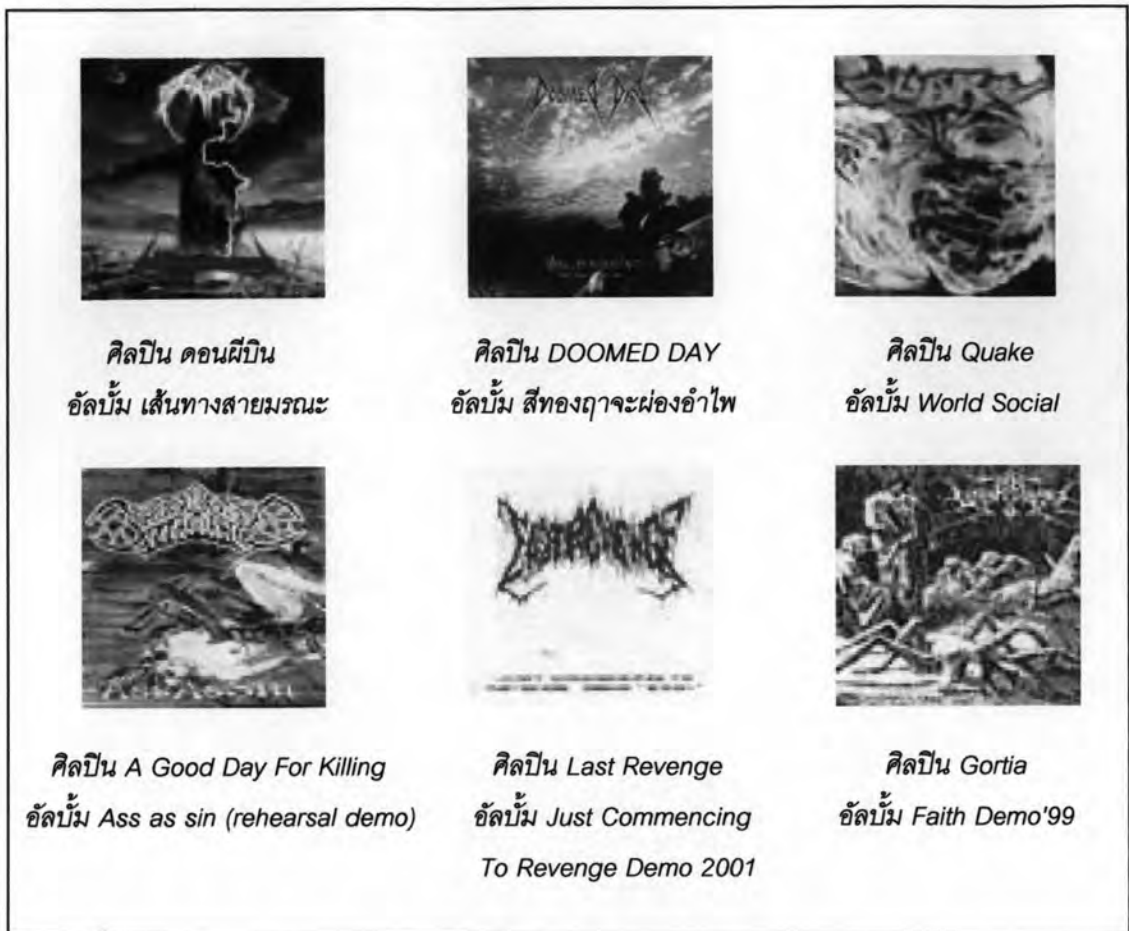
ศิลปิน Hooligan

อัลบั้ม Hooligan

หรือในอัลบั้มที่มีดนตรีแนวหนัก ๆ (ดังภาพที่ 6.2) อย่าง เฮฟวี (Heavy) เมทัล (Metal) ฮาร์ดคอร์ (Hardcore) ก็ค่อนข้างมีความชัดเจนในการสื่อสาร โดยมักนำเสนอด้วยสีส้มหรือภาพที่ให้ความรู้สึกในทางหม่น ๆ มีความดิบเถื่อน และดูลึกลับน่ากลัว นอกจากนี้ ที่น่าสนใจคือมีการนำตัวอักษรแบบลายเซ็น (Tag) ที่ใช้กำกับชื่อในการพ่นกราฟฟิตี (Graffiti)¹ มาใช้ในอัลบั้มที่มีแนวดนตรีกลุ่มดังกล่าวแทนที่จะใช้ในแนวเพลงฮิปฮอปซึ่งเป็นต้นกำเนิดของลายเส้นแบบกราฟฟิตี ได้แก่ อัลบั้มของศิลปิน ดอนผีบิน, ดุเมเดย์ (DOOMED DAY), เควก (Quake), อะกู๊ดเดย์ฟอร์คิลลิ่ง (A Good Day For Killing), ลาส รีเวนจ์ (Last Revenge) และกอร์เทีย (Gortia) เป็นต้น แสดงให้เห็นถึงการไหลของความหมายข้ามวัฒนธรรมและการเชื่อมโยงกันระหว่างโลกของดนตรี ศิลปะ และโลกทางสังคม เนื่องจากลายเส้นแบบกราฟฟิตี นอกจากสื่อถึงการแสดงอาณาเขตแล้วยังสะท้อนถึงวัฒนธรรมต่อต้านสังคมและศิลปะกระแสหลักที่ใช้ร่วมกันเป็นอุปกรณ์ ซึ่งเป็นการแสดงฐานะทางสังคมของผู้เสพที่มีรสนิยมสูง โดยจัดแสดงเฉพาะในพิพิธภัณฑ์หรือแกลลอรี่ ความหมายที่ผู้ผลิตดนตรีในแนวรุนแรงเหล่านี้เลือกใช้ จึงอาจเป็นมุมมองในด้านของการต่อต้านสังคมหรือสื่อกระแสหลัก ทั้งในรูปแบบของการแสดงออกด้วยสไตล์ดนตรีดุเดือดที่จำกัดคนฟังเฉพาะกลุ่ม และภาษาของเพลงที่มีความดิบเถื่อน มีการใช้ถ้อยคำหยาบคาย และแสดงเนื้อหาที่วิพากษ์วิจารณ์สังคม เป็นต้น

¹ กราฟฟิตีเป็นหนึ่งในวัฒนธรรมฮิปฮอป ที่มีจุดกำเนิดมาจากการแสดงพื้นที่ อาณาเขต หรือตัวตน ด้วยวิธีการพ่นสีสเปรย์บนกำแพงหรือสิ่งต่าง ๆ และแสดงลายเซ็น (Tag) ของนักพ่น (Writer) กำกับไว้

รูปภาพที่ 6.2 ภาพตัวอย่างปกซีดีเพลงในแนวดนตรีหนัก ๆ อย่าง เฮฟวี, เมทัล, ฮาร์ดคอร์

นอกจากนี้ ในอัลบั้มเพลงแนวร็อก (Rock) หรือแร็ป (Rap) บางอัลบั้มยังพบว่ามี การนำรูปภาพที่สื่อเสียไปในเรื่องเพศมาใช้ (ดังภาพที่ 6.3) เพื่อสื่อสารถึงอัลบั้มที่พูดถึงเรื่องเพศอย่างเด่นชัด อย่างอัลบั้ม เพลงหัวก๊วย ของศิลปิน บานาน่ามิวสิค (Banana Music) หรือบางอัลบั้มก็มีการนำภาพหญิงสาวในลักษณะเซ็กซี่ล่อแหลมมาใช้เพื่อกระตุ้นการรับรู้และเรียกร้องความสนใจจากผู้พบเห็น อย่างเช่น อัลบั้มของศิลปิน เอ.วาย.เอ็ม (A.Y.M), มาเจนต้า (Magenta), โมโลโทฟ (Molotov), ฮาเร็มเบล (Harem Belle), เสียต และ กระสัน เป็นต้น แต่ทั้งนี้ก็ได้เป็นการสื่อสารอย่างชัดแจ้งในลักษณะที่ขัดกับศีลธรรมอันดีของสังคมไทย แต่จะแสดงออกในรูปแบบของภาพวาดล้อเลียน การใช้กราฟิกตกแต่งไม่ให้ดูอนาจารจนเกินไป หรือเป็นการใช้ภาพสัญลักษณ์เพื่อสื่อสารแทน แสดงให้เห็นว่าในส่วนของภาพที่มาจาก การแปลงความคิดของศิลปินและผลงานดนตรีให้เป็นรูปธรรมนั้น มีการลดทอนการสื่อความหมายในประเด็นที่รุนแรงให้อ่อนลงเมื่อต้องเข้าสู่พื้นที่สาธารณะ หรือมิฉะนั้นก็อาจเลี่ยงไปนำเสนอในมุมมองอื่นอย่างเช่นการสื่อสารด้วยความหมายเปรียบเทียบเชิงสัญลักษณ์แทน

รูปภาพที่ 6.3 ภาพตัวอย่างปกซีดีเพลงที่มีการนำรูปภาพสื่อเสียดทางเพศหรือภาพเช็กซีของหญิงสาวมาใช้

ศิลปิน Banana Music

อัลบั้ม เพลงหว่ากล้วย

ศิลปิน A.Y.M

อัลบั้ม ปฏิสนธิ

ศิลปิน Magenta

อัลบั้ม Dark Tall And Handsome

ศิลปิน Molotov

อัลบั้ม Cocktail

ศิลปิน เสียด

อัลบั้ม เพลงถ่อย

ศิลปิน กระสัน

อัลบั้ม กระสัน

เนื่องจากผู้ผลิตเพลงอินดี้ค่อนข้างมีความชัดเจนในด้านตัวตนที่นำเสนอ สไตล์ดนตรีหรือเนื้อหาของเพลงก็เป็นผลรวมมาจากความสนใจและวิถีการดำเนินชีวิตที่หล่อหลอมจนเป็นตัวเขา อาจมีบ้างที่เป็นการทดลองนำเสนอแนวทางใหม่ในผลงานชุดแรก ๆ และเมื่อได้แนวทางที่ชัดเจนแล้วก็จะคงไว้จนเป็นสไตล์ที่ติดตัว ไม่ใช่การพยายามสร้างสไตล์มาเป็นกรอบแนวคิดในการผลิตอัลบั้ม (Album concept) ซึ่งเปลี่ยนแปลงไปได้เรื่อย ๆ ตามกระแสความนิยมของสังคม ฉะนั้น บุคลิกที่สื่อสารผ่านปกซีดีเพลงซึ่งเป็นผลผลิตของคนกลุ่มนี้จึงสามารถชี้บ่งถึงบุคลิกของศิลปินได้ในระดับหนึ่ง ผู้วิจัยได้เลือกศึกษาการสร้างสรรค์และสื่อความหมายผ่านปกซีดีเพลงของศิลปินอินดี้แบบเจาะลึกจำนวน 10 อัลบั้ม เพื่อให้เกิดความเข้าใจถึงวิถีคิดและการทำงานของผู้ผลิตกลุ่มนี้ชัดเจนขึ้น

6.2 กรณีตัวอย่างการวิเคราะห์ความหมายจากเนื้อหาปกซีดีเพลงอินดี้จำนวน 10 อัลบั้ม

จากข้อมูลการรวบรวมอัลบั้มเพลงอินดี้ในประเทศไทย พบว่า มีอัลบั้มที่ออกวางจำหน่ายในช่วงปี พ.ศ.2545-2548 เป็นจำนวนมากที่สุด ทั้งนี้ ในปี พ.ศ.2548 เป็นช่วงเวลาการเก็บข้อมูลในการวิจัย จึงทำให้ผลการรวบรวมยังไม่สมบูรณ์ ผู้วิจัยจึงเลือกศึกษาปกซีดีเพลงอินดี้ที่วางจำหน่ายตั้งแต่ปี พ.ศ.2545-2547 ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 257 อัลบั้ม (ดูภาคผนวก ข) เพื่อคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างในการวิเคราะห์เจาะลึกการสื่อความหมายจากปกซีดีในมุมมองของผู้ผลิตเพลงอินดี้ โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. เป็นอัลบั้มที่ผลิตโดยศิลปินที่ไม่มีสังกัดหรืออาจสังกัดในบริษัทดนตรีขนาดเล็กซึ่งไม่อยู่ในอาณัติของบริษัทดนตรีขนาดใหญ่ ทั้งเรื่องทุน การบริหารจัดการ และการตลาดของระบบอุตสาหกรรมดนตรี

2. เป็นอัลบั้มที่มีเนื้อร้องหลักเป็นภาษาไทย ไม่รวมการศึกษาถึงอัลบั้มพิเศษที่จัดทำขึ้นเพื่อกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งเป็นการเฉพาะ ตลอดจนอัลบั้มเพลงบรรเลง บันทึกการแสดงสด หรือ รวมฮิตต่าง ๆ เพื่อสามารถศึกษาการถ่ายทอดแนวความคิดเกี่ยวกับตัวตนของศิลปินและผลงานเพลงได้อย่างชัดเจน

3. สัมภาษณ์เบื้องต้นถึงปกอัลบั้มที่สื่อความหมายเกี่ยวกับผลงานเพลงและศิลปินได้ชัดเจนในความคิดเบื้องต้นของบุคคล 3 กลุ่ม ซึ่งมีประสบการณ์รับฟังเพลงอินดี้ไม่ต่ำกว่า 5 ปี กลุ่มแรก เป็นผู้ทำงานเกี่ยวกับดนตรีอินดี้ หรือการออกแบบปกอัลบั้มโดยตรง กลุ่มที่สอง นักวิจารณ์ และสื่อมวลชน กลุ่มที่สาม ผู้ฟังเพลงอินดี้ ทั้งนี้ รายชื่อผู้ตอบคำถามทั้ง 3 กลุ่ม ผู้วิจัยได้กล่าวไว้ในบทที่ 3

เพื่อให้อัลบั้มที่ศึกษามีความหลากหลายด้านแนวดนตรี จึงพิจารณาเพิ่มเติมถึงปกอัลบั้มที่มีความหมาย (Meaningful) แก่การศึกษาเจาะลึก จากการสอบถามผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key informant) และเป็นผู้เชี่ยวชาญในการออกแบบปกอัลบั้มโดยตรง คือ คุณวรวิมล ดวงวุฒิกุล ทั้งนี้ หนึ่งในอัลบั้มที่คัดเลือก เป็นอัลบั้มที่วางจำหน่ายในปี พ.ศ.2544 ผู้วิจัยจึงได้นำมารวมในการศึกษาด้วย

จากขั้นตอนการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างข้างต้น ทำให้ได้ปกซีดีเพลงอินดี้จำนวน 10 อัลบั้ม ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาเจาะลึกและสัมภาษณ์ศิลปินผู้ผลิตผลงาน (ดูภาคผนวก ค) เพื่อทราบการสื่อความหมายและวิธีคิดต่าง ๆ ในการสร้างสรรค์ปกซีดีจากมุมมองของผู้ผลิตเพลงอินดี้โดยตรง อันจะเป็นพื้นฐานการอธิบายลักษณะร่วมของการทำงานแบบอินดี้ และทัศนคติของผู้ผลิตกลุ่มนี้มีต่อสังคม ผู้วิจัยสรุปข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับอัลบั้มเพลงอินดี้ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาเป็นตาราง 6.1 ดังนี้

ตารางที่ 6.1 ข้อมูลอัลบั้มเพลงอินดี้ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา จำนวน 10 อัลบั้ม

ลำดับ	ปี	ศิลปิน (อัลบั้ม)	แนวดนตรี	กลุ่ม / สังกัด	ผู้ออกแบบ (อาชีพ / ความสัมพันธ์)	จำนวนผลิต (แผ่น) / ต้นทุนต่อแผ่น (บาท)
1	2544	อะไรจ๊ะ (The Downtown symphony)	Funk / Punk / Heavy Metal / Hip Hop	สังกัด Hualampong Riddim , Free I จำกัด	กรกฤช เจียรพินิจนันท์ (ช่างภาพแฟชั่น และศิลปิน) - เพื่อนศิลปิน	3,000 / 5 (เฉพาะปก-สังกัด จ่ายส่วนค่าห้องอัด ของ คนรู้จัก-ไม่เสียเงิน)
2	2545	Nolens. Volens (Unveiled)	Electronica	กลุ่มอิสระ "Harsh Label"	พิชิต วิริงบุตร (นักออกแบบ)	1,000 / 60
3	2545	วิเศษนิยม (นิ่ววิเศษนิยม)	Brit-pop	ศิลปินอิสระ, Free I จำกัด	ชูพล ศรีเวียง (ศิลปินและ นักการตลาด)	ประมาณ 10,000 / 10 (ไม่รวม ค่าพิมพ์ปก บ.จัดจำหน่ายจ่าย)
4	2545	A Cappella Seven (A Cappella Seven)	Acappella	ศิลปินอิสระ	อริน เปรมโตตร์ (ออกแบบจัดหน้า สิ่งพิมพ์) - เพื่อนศิลปิน	ครั้งที่ 1: 500 ครั้งที่ 2: 3,000 / 12
5	2546	Kindergarten (Kindergarten)	Pop	สังกัด กุณช็อง มิวสิค คลับ, Here จำกัด	อริชัย แสงทอง (ศิลปินและ นักศึกษากาแฟ)	ครั้งที่ 1: 5,000 ครั้งที่ 2: 2,000 / 15 (ไม่รวมค่า ห้องอัดส่วนตัว)
6	2546	จิ้น มหาสมุทร บุญรักษ์ (สุขใจ)	Modern Folk / Rock	ศิลปินอิสระ, นื่องท่าพระจันทร์ จำกัด	เวโรจน์ ยงวัฒนานันท์ (นักศึกษากาแฟ) - เพื่อนศิลปิน	2,000 / 10

ตารางที่ 6.1 (ต่อ) ข้อมูลอัลบั้มเพลงอินดี้ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา จำนวน 10 อัลบั้ม

ลำดับ	ปี	ศิลปิน (อัลบั้ม)	แนวดนตรี	กลุ่ม / สังกัด	ผู้ออกแบบ (อาชีพ / ความสัมพันธ์)	จำนวนผลิต (แผ่น) / ต้นทุน ต่อแผ่น (บาท)
7	2547	กระสัน (กระสัน)	Heavy Metal / Emotional	ศิลปินอิสระ, Here จำกัด	ยุทธพงษ์ ศิริบงกช (ศิลปินและนักออกแบบ)	3,000 (ลงทุน มาสเตอร์เทปเอง 40,000 บาท) / ค่าผลิตแผ่น และปก บ.จัดจำหน่ายจ่าย
8	2547	Dubbrainers (Dub Jam Sessions) (E.P.)	Dub / Reggae	ศิลปินอิสระ	1. ธนบูรณ์ เทพบุตร (ศิลปินและค้ายาย) 2. ดวงกมล บุญฤทธิ์ธงไชย (ค้ายาย) - เพื่อนศิลปิน	1,000 / 20 บาท
** 9	2547	ไอ้คิด ชญานี เลิศเทวศิริ (Imaginary Love Box)	Pop	สังกัด Music Designer Art (MDA), Here จำกัด	ภาณุ พันธุ์สินชัย (นักออกแบบ บ. Here)	-
10	2547	Hooligan (Hooligan)	Punk-Rock / Garage	ศิลปินอิสระ	นฤต แก่นเพชร (ศิลปินและค้ายาย)	ครั้งที่ 1: 300 ครั้งที่ 2-5: ครั้งละ 100 / 50

** สังกัดดำเนินการทั้งหมด ศิลปินจึงไม่ทราบรายละเอียดในการผลิตอัลบั้มและปกซีดี

งานออกแบบโดยทั่วไปประกอบด้วย 2 ส่วนที่สำคัญ ได้แก่ รูปแบบ (Form) และเนื้อหา (Content) ส่วนที่เป็นรูปแบบ เกิดจากการจัดรวมส่วนประกอบในงานออกแบบ (Elements of design) เข้าด้วยกัน โดยอาศัยเทคนิคต่าง ๆ ของผู้ออกแบบ และส่วนที่เป็นเนื้อหา หมายถึง แนวคิด เรื่องราว หรือสาระในงานออกแบบ ซึ่งเป็นผลมาจากรูปแบบ

เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจถึงความหมายและมุมมองความคิดเบื้องหลังผู้ผลิต ที่สื่อสารผ่านทางปกซีดีเพลงอินดี้อย่างชัดเจน ผู้วิจัยได้วิเคราะห์รูปแบบและเนื้อหาสารจากปกซีดีเพลง ประกอบกับข้อมูลการสัมภาษณ์ผู้ผลิตทั้ง 10 อัลบั้ม โดยใช้เกณฑ์ในการอธิบายตามแนวคิดเรื่องการออกแบบ และแนวคิดลัทธิศิลปะตะวันตกตั้งแต่ยุคสมัยใหม่ถึงปัจจุบัน ดังนี้

6.2.1 อัลบั้ม เดอะทาวน์ทาวน์ซิมโฟนี (The Downtown symphony): ศิลปิน อะไรจะ

6.2.1.1 รายละเอียดเกี่ยวกับอัลบั้ม

1. ที่มาของชื่อวงและชื่ออัลบั้ม ชื่อวง "อะไรจะ" ไม่ได้มีความหมายพิเศษ เพียงแต่เป็นคำที่ศิลปินชื่นชอบ และเห็นว่าฟังดูร่าเริง ทั้งนี้ ศิลปินได้นิยามความหมายของวงไว้ในปกซีดี 8 ประการด้วยกัน ดังนี้

- 1) อะไรจะ คือ ศาสดาที่ยังไม่ถือกำเนิด
- 2) อะไรจะ คือ ขนวนที่เอาไว้จุดระเบิด
- 3) อะไรจะ คือ ภูเขาที่มันกำลังจะกลายเป็นไฟ
- 4) อะไรจะ คือ คำถามไม่รู้จะตั้งขึ้นมาทำไม
- 5) อะไรจะ คือ นักการเมืองผู้ไม่ขึ้นอยู่กับพรรค
- 6) อะไรจะ คือ โรแมนติกผู้ไม่เคยมีความรัก
- 7) อะไรจะ คือ หยดน้ำที่กำลังจะกลายเป็นไอ
- 8) อะไรจะ คือ ชีวิตที่ไม่รู้จะคิดกันไปทำไม

ในส่วนของชื่ออัลบั้ม "The downtown symphony" ก็มาจากความหมายของบทเพลงที่ศิลปินได้แต่งเอาไว้ และจากแนวคิดในการผลิตอัลบั้ม

2. แนวคิดในการผลิตอัลบั้ม (Album concept) มาจากการผลิตผลงานเพลงที่มีเนื้อหาโดยรวมเกี่ยวข้องกับเรื่องราวของชีวิตในสังคมเมือง

3. รายชื่อบทเพลงในอัลบั้ม มีดังนี้

- 1) โกอิ่ง ดาวทาวน์
- 2) บางกอกใหม่
- 3) คืนที่รุ่งปรากฏ
- 4) มองไม่เห็นใคร
- 5) วิมานเอกมัย
- 6) มิธนา กับ ผีนลอย ๆ
- 7) เอง
- 8) กลับไปที่เดิม
- 9) อีกครั้ง (นอนตายที่มุมเดิม)
- 10) นานเกินไป

6.2.1.2 รายละเอียดของปกซีดี

ซีดีเพลงอัลบั้ม เดอะดาวนทาวน์ซิมโฟนี บรรจุอยู่ในกล่องพลาสติกใสแบบ แข็งขนาดมาตรฐาน โดยส่วนของปกซีดีที่ใช้ประกอบไปด้วย 2 ส่วน ดังนี้

1. ปกหน้า เป็นกระดาษพับ 4 ส่วน พิมพ์เนื้อหาทั้ง 2 ด้าน

ด้านหน้า ส่วนแรกจากทางขวาเป็นหน้าปกซีดี มีพื้นกระดาษสีขาว แสดง ภาพถ่ายตึกที่อยู่อาศัยท่ามกลางทุ่งหญ้า 4 ภาพ และพิมพ์ชื่อวง "อะไรจี" ด้วยสีชาบบนแถบ สีแดงทางด้านล่างของปก ติดกับชื่ออัลบั้ม "the downtown symphony" ที่เป็นตัวอักษรสีเทาบน พื้นสีขาว ส่วนอื่น ๆ แสดงรูปภาพบ้านของเล่นในสนามหญ้า ภาพถ่ายศิลปินจากรูปถ่ายที่วางบน พื้นหินอ่อน และภาพรถยนต์เก่าบนพื้นถนนที่เต็มไปด้วยใบไม้แห้ง ตามลำดับ ดังรูปภาพที่ 6.4

รูปภาพที่ 6.4 ภาพปกด้านหน้าของ อัลบั้ม เดอะดาวนทาวน์ซิมโฟนี โดยศิลปิน อะไรจี

ด้านหลัง ส่วนแรกจากทางขวา แสดงภาพบ้านไม้หลังเล็กท่ามกลางทุ่งหญ้า และฉากหลังที่เป็นตึกสูง ส่วนต่อมา เป็นส่วนแสดงข้อมูลเกี่ยวกับวง ซึ่งได้แก่ คำนิยามของ วง อะไรจี และคำกล่าวขอบคุณผู้มีส่วนในความสำเร็จของผลงาน ส่วนที่สามและสี่ของกระดาษ พับ แสดงภาพถ่ายทิวทัศน์ต่าง ๆ ของเมือง 24 ภาพ ได้แก่ ภาพตึกสูงเบียดเสียดกัน ภาพตึกร้าง สนามหญ้าในย่านที่อยู่อาศัย ภาพดอกไม้ และท้องฟ้า เป็นต้น ผู้วิจัยแสดงภาพปกหน้าทาง ด้านหลังในรูปที่ 6.5 ดังนี้

รูปภาพที่ 6.5 ภาพปกหน้าทางด้านหลังของ อัลบั้ม เดอะดาวนทาวน์ซิมโฟนี โดยศิลปิน อะไรจี

2. ปกหลัง เป็นกระดาษพิมพ์ภาพสีด้านนอกเพียงด้านเดียว โดยใช้ภาพบ้านของเล่นที่วางอยู่ในสนามหญ้าเป็นภาพปกหลัง พร้อมทั้งแสดงรายชื่อเพลงในอัลบั้มด้วยตัวหนังสือขาวที่บอกรูปภาพทางด้านขวาของปก ดังรูปภาพที่ 6.6

รูปภาพที่ 6.6 ภาพปกหลังของอัลบั้ม เดอะดาวนทาวน์ซิมโฟนี โดยศิลปิน อะไรอะ

6.2.1.3 การสร้างสรรค์และสื่อความหมาย

ปกอัลบั้ม เดอะดาวนทาวน์ซิมโฟนี ออกแบบโดย กรกฤช เจียรพินิจนันท์ ช่างภาพอิสระทางด้านแฟชั่นและศิลปะ เนื่องจากมีความเกี่ยวข้องของเป็นเพื่อนกับ ตูล ไวซูลเกียรดี หนึ่งในศิลปินของวง ผู้ออกแบบจึงมีความเข้าใจตัวตนและความคาดหวังของศิลปินที่มีต่อการสื่อสารผ่านปกอัลบั้มเป็นอย่างดี ทำให้ไม่มีปัญหาในการวางแนวคิด แม้ศิลปินจะมิได้ให้ข้อมูลเบื้องต้นใด ๆ

“กรกฤชช่วยถ่ายปกและทำกราฟิกดีไซน์ให้ ซึ่งไม่หิวหว่าอะไร เพราะเขาไม่ใช่กราฟิกดีไซน์ แต่เป็นช่างภาพแฟชั่นและศิลปะ ทำงานกับเขาตลอดซี้กันมาก เขาเข้าใจนิสัยผมดี และผมก็รู้อิสต์เขาอยู่แล้ว ก็ให้เขาทำตามเลย ไม่ได้เสนอความคิด ผมว่าเขาคงตีความจากเพลงในอัลบั้มที่เป็นเรื่องสังคมเมือง และจากนิสัยผม เพราะบุคลิกการแสดงออกของวงน่าจะมาจากผมเป็นหลัก เพราะเป็นคนเขียนเพลง จากปกก็จะดูออกถึงความค่อนข้างเหงา แปลกแยก มีความ หม่น ๆ แต่ขณะเดียวกันมันก็สวย ด้านหลังยังมีความซีลีน โรแมนติกอยู่ด้วย” (ตูล ไวซูลเกียรดี, สัมภาษณ์, 3 เมษายน 2549)

นอกจากนี้ เนื่องจากผู้ออกแบบมีอาชีพเป็นช่างภาพ ทำให้มีผลต่อรูปแบบของ ปกอัลบั้มที่เน้นการถ่ายภาพถ่าย โดยคุณกรกฤช ได้วางแนวความคิดในการสร้างสรรค์ปกซีดีไปตามแนวคิดของอัลบั้ม ที่ต้องการสื่อสารถึงความเป็นเพลงเกี่ยวกับชีวิตประจำวัน และเพลงของสังคมเมือง ด้วยการใช้ทัศนียภาพของตัวเมืองย่านหม่งจ่าย ในกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นย่านที่อยู่อาศัยของคุณตูล ไวซูลเกียรดี เพื่อเป็นภาพประกอบในการบอกเล่าเรื่องราวบนปกซีดี

“ผมกับภรรยาตระเวนขับรถถ่ายรูปไปเรื่อย ๆ ภายใน 1 วันเสร็จ วิวจะแปลก ๆ มีป่าเยอะ คนอาจไม่คิดว่าอยู่ในกรุงเทพ จริง ๆ อยู่แถวเหม่งจ๋าย แถวบ้านผมเอง อย่างภาพรถเก่า ก็เป็นรถที่มาจอดอยู่ข้างบ้านตั้ง 5 ปีไม่รู้ของใคร ปกหลังนี่ก็เป็นสนามเด็กเล่นในหมู่บ้านผม ขับรถไปเจอตรงไหนสวยก็ถ่ายเลยครับ” (ตุล ไหวทูลเกียรติ, สัมภาษณ์, 3 เมษายน 2549)

เมื่อพิจารณาตามกรอบแนวคิดเรื่องการออกแบบ แสดงให้เห็นว่าปกอัลบั้มเดอะดาวน์ทาวน์นิมโฟนี่ ได้ใช้ รูปแบบการสื่อสารแบบภาพตัวแทน (*Representational form*) ซึ่งแสดงสิ่งต่าง ๆ ในลักษณะเหมือนจริง หรือเกิดจากการสร้างสรรค์รูปแบบของสิ่งทั้งหลายขึ้นใหม่ตามจินตนาการของผู้ออกแบบ เพื่อชี้ชวนคนดูให้เชื่อมโยงความเข้าใจไปสู่ประสบการณ์เดิมที่มีต่อความนึกคิดเกี่ยวกับสังคมเมืองผ่านทางรูปภาพตึกที่อยู่อาศัย เพียงแต่เป็นสังคมเมืองในอีกมุมมองหนึ่งตามที่คุณออกแบบมองเห็นซึ่งยังคงแวดล้อมไปด้วยสภาพธรรมชาติ อีกทั้งยังเป็นบริเวณที่มีความหมายและเรื่องราวเกี่ยวข้องกับผูกพันกับศิลปินในด้านที่อยู่อาศัยและสถานที่ซึ่งเติบโตขึ้นมา นอกจากนี้ ภาพตึกที่ตั้งอยู่ท่ามกลางทุ่งหญ้าโล่งกว้างยังให้ความรู้สึกเหงา โดดเดี่ยว ตามที่คุณออกแบบได้พยายามถ่ายทอดถึงบุคลิกของศิลปิน รวมทั้งปกหลังที่นำเสนอด้วยภาพบ้านเด็กเล่นในสนามหญ้า เพื่อบอกเล่าถึงอุปนิสัยอีกมุมหนึ่งของศิลปินที่ยังมีความซี้เล่นอยู่ด้วย

ส่วนประกอบด้านการออกแบบที่เด่นชัดในผลงานปกซีดีชิ้นนี้ ได้แก่ การใช้พื้นที่ว่าง (*Space*) เพื่อให้จังหวะในการมอง ทั้งการกำหนดช่องว่างในตัวรูป (*Positive space*) และช่องว่างรอบตัววัตถุหรือพื้น (*Negative space*) ดังจะเห็นได้ว่าผู้ออกแบบใช้วิธีการจัดวางรูปภาพทั้ง 4 รูปบนหน้าปกซีดี โดยเว้นช่องว่างระหว่างรูปอย่างเป็นระเบียบ และเหลือพื้นที่ว่างทางด้านล่างของปกค่อนข้างมาก อีกทั้งในตัวรูปภาพแต่ละรูปเองก็มีที่ว่างถึงครึ่งหนึ่งของพื้นที่ในรูป ๆ รูป การใช้พื้นที่ว่างในงานออกแบบนอกจากเพื่อแสดงรูปแบบที่ดูเรียบง่ายแล้ว ยังช่วยเน้นให้วัตถุหรือภาพที่ใช้โดดเด่นขึ้นด้วย เช่นเดียวกับการใช้ส่วนประกอบเรื่องสี ผู้ออกแบบได้ใช้สีขาวเป็นสีพื้นของภาพ ซึ่งเป็นสีที่ให้ความรู้สึกสะอาด เป็นระเบียบ และเพิ่มความเด่นชัดให้แก่วัตถุเช่นกัน นอกจากนี้ รูปภาพทิวทัศน์บนหน้าปกทั้ง 4 รูป ยังจำกัดโทนสีอยู่เพียงสีขาวของตึกกับท้องฟ้า และสีเขียวของต้นไม้เท่านั้น มีเพียงแถบสีแดงทางด้านล่างของปกซีดีที่ใช้เป็นสีพื้นเพื่อให้อัฒจันทร์ “อะไรจะ” เด่นชัดขึ้น

เมื่อพิจารณาประกอบกับแนวคิดลัทธิศิลปะตะวันตกตั้งแต่ยุคสมัยใหม่ถึงปัจจุบัน แสดงให้เห็นว่าปกซีดีเพลงอัลบั้ม เดอะดาวนทาวน์ซิมโฟนี ของศิลปิน อดิไร จะได้รับอิทธิพลทางความคิดมาจาก ลัทธิศิลปะกลุ่มสำนึกนิยม (Realism) ซึ่งถือกำเนิดขึ้นจากผลกระทบของการสร้างกล้องถ่ายภาพโดยดาแกร์ (Daguerre) ในปี ค.ศ. 1839 แนวคิดศิลปะกลุ่มนี้สนใจสภาพความเป็นจริงตามธรรมชาติและความเป็นจริงที่ปรากฏในสังคม โดยนิยมสร้างสรรค์ผลงานจากสิ่งที่ปรากฏและสัมผัสได้ด้วยสายตามากกว่าความเพ้อฝัน

จากภาพปกอัลบั้ม เดอะดาวนทาวน์ซิมโฟนี ผู้ออกแบบใช้ทัศนียภาพของตัวเมืองกรุงเทพมหานครในย่านเหม่งจ๋าย เมื่อประมาณ ปี พ.ศ. 2544 หรือเมื่อ 6 ปีที่แล้ว โดยที่บางส่วนยังมีสภาพเป็นทุ่งหญ้าปกคลุมอยู่ ผู้รับสารที่ไม่มีประสบการณ์การรับฟังบทเพลงในอัลบั้มมาก่อน อาจไม่สามารถสื่อสารผ่านทางปกซีดีถึงเรื่องราวชีวิตในสังคมเมืองได้อย่างชัดเจนอย่างที่เพลงพูดถึง เนื่องจากการรับรู้ภาพของสังคมเมืองในปัจจุบัน ธรรมชาติที่สมบูรณ์กำลังค่อย ๆ หายไป การที่ผู้ออกแบบเลือกถ่ายภาพปกซีดีที่นำเสนอถึงสภาพธรรมชาติท่ามกลางสิ่งก่อสร้างและความแออัดของตัวเมือง อาจสื่อให้เห็นถึงความขัดแย้งของชีวิตความเป็นอยู่ในเมืองใหญ่ที่มีความโดดเดี่ยว ผู้คนอาศัยอยู่ในตึกสูงเป็นส่วนใหญ่ แม้จะยังมีส่วนที่เป็นธรรมชาติอยู่ใกล้ตัว แต่ชีวิตที่เร่งรีบก็ทำให้เรามองข้ามหรือไม่มีโอกาสได้เข้าไปสัมผัสกับสิ่งเหล่านั้น

จะเห็นได้ว่า มีการสื่อความหมายผ่านปกอัลบั้ม เดอะดาวนทาวน์ซิมโฟนี ของศิลปินอดิไร จะ 3 ประเด็นที่สำคัญ ได้แก่

1. การเชื่อมโยงความเข้าใจของผู้รับสารไปสู่ประสบการณ์เดิมที่มีต่อภาพสังคมเมือง ตามแนวคิดของอัลบั้มที่ต้องการสื่อถึงความเป็นบทเพลงของคนเมือง และเป็นเรื่องใกล้ตัว
2. ถ่ายทอดเรื่องราวหรือความหมายเกี่ยวกับศิลปิน ด้วยภาพถ่ายสถานที่ซึ่งศิลปินมีความผูกพันและคุ้นเคยเป็นอย่างดี
3. สะท้อนบุคลิกของศิลปินที่ค่อนข้างเหงา แต่แฝงด้วยความขี้เล่น
4. สะท้อนความขัดแย้งของสภาพชีวิตคนเมืองที่มีแต่ความเร่งรีบและโดดเดี่ยว จากการอาศัยอยู่ในตึกสูงเป็นส่วนใหญ่ แม้จะยังมีธรรมชาติที่สมบูรณ์หลงเหลืออยู่ แต่โอกาสเข้าไปสัมผัสกลับเป็นเรื่องที่ไกลตัว สิ่งและผู้ผลิตสื่อสารนี้อาจมีนัยถึงการชี้ชวนให้คนเห็นถึงคุณค่าความสวยงามตามสภาพแวดล้อม ซึ่งกำลังจะถูกแทนที่ด้วยสิ่งก่อสร้างและความแออัดของสังคมเมือง

6.2.2 อัลบั้ม อันเวลด์ (Unveiled): ศิลปิน โนเลนส์ โวลเลนส์ (Nolens. Volens)

6.2.2.1 รายละเอียดเกี่ยวกับอัลบั้ม

1. ที่มาของชื่อวง "Nolens. Volens" เป็นภาษาเยอรมันที่มีรากศัพท์มาจากภาษาละติน แปลว่า อยากหรือไม่อยากก็ต้องทำ ตรงกับคำแสดงในภาษาอังกฤษว่า วิลลี่-นิลลี่ (Willy-Nilly) มีที่มาจากในขณะศึกษาที่ประเทศสหรัฐอเมริกา ศิลปินทั้ง 2 คนได้รับมอบหมายให้ร่วมผลิตผลงานกับบริษัทดนตรีเบเกอร์ มิวสิค ทั้งที่ยังไม่มีความพร้อม แต่ก็หลีกเลี่ยงไม่ได้ และผลตอบรับกลับออกมาดี จึงได้นำความรู้สึกนั้นมาตั้งเป็นชื่อวง

2. แนวคิดในการผลิตอัลบั้ม (Album concept) เป็นการนำเพลงทั้งหมดของ รัฐสุภา รุ่งแสง (ใหม่) และ กันตวิทย์ กาญจนพิทักษ์ (แต่ง) ที่เคยทำไว้ตั้งแต่ต้น หรือตั้งแต่ปี พ.ศ. 2538-2544 มาผลิตเป็นอัลบั้มในนาม โนเลนส์ โวลเลนส์ และนำเสนอดนตรีในแนวอิเล็กทรอนิกส์ (Electronica)²

3. รายชื่อบทเพลงในอัลบั้ม มีดังนี้

- 1) Krystal
- 2) Fuzzylogic / Logical interpretation mix / Malfunction
- 3) Untitled I
- 4) Untitled II
- 5) ท.ท.ท / Train of thought mix / Yokee Playboy / Previously unreleased
- 6) General instrument
- 7) Sick / 06 /
- 8) มาลี / Fuoco mix / Suburbian / Previously unreleased
- 9) พอเสียที / Summer of '98 mix / Moderndog
- 10) ชวนกระบี่ / That weekend without her mix / Cantaroot
- 11) Compound
- 12) สิ่งที่ไม่เคยบอก / Logical interpretation mix / Moderndog / Previously unreleased

² เป็นดนตรีที่เกิดจากเสียงสังเคราะห์ในขั้นตอนของการมิกซ์เสียงให้เกิดเป็นห่วง (Loop) ของจังหวะ

6.2.2.2 รายละเอียดของปกซีดี

บรรจุภัณฑ์และปกซีดีอัลบั้มอันเวิลด์ มีส่วนประกอบ 3 ส่วน ได้แก่

1. กล่องบรรจุซีดีและปกด้านนอก มีลักษณะเป็นพลาสติกใสแบบอ่อน พิมพ์ลายทางแนวตั้งสีดำ ติดสติ๊กเกอร์สีเขียวขนาดเล็กทางด้านบน พิมพ์เพียงชื่อวงและชื่ออัลบั้ม ตัวกล่องด้านนอกนี้สามารถมองเห็นกล่องชั้นที่สองซึ่งอยู่ด้านใน พิจารณาจากรูปภาพที่ 6.7 ดังนี้

รูปภาพที่ 6.7 ภาพด้านหน้าของปกซีดีเพลง อัลบั้ม อันเวิลด์ โดย ศิลปิน โนเลนส์ โวเลนส์

2. กล่องบรรจุซีดีชั้นที่สอง เป็นกล่องกระดาษสกรีนลายทางสีดำสลับกับสีเงิน ในลักษณะเหลี่ยมล้ำกัน เมื่อนำมาซ้อนกับกล่องพลาสติกชั้นนอก จะปรากฏเป็นลวดลายเรขาคณิตที่ทำให้เกิดลักษณะลวงสายตาให้มองดูราวกับภาพเคลื่อนไหวได้ ดังรูปภาพที่ 6.9

3. ซองใส่ซีดีชั้นในสุด ด้านนอกใช้วัสดุที่เป็นกระดาษเคลือบมันสีเงิน พิมพ์รายละเอียดเกี่ยวกับอัลบั้มทั้งด้านหน้าและด้านหลัง ด้านหนึ่งบอกรายชื่อเพลงและศิลปินที่มาร่วมร้องในอัลบั้ม อีกด้านหนึ่งบอกชื่อสมาชิกของวง สถานที่บันทึกเสียง และคำกล่าวขอบคุณผู้ที่มีส่วนร่วมสร้างสรรค์อัลบั้มจนสำเร็จ (Credit) สำหรับด้านในของซองใส่ซีดีเป็นกระดาษไม่เคลือบผิวสีชมพูสด ไม่มีลวดลาย พิจารณาจากรูปภาพที่ 6.8 ดังนี้

รูปภาพที่ 6.8 ภาพของสี่ซีดีชั้นใน ของ อัลบั้ม อันเวลด์ โดย ศิลปิน โนเลนส์ โวเลนส์

เพื่อให้มองเห็นภาพบรรจุภัณฑ์ซีดีที่ชัดเจน ผู้วิจัยได้แสดงส่วนประกอบทั้ง 3 ส่วนของปกซีดีอัลบั้มอันเวลด์เป็นรูปภาพที่ 6.9 ดังนี้

รูปภาพที่ 6.9 บรรจุภัณฑ์ซีดีทั้ง 3 ส่วน ของ อัลบั้ม อันเวลด์ โดย ศิลปิน โนเลนส์ โวเลนส์

6.2.2.3 การสร้างสรรค์และสื่อความหมาย

รัฐสุธา รุ่งแสง (ใหม่) หนึ่งในศิลปินวงโนเลนส์ โวเลนส์ ได้ว่าจ้าง พิษิต วิริงคบุตร (จืด) นักออกแบบอาชีพ ให้เป็นผู้ออกแบบและดำเนินการเรื่องการพิมพ์ปกอัลบั้ม จากการแนะนำของเพื่อน โดยให้ข้อมูลเบื้องต้นว่าเป็นแนวดนตรีแบบอิเล็กทรอนิกส์ (Electronica) ต้องการให้ดูเรียบง่ายแต่ให้ความรู้สึกหลอน กำหนดเวลาในการออกแบบประมาณ 3-4 วัน และเนื่องจากมีช่วงเวลางานที่เร่งรัด ทำให้ผู้ออกแบบไม่ได้รับฟังบทเพลงในอัลบั้มก่อนล่วงหน้า คุณพิษิตจึงตีความจากแนวดนตรีอิเล็กทรอนิกส์เป็นหลัก โดยกำหนดแนวคิดเกี่ยวกับปกอัลบั้มดังกล่าวให้มีลักษณะที่สามารถเคลื่อนไหวจนเกิดความเหลี่ยมล้ำของภาพ เพื่อสื่อความหมายถึงการถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึกของจังหวะดนตรีแบบอิเล็กทรอนิกส์ผ่านทางภาพปกอัลบั้มที่ดูเหมือนพลิกไปมาได้

"ผมบอกแค่ขอบอะไรที่เรียบง่าย แต่ดูแล้วหลอน จิตก็ไปตีโจทย์มาเป็นอย่างนี้" (รัฐธา รุ่งแสง, สัมภาษณ์, 14 มีนาคม 2549)

"ระบบเพลงเทคโนโลยี จะเป็นเสียง ตะติ๊ด ตะติ๊ด เราก็ตีโจทย์จากวิธีแต่งเพลง ซึ่งเป็นการ Looping เสียงที่สอง คือดึง Source อื่นมาใช้เพื่อมิกซ์ วิธีการคือทำให้มันวนเป็นรอบ แล้วสามารถหารเป็นคณิตศาสตร์ได้ เป็นการตีความจากสิ่งที่เป็นนามธรรม เพื่อทำให้มันเป็นระบบที่จับต้องได้" (พิชิต วิริงคบุตร, สัมภาษณ์, 1 มีนาคม 2549)

เมื่อพิจารณาตามแนวคิดเรื่องการออกแบบ จะเห็นได้ว่าปกอัลบั้มอันเวลด์ มี รูปแบบการสื่อสารแบบนามธรรม (Abstract form) ซึ่งหมายถึง รูปแบบที่เกิดจากส่วนประกอบต่าง ๆ ทางศิลปะ โดยอาจเป็นรูปทรงอิสระหรือเรขาคณิตก็ได้ รูปแบบนี้จะไม่มีความหมายเกี่ยวพันหรือชี้บ่งถึงสิ่งต่าง ๆ โดยตรง แต่อาจสะท้อนความรู้สึกบางอย่างโดยหนึ่งชิ้นมาจากปกอัลบั้ม พบว่า ส่วนประกอบสำคัญที่ผู้ออกแบบใช้เพื่อมุ่งเน้นให้เกิดการสื่อสารตามแนวคิดเกี่ยวกับปกอัลบั้ม ที่วางไว้เพื่อให้ผู้ฟังรู้สึกถึงจังหวะของดนตรีแนวอิเล็กทรอนิกส์ โดยใช้ส่วนประกอบทางศิลปะต่าง ๆ ได้แก่ เส้น (Line), รูปร่าง-รูปทรง (Shape - Form), แสง-เงา (Light - Shade), ที่ว่าง (Space) และ สี (Color) เป็นหลัก โดยเส้นแนวตั้ง (Vertical line) บนกล่องพลาสติกชั้นนอก แสดงถึงความมีระเบียบ ความแข็งแรง แต่เมื่อนำมาวางซ้อนทับกับกล่องกระดาษชั้นใน ซึ่งพิมพ์ด้วยเส้นแนวตั้งที่เว้นช่องว่างระหว่างเส้นเหลื่อมล้ำกัน เมื่อมองผ่านปกซีดีด้านนอก จะทำให้ผู้ชมเห็นเป็นเส้นซิกแซก (Zigzag line) ตัดกันไปมา สร้างความรู้สึกถึงจังหวะและความเคลื่อนไหว โดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้สีเงินเป็นสีพื้นในกล่องกระดาษชั้นใน เมื่อมองตัดกับลายเส้นสีดำบนวัสดุที่เป็นพลาสติก จะช่วยให้เกิดแสง-เงา ซึ่งลวงตาให้เกิดความรู้สึกวิบวิบแวววาวและเพิ่มมิติของภาพในการมอง ทั้งนี้ การที่ผู้ออกแบบเลือกใช้กระดาษสีเงิน เนื่องมาจากการถอดความหมาย (Decode) ของดนตรีอิเล็กทรอนิกส์ในช่วงเวลานั้น ทำให้ตีความและสื่อสารถึงจังหวะของดนตรีด้วยส่วนประกอบต่าง ๆ ดังกล่าว

"ณ ปีนั้นการหลับตาของเรานึกถึงเพลงเทคโนโลยี มันมีสีเงินเข้ามา เลยตัดสินใจเป็นกระดาษสีเงิน ตัดด้วยสีดำ" (พิชิต วิริงคบุตร, สัมภาษณ์, 1 มีนาคม 2549)

เมื่อพิจารณาประกอบกับแนวคิดเรื่องลัทธิศิลปะตะวันตกตั้งแต่ยุคสมัยใหม่ถึงปัจจุบัน จะพบว่า ผู้ออกแบบได้รับอิทธิพลทางความคิดในการสร้างสรรค์ผลงานมาจากลัทธิศิลปะ 2 กลุ่ม ได้แก่

1. ศิลปะแบบอ็อปอาร์ต (Op art) มาจากชื่อเต็มว่า อ็อปติคอล อิลลูชั่น อาร์ต (Optical Illusion Art) ซึ่งหมายถึงศิลปะที่แสดงออกเกี่ยวกับการเห็นด้วยตาโดยตรง เป็นผลงานแบบนามธรรมหรือไร้เนื้อหา (Non figuration) เน้นขอบที่คมกริบ แสดงการตัดกันด้วยเส้น สี แถบ โดยใช้สีแบน ๆ ในลักษณะทับซ้อน เหลื่อม เยื้อง ใช้สีขาว เทา ดำ หรือสีที่ตัดกัน บางภาพให้ความรู้สึกเลื่อมพราย มีการจัดวางทิศทางและสีลาของเส้น รูปร่าง หรือจุดบนพื้นระนาบให้เกิดการลวงตา ทำลายพื้นระนาบที่ราบเรียบ 2 มิติให้สั้นไหว พริ้วอว บิดเบี้ยว แล้วแต่ผู้สร้างสรรค์จะชักนำการรับรู้ทางสายตาไปในทิศทางใด จากการอาศัยทัศนธาตุ (Visual element) ที่เกิดจากการใช้สีหลายสี หรือใช้เพียงสีขาวและดำ โดยคุณค่าของผลงานเป็นสัดส่วนไปตามปริมาณศักยภาพการเร้าสายตา

2. ศิลปะแบบไคเนติก อาร์ต (Kinetic art) ตั้งอยู่บนพื้นฐานความคิดที่ว่าแสงเงา และการเคลื่อนไหวสามารถก่อให้เกิดงานศิลปะได้ เป้าหมายของผู้สร้างสรรค์ผลงานไคเนติกอาร์ต ก็คือความต้องการให้ผู้ชมผลงานเกิดการรับรู้ที่แปลกใหม่ไปจากลักษณะรูปแบบผลงานที่หยุดนิ่งในศิลปะแบบอื่น ๆ โดยความเคลื่อนไหวนี้ มีความหมายรวมถึงการใช้สีลาและลักษณะต่าง ๆ เพื่อสร้างการเคลื่อนไหวด้วย

แนวคิดศิลปะทั้ง 2 กลุ่มข้างต้น ล้วนเป็นศิลปะประเภทที่มุ่งเร้าความรู้สึกด้วยรูปแบบแปลกตามากกว่าสื่อสารเนื้อหาเรื่องราว สะท้อนให้เห็นว่าผู้ผลิตตั้งใจสื่อให้ผู้รับสารหรือกลุ่มผู้ฟังเพลง รับรู้อัลบั้มดังกล่าวผ่านทางหน้าปกซีดีด้านอารมณ์ความรู้สึกมากกว่าการใช้เป็นสื่อเพื่อให้ข้อมูล ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากการได้รับข้อมูลเบื้องต้นจากศิลปินไม่มากนัก ผู้ออกแบบจึงสามารถสะท้อนผ่านปกอัลบั้มได้เพียงรูปแบบที่ผูกพันกับวิถีคิดของแนวดนตรีแบบอิเล็กทรอนิกส์ตามประสบการณ์ของตนเท่านั้น ขณะที่มีการแสดงเนื้อหาเกี่ยวกับตัววงหรือศิลปินน้อยมาก

ประเด็นสำคัญที่สื่อสารผ่านปกอัลบั้มอันเวลด์จึงมุ่งที่การดึงดูดความสนใจและกระตุ้นให้ผู้รับสารรู้สึกถึงจังหวะของดนตรีอิเล็กทรอนิกส์ผ่านทางารนำเสนอด้วยภาษาศิลปะแบบใหม่ ๆ ทั้งนี้ ผู้รับสารจะสามารถถอดความหมายเดียวกันกับที่ผู้ส่งสารต้องการได้ ในกรณีที่มีประสบการณ์เกี่ยวกับดนตรีแนวอิเล็กทรอนิกส์มาก่อน ดังจะกล่าวถึงในส่วนของการสื่อความหมายจากมุมมองของผู้ฟังในบทต่อไป

6.2.3 อัลบั้ม นิววิเศษนิยม: ศิลปิน วิเศษนิยม

6.2.3.1 รายละเอียดเกี่ยวกับอัลบั้ม

1. ที่มาของชื่อวงและชื่ออัลบั้ม "วิเศษนิยม" มาจากชื่อยาสีฟันสมุนไพรไทย ซึ่งศิลปินนำมาใช้เป็นชื่อวง เนื่องจากต้องการชื่อที่เป็นภาษาไทย และชื่นชอบความหมายของคำดังกล่าว ที่สื่อถึงการนิยมในสิ่งวิเศษ อีกทั้งยังมีความกวนในตัว ส่วนชื่ออัลบั้ม "นิว วิเศษนิยม" ผู้ผลิตตั้งใจเพื่อให้ขัดแย้งกับชื่อวงที่เป็นภาษาไทยอยู่แล้ว

2. แนวคิดในการผลิตอัลบั้ม (Album concept) เป็นการนำเสนอบทเพลงในสไตล์ดนตรียุค 1960 ในแนวเพลงแบบ บริท-ป๊อป (Brit-Pop) ซึ่งศิลปินได้รับแรงบันดาลใจมาจากวงดนตรีเดอะบีเทิลส์ (The Beatles)

3. รายชื่อบทเพลงในอัลบั้ม มีดังนี้

- 1) ฉันพอใจ
- 2) ปราบฏกาการณ์
- 3) ทำให้ฉันตื่นสาย
- 4) ระหว่างเรา
- 5) ช้างในฉันโครมคราม
- 6) อย่าบอกว่าจะไม่รัก
- 7) อะไรหนอ?
- 8) ถ้ามันไม่ลำบากเกินไป
- 9) ไม่ใช่เธอแล้วใคร
- 10) เย อเมริกา!
- 11) อันตราย
- 12) ผีน (ของเธอและฉัน)
- 13) ฉันคงต้องลา (บ้าย-บาย)

6.2.3.2 รายละเอียดของปกซีดี

ซีดีเพลงอัลบั้มนิวัติพิเศษนิยมบรรจุอยู่ในกล่องพลาสติกใสแบบแข็งที่ใช้กันจนเป็นมาตรฐานทั่วไป (Jewel box) โดยปกซีดีที่ใช้ประกอบไปด้วย 2 ส่วน ดังนี้

1. ปกหน้า เป็นกระดาษพับ 2 ส่วน ด้านหน้าซึ่งพิมพ์พื้นกระดาษเป็นสีแดง แบ่งได้เป็นส่วนที่แสดงภาพหน้าปก และส่วนที่บอกรายละเอียดของอัลบั้ม ซึ่งได้แก่ การแนะนำสมาชิกในวง รวมทั้งคำกล่าวขอบคุณผู้ที่มีส่วนร่วมสร้างสรรค์อัลบั้มจนสำเร็จ ขณะที่ด้านหลังซึ่งเป็นส่วนที่ลงเนื้อเพลงในอัลบั้ม พิมพ์บนพื้นกระดาษสีขาวหม่น มีรูปดาวสีขาวขนาดเล็ก-ใหญ่ สลับกัน 6 รูปเป็นส่วนประกอบ

ด้านหน้าปกที่แสดงต่อผู้พบเห็น พิมพ์พื้นกระดาษด้วยสีแดง และลงภาพศิลปินในชุดแบบย้อนยุค ทับด้วยโลโก้ชื่อวงพิเศษนิยมที่ใช้ตัวหนังสือแบบประดิษฐ์ให้ดูเหมือนกับเป็นตัวโน้ตดนตรี พิมพ์ด้วยสีเหลืองสลับกับสีแดงวางอยู่ทางด้านล่างของปก และพิมพ์คำว่า “นิวัติ” ด้วยตัวหนังสือสีแดงบนพื้นรูปดาวสีเหลืองขนาดเล็ก อยู่เหนือคำว่าพิเศษนิยมทางด้านซ้ายของปก

เพื่อให้ผู้อ่านเห็นภาพที่ชัดเจน ผู้วิจัยได้แสดงภาพปกหน้าของอัลบั้มนิวัติพิเศษนิยมทั้งด้านหน้าและด้านหลังเป็นรูปภาพที่ 6.10 และ 6.11 ตามลำดับ

รูปภาพที่ 6.10 ภาพปกด้านหน้าของ อัลบั้ม นิวัติพิเศษนิยม โดยศิลปิน วิเศษนิยม ครึ่งซ้ายเป็นส่วนของหน้าปก และครึ่งขวาเป็นส่วนที่บอกรายละเอียดของอัลบั้ม

รูปภาพที่ 6.11 ภาพปกหน้าทางด้านหลังซึ่งลงเนื้อเพลงของ อัลบั้ม นิววิเศษนิยม โดยศิลปิน วิเศษนิยม

2. **ปกหลัง** เป็นกระดาษพิมพ์ภาพสีที่ลงรายละเอียดด้านนอกเพียงด้านเดียว พิมพ์พื้นด้วยสีแดง แสดงชื่อเพลงซึ่งพิมพ์ด้วยตัวหนังสือสีเหลืองขนาดเล็กทางด้านซ้ายของปก และลงภาพด้านหลังของศิลปินขณะที่กำลังถ่ายภาพปกอัลบั้ม ในลักษณะล้อเลียนให้เกิดความขบขันจากอากัปกริยาที่แสดงออกมาอย่างกวน ๆ ดังรูปภาพที่ 6.12

รูปภาพที่ 6.12 ภาพปกหลังของ อัลบั้ม นิววิเศษนิยม โดย ศิลปิน วิเศษนิยม

6.2.3.3 การสร้างสรรค์และสื่อความหมาย

ชูพล ศรีเวียง (ต้อม) หนึ่งในศิลปินของวง สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี จากคณะศิลปกรรมศาสตร์ สาขาทัศนศิลป์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ปัจจุบันทำงานในตำแหน่งครีเอทีฟด้านโฆษณา ที่บริษัทโลว์ (LOWE)

เนื่องจากมีความสามารถทางด้านศิลปะ ชูพล ศรีเวียง จึงรับหน้าที่เป็นผู้ออกแบบปกอัลบั้มด้วยตนเอง โดยส่งงานต้นแบบ (Art work) ที่ออกแบบไว้แล้วไปยังบริษัทฟรีโอ (Free I) ให้ดำเนินการพิมพ์ปกอัลบั้มและจัดจำหน่ายให้

ความคิดในการออกแบบปกซีดีมาจากแนวดนตรีแบบ บริท-ป๊อป (Brit-pop) ที่ใช้ในอัลบั้ม ตามวงดนตรีต้นแบบคือ วงเดอะบีเทิลส์ และจากความสนใจส่วนตัวที่มีต่อวงดนตรีในยุค 1960 ซึ่งการบันทึกผลงานเพลงลงบนแผ่นเสียงเป็นที่นิยมอย่างกว้างขวางในช่วงเวลานั้น ทำให้ผู้ออกแบบสร้างสรรค์ผลงานไปตามแนวคิดของปกแผ่นเสียงในยุคดังกล่าว ทั้งการใช้สีที่ฉูดฉาด การขึ้นปกด้วยหน้าศิลปิน การออกแบบโลโก้ชื่อวง รวมไปถึงสไตล์ในการจัดวางองค์ประกอบต่าง ๆ และเสื้อผ้าที่ใช้ นอกจากนี้ ด้วยความว่ามีชื่อเดียวกันกับยาเสพติดไทยหายากชื่อ “วิเศษนิยม” ผู้ออกแบบจึงได้นำสัญลักษณ์ที่แสดงถึงความเป็นประกายมาใช้ในปกอัลบั้ม ทั้งส่วนที่ส่องประกายจากพื้น และส่วนที่เป็นพื้นหลังของคำว่า “นิว” เพื่อสื่อสารให้คล้องกับการรับรู้ของผู้ฟังที่มีต่อยาเสพติดอยู่แล้ว และเพื่อสร้างความรู้สึกขบขัน

“มันเป็นชื่อยาเสพติดอยู่แล้ว ผมเลยอยากได้อะไรที่มีประกายแวบ ๆ ตรงพื้น แล้วเราชอบ Beatles เคยเห็นวงหนึ่งใสสุดไม่มีปกแบบ Beatles ตอนถ่ายปกแล้วเท่ดี ผมเลือกดีไซน์ปกในแบบเดียวกับวงยุคซิกตี้ พวกวง Perry Como, Elvis วงสมัยนั้นชอบโชว์หน้าศิลปิน โปสท่าเซ็กซี่ ๆ แล้วก็ดีไซน์โลโก้ชื่อวงลักษณะนี้ เลือกใช้สีประมาณนี้ จะมีแนวแบบสเตอร์ไอ อยากให้มันดูเหมือนปกแผ่นเสียงเท่านั้นเอง สังเกตว่าซีดีข้างในจะสกรีนให้ดูเหมือนแผ่นเสียง” (ชูพล ศรีเวียง, สัมภาษณ์, 23 พฤษภาคม 2549)

รูปภาพที่ 6.13 ภาพแผ่นซีดีเพลงอัลบั้มนิววิเศษนิยม โดยศิลปินวิเศษนิยม ซึ่งสกรีนลายให้มีรูปแบบเหมือนแผ่นเสียง

เมื่อพิจารณาตามแนวคิดเรื่องการออกแบบ แสดงให้เห็นว่าปกอัลบั้ม นิววิเศษนิยม สะท้อนถึง รูปแบบการสื่อสารแบบภาพตัวแทน (*Representational form*) ซึ่งเป็น รูปแบบที่แสดงหรือเลียนแบบสิ่งต่าง ๆ ในลักษณะเหมือนจริง หรือเกิดจากการสร้างสรรค์รูปแบบ ของสิ่งทั้งหลายขึ้นใหม่ตามจินตนาการของผู้ออกแบบ ใช้ในงานที่ชี้ชวนคนดูไปสู่ความเข้าใจอย่าง ใดอย่างหนึ่ง โดยที่รูปแบบนั้นสามารถโยงความคิดความเข้าใจของคนดูไปสู่ประสบการณ์เดิมได้ ง่าย ดังที่ปกอัลบั้มนี้ได้นำภาพศิลปินในชุดเสื้อผ้าย้อนยุคแบบวงเดอะบีเทิลส์มาใช้ รวมทั้งสไตล์ การออกแบบปกอัลบั้มในยุค 1960 ด้วย ในด้านส่วนประกอบทางการออกแบบที่โดดเด่นในงาน ขึ้นนี้ มีเพียงเรื่องการใช้สีเส้นที่มีความสดและเป็นสีแท้ ตามสไตล์การออกแบบปกอัลบั้มในยุค ดังกล่าว

นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาประกอบกับแนวคิดเรื่องลัทธิศิลปะตะวันตกตั้งแต่ ยุคสมัยใหม่ถึงปัจจุบัน จะพบว่าผู้ออกแบบได้รับอิทธิพลทางความคิดมาจาก ลัทธิศิลปะกลุ่ม ดาดา (*Dadaism*) ซึ่งมีความเชื่อพื้นฐานว่า ศิลปะไม่ใช่สิ่งสูงส่งที่มีเป้าหมายเพียงสร้างความ งดงามเท่านั้น แต่ต้องสามารถสร้างความปั่นป่วนยุ่งเหยิงได้ด้วย แนวคิดศิลปะกลุ่มนี้ถือได้ว่าเป็น ศิลปะแห่งการประชดประชัน เยาะเย้ยถากถางอย่างไร้เหตุผล ต้องการปลดปล่อยจิตไร้สำนึกให้ แสดงพฤติกรรมอย่างเสรี แม้ว่าจะมีแนวโน้มการแสดงออกอย่าง พิเรน หรือ พิสตาร รวมไปถึงการ ต่อต้านสุนทรียภาพแบบดั้งเดิม ด้วยการผสมผสานรูปแบบศิลปะและวิธีการต่าง ๆ เพื่อให้ผลใน ด้านสะท้อนสังคม ดังเช่นที่ผู้ออกแบบได้ใช้ภาพถ่ายซึ่งแสดงอากัปกริยาทะเล้นของศิลปินเพื่อมุ่ง ให้เกิดความขบขัน ทั้งภาพปกหน้าที่มีประกายแวววาวจากพื้น และภาพปกหลังที่ศิลปินใช้มือจับ บันท้ายของตน อีกทั้งยังเป็นการล้อเลียนการถ่ายภาพปกอัลบั้มเพลงกระแสหลักโดยทั่วไปซึ่ง มุ่งเน้นการถ่ายทอดบุคลิกหน้าตาที่ดูดีของศิลปินเป็นหลัก

“ผมจะติดประชดประชันนิด ๆ รู้สึกว่า ถ้ามันเท่ที่หน้าปกแล้ว ควรจะแอบ ประชดว่าไม่เท่ที่ปกหลัง เพราะวงผมก็ไม่ได้ขายหน้าตากันอยู่แล้ว ทำให้ ติดตลกไปเลยดีกว่า” (ชูพล ศรีเวียง, สัมภาษณ์, 23 พฤษภาคม 2549)

จากข้อมูลการสัมภาษณ์ศิลปินผู้ออกแบบปกอัลบั้ม และการวิเคราะห์ตาม แนวคิดเรื่องการออกแบบ และแนวคิดลัทธิศิลปะตะวันตก สามารถกล่าวโดยสรุปได้ว่า มีการสื่อ ความหมายผ่านทางปกอัลบั้มนิววิเศษนิยม 3 ประเด็นที่สำคัญ ได้แก่

1. การเชื่อมโยงความคิดของผู้รับสารไปสู่การรับรู้ที่มีต่อดนตรีในยุค 1960 และการรับรู้ต่อปกแผ่นเสียงในยุคนั้น
2. การล้อเลียนความรู้สึกของผู้รับสารที่มีต่อชื่อบันทึก ซึ่งเป็นชื่อเดียวกันกับ ยาสีฟันยี่ห้อวิเศษนิยม ด้วยการสร้างประกายที่ฟัน เพื่อให้เกิดความขบขัน
3. การประชดเสียดสีรูปแบบการถ่ายภาพปกอัลบั้มเพลงกระแสหลัก โดยทั่วไปที่มุ่งเน้นแต่ความสวยงาม ด้วยการลงปกหลังเป็นภาพศิลปินจับบันทึยตนเองในขณะที่กำลังถ่ายภาพปกซีดี ทั้งที่มีการแต่งกายเรียบร้อยและแสดงท่าทางที่ดูดีในปกด้านหน้า

6.2.4 อัลบั้ม อะแคปเปลล่าเซเว่น (A Cappella Seven): ศิลปิน อะแคปเปลล่า เซเว่น

6.2.4.1 รายละเอียดเกี่ยวกับอัลบั้ม

1. ที่มาของชื่อบันทึกและชื่ออัลบั้ม "A Cappella" เป็นชื่อแนวดนตรีประสานเสียงที่ศิลปินกลุ่มนี้นำมาใช้ โดยนำคำว่า "Seven" หรือหมายเลข 7 มาจากจำนวนสมาชิกเดิมของวงที่ก่อตั้งขึ้นในมหาวิทยาลัยพายัพ จังหวัดเชียงใหม่

2. แนวคิดในการผลิตอัลบั้ม (Album concept) เป็นการนำเสนอดนตรีในแนวประสานเสียงหรืออะแคปเปลล่า ซึ่งเกิดจากการเล่นดนตรีสดของกลุ่มศิลปินที่ใช้เสียงของตนเองแทนเครื่องดนตรี

3. รายชื่อบทเพลงในอัลบั้ม มีดังนี้

- 1) คู่กัน
- 2) เคียงเธอ
- 3) Dog
- 4) ตุ่ม
- 5) กลับมาเหมือนเดิม
- 6) ไซ้เจียว
- 7) งอน
- 8) เธอคนเดียว
- 9) เก็บมันไว้ก่อน
- 10) ขอร้อง

6.2.4.2 รายละเอียดของปกซีดี

ซีดีเพลงอัลบั้ม อะแคปเปลล่าเซเว่น บรรจุอยู่ในกล่องพลาสติกใสแบบแข็ง ขนาดมาตรฐาน โดยปกซีดีที่ใช้ประกอบไปด้วย 2 ส่วน ดังนี้

1. ปกหน้า เป็นกระดาษสีขาวพับ 2 ส่วน ตัดขอบด้วยสีส้ม

ด้านหน้า ประกอบด้วยส่วนที่ใช้เป็นภาพหน้าปกซึ่งแสดงต่อผู้พบเห็น เป็นภาพวาดขาตั้งไมโครโฟน 5 อัน ที่มีส่วนหัวของไมโครโฟนเป็นภาพสัญลักษณ์แทนบุคลิกของ ศิลปินทั้ง 5 คน และอีกส่วนหนึ่งเป็นส่วนที่แสดงรูปภาพและชื่อ-นามสกุลของศิลปิน

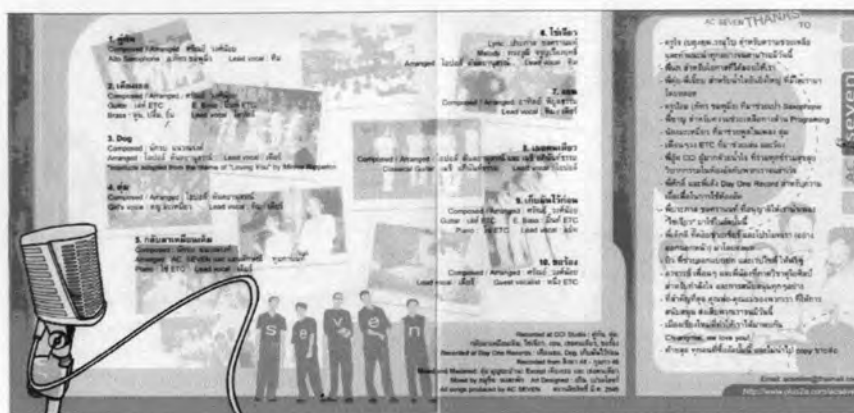
ด้านหลัง ประกอบด้วยส่วนที่ลงรายชื่อเพลง ผู้ร้อง และผู้แต่งเพลง ซึ่งมีฉากหลังเป็นภาพถ่ายสีซีเปีย (Sepia) ของกลุ่มศิลปินขณะกำลังแสดงคอนเสิร์ต จำนวน 11 ภาพ จัดวางอย่างไม่เป็นระเบียบ มีภาพประกอบเป็นภาพวาดการ์ตูนตามลักษณะของศิลปินทั้ง 5 คน โดยที่ชื่อของตัวการ์ตูนเป็นตัวอักษรคำว่า "SEVEN" เรียงตามลำดับการยืน และอีกส่วนหนึ่งเป็นส่วนที่กล่าวขอบคุณผู้เกี่ยวข้องในผลสำเร็จของงาน จัดวางอยู่ทางด้านมุมขวาของปกซีดี

ผู้วิจัยได้แสดงภาพปกหน้าของอัลบั้ม อะแคปเปลล่าเซเว่น ทั้งด้านหน้าและ ด้านหลังในรูปภาพที่ 6.14 และ 6.15 ตามลำดับ ดังนี้

รูปภาพที่ 6.14 ปกด้านหน้าของอัลบั้ม อะแคปเปลล่าเซเว่น โดยศิลปิน อะแคปเปลล่าเซเว่น

รูปภาพที่ 6.15 ปกหน้าทางด้านหลังของอัลบั้ม อะแคปเปลล่าเซเว่น โดยศิลปิน อะแคปเปลล่าเซเว่น

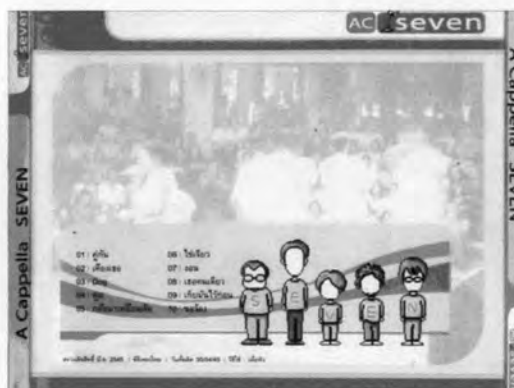
2. ปกหลัง เป็นกระดาษพื้นสีขาวและตัดสี่ขอบกระดาษด้วยสีส้ม พิมพ์ภาพและเนื้อหาทั้ง 2 ด้าน

ด้านนอก ใช้ภาพถ่ายขาวดำของกลุ่มศิลปินขณะกำลังแสดงคอนเสิร์ตเป็นพื้น (Background) ของปก วางทับด้วยแท็บสี่เหลี่ยมซึ่งลงรายชื่อเพลงในอัลบั้ม และมีภาพประกอบเป็นภาพวาดการ์ตูนตามลักษณะของศิลปินทั้ง 5 คน โดยที่ชื่อของตัวการ์ตูนเป็นตัวอักษรคำว่า "SEVEN" เรียงตามลำดับการยืน

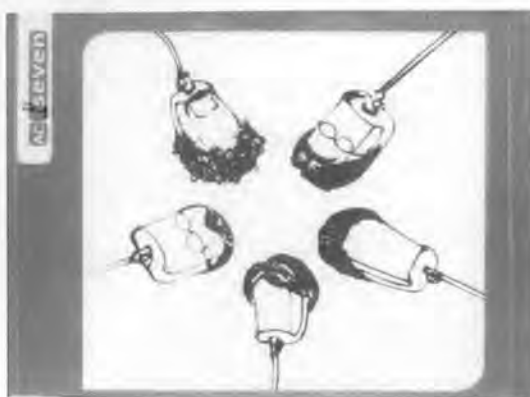
ด้านใน เป็นภาพวาดขาตั้งไมโครโฟน 5 อัน ที่มีส่วนหัวของไมโครโฟนเป็นภาพสัญลักษณ์แทนลักษณะของศิลปินทั้ง 5 คน ซึ่งหันศีรษะเข้าหากัน

ผู้วิจัยได้แสดงภาพปกหลังของอัลบั้ม อะแคปเปลล่าเซเว่น ทั้งด้านนอกและด้านใน เป็นรูปภาพที่ 6.16 และ 6.17 ตามลำดับ ดังนี้

รูปภาพที่ 6.16 ปกหลังทางด้านนอกของอัลบั้ม อะแคปเปลล่าเซเว่น โดยศิลปิน อะแคปเปลล่าเซเว่น

รูปภาพที่ 6.17 ปกหลังทางด้านในของอัลบั้มอะแคปเปลล่าเซเวน โดยศิลปิน อะแคปเปลล่าเซเวน

6.2.4.3 การสร้างสรรค์และสื่อความหมาย

โอปอล ต้นตยานุสรณ์ หนึ่งในศิลปินวงอะแคปเปลล่าเซเวน เป็นผู้รับผิดชอบสอบถามความคิดเห็นของสมาชิกในวงเพื่อกำหนดเนื้อหาที่จะลงในปกอัลบั้ม โดยให้ววน อริน เปรมโสตร์ (บิว) นักออกแบบจัดหน้าสิ่งพิมพ์ที่จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งเป็นเพื่อนรุ่นพี่ ให้ช่วยออกแบบและจัดวางองค์ประกอบต่าง ๆ แก่ปกอัลบั้ม ตามแนวคิดที่ศิลปินร่วมกันกำหนดไว้แต่แรก

แนวความคิดเบื้องต้นที่ศิลปินได้ให้แก่ผู้ออกแบบ ได้แก่ ความต้องการให้มีภาพชาตังไมโครโฟนซึ่งมีส่วนหัวเป็นรูปศิลปินขึ้นไว้ที่หน้าปก การเลือกตัวอักษร (Font) ที่ใช้เป็นโลโก้ชื่อวง และการใช้สีไม่มากนักเนื่องจากมีงบประมาณที่จำกัด จากข้อมูลพื้นฐานเหล่านี้ผู้ออกแบบได้สื่อสารออกมาด้วยวิธีการวาดภาพชาตังไมโครโฟนขึ้น โดยมีส่วนหัวของไมโครโฟนเป็นภาพสัญลักษณ์แทนศีรษะของศิลปินแต่ละคน เพื่อสื่อสารถึงแนวดนตรีแบบอะแคปเปลล่า (Acappella) หรือการร้องแบบประสานเสียงซึ่งที่มาของเสียงทั้งหมดในเพลงมาจากตัวศิลปิน ไม่ว่าจะเป็นเสียงร้องหรือเสียงดนตรี อุปกรณ์สำหรับดนตรีประเภทดังกล่าวจึงมาจากไมโครโฟนเป็นสำคัญ ในส่วนของสีที่ใช้เป็นหลักมีเพียงสีขาวซึ่งเป็นสีพื้นของปก และตัดขอบปกด้วยแถบสีส้มเพื่อเพิ่มความโดดเด่นขึ้นในงบประมาณที่มีอย่างจำกัด แม้แต่โลโก้โฆษณาของผู้สนับสนุน (Sponsor) ก็ยังใช้โทนสีส้มแทนสีแดงซึ่งเป็นสีของเครื่องหมายการค้ากระทิงแดง (Red Bull)

“รายละเอียดที่จะลงในปก ที่โอปอลดูเป็นหลัก เขาจะถามความเห็นวงว่าอยากได้อะไร สมมติอยากได้โลโก้ตัวหนังสืออย่างนี้ อยากได้รูปไม้คีย์บอร์ดคนแต่เราวาดไม่ได้ คนชื่อบิวจะเป็นคนคิดและออกแบบให้หมด เราอยากได้อะไรก็บอกเขา เขาจะจัดการว่าเอารูปวางตรงไหน จัดองค์ประกอบทั้งหมด บอกเขาว่าให้ช่วยทำปกง่าย ๆ ให้หน่อย จะสังเกตว่ามีสีเดียวเพราะถ้ามีหลายสีจะแพงกว่านี้ ก็เลยเป็นสีส้มขาว ส่วนที่เป็นสีส้มนี้แอบคิด

เรื่องการตลาดชนิดหนึ่งว่าทำอย่างไรก็ได้ให้มันเด่นหน่อย ส่วนโลโก้เรดบูลล์
ถ้าเราเปลี่ยนเป็นสีแดงแค่นั้นหนึ่ง ราคาขึ้นต่างกันเลย ซึ่งเขาก็ไม่ว่า”
(ศรีธัญย์ วงศ์น้อย, สัมภาษณ์, 22 มีนาคม 2549)

เมื่อพิจารณาตามแนวคิดเรื่องการออกแบบ พบว่า ปกอัลบั้มอะแคปเปลล่า
เซเว่น ใช้ *รูปแบบเพื่อการสื่อสารแบบสัญลักษณ์ (Symbolic form)* ซึ่งเป็นการสื่อความหมายที่มา
จากการรับรู้และเข้าใจร่วมกัน ไม่ใช่ภาษาหรือภาพที่บอกเป้าหมายอย่างตรงไปตรงมา รูปแบบ
ดังกล่าวใช้เพื่อสร้างความสนใจในลักษณะของความคิดคำนึง ซึ่งเกี่ยวกับเป้าหมายที่ต้องการ และ
การที่ผู้รับสารจะเข้าใจความหมายของสัญลักษณ์นั้นได้ จำเป็นต้องมีประสบการณ์ร่วมกัน หรือมี
การเรียนรู้ในสัญลักษณ์นั้นมาก่อน ดังจะเห็นได้จากภาพหน้าปกอัลบั้ม ที่ผู้ออกแบบได้นำภาพวาด
ขาตั้งไมโครโฟนซึ่งมีส่วนหัวเป็นสัญลักษณ์แทนบุคลิกภาพของศิลปินในวงแต่ละคนมาใช้ เพื่อ
สื่อสารถึงแนวการร้องเพลงประสานเสียงแบบอะแคปเปลล่า ที่ศิลปินเป็นจุดกำเนิดของเสียงเพลง
ทั้งหลาย และมีเพียงไมโครโฟนเท่านั้นที่เป็นอุปกรณ์สำคัญ โดยภาพวาดแทนศิลปินที่ส่วนบนของ
ขาตั้งไมโครโฟน ผู้ออกแบบได้ใช้สัญลักษณ์ที่สามารถรับรู้ได้ร่วมกันถึงลักษณะเด่นต่าง ๆ ของ
ศิลปิน เช่น ทรงผม หนวดเครา และแว่นตา ทั้งนี้ ในกรณีที่ผู้รับสารไม่มีประสบการณ์เกี่ยวกับดนตรี
แบบอะแคปเปลล่า และศิลปินของวงมาก่อน อาจไม่สามารถถอดความหมายจากการสื่อสารผ่าน
รูปแบบดังกล่าวนี้ได้อย่างที่ผู้ส่งสารต้องการ

ส่วนประกอบในการออกแบบที่เด่นชัดจากปกซีดีนี้ ได้แก่ การใช้สี ผู้ออกแบบ
เลือกใช้สีหลักเพียง 2 สี คือ สีขาวซึ่งเป็นสีพื้น และใช้แถบสีส้มเพื่อตัดขอบปกอัลบั้มไม่ให้ดู
ราบเรียบจนเกินไป การใช้กระดาษปกสีขาวนอกจากเพื่อประหยัดค่าใช้จ่ายแล้ว ตามแนวคิดเรื่อง
การออกแบบ สีขาวยังเป็นสีที่ให้ความรู้สึกสะอาด เป็นระเบียบ และเพิ่มความเด่นชัดให้แก่วัตถุ
หรือภาพขาตั้งไมโครโฟนในหน้าปกด้วย ส่วนสีส้มซึ่งเป็นสีโทนร้อน มีอิทธิพลต่อการดึงดูดความ
สนใจผู้พบเห็น

นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาประกอบกับแนวคิดลัทธิศิลปะตะวันตกตั้งแต
ยุคสมัยใหม่ถึงปัจจุบัน แสดงให้เห็นว่าปกซีดีเพลงอัลบั้มอะแคปเปลล่านี้ ได้รับอิทธิพลทาง
ความคิดมาจาก *ลัทธิคอนเซ็ปต์อาร์ต (Conceptual art)* ซึ่งสร้างสรรค์ผลงานด้วยกลวิธีทาง
ศิลปะต่าง ๆ เพื่อตอบสนองความคิดรวบยอดของผู้ออกแบบ ซึ่งเป็นความคิดที่ลึกซึ้งและมี
ความหมายเรื่องราว ดังจะเห็นได้จากปกซีดี ผู้ออกแบบได้ใช้กลวิธีของการวาดภาพสัญลักษณ์เป็น
รูปขาตั้งไมโครโฟนเพื่อแทนความหมายถึงศิลปินและวัฒนธรรมของแนวดนตรีในอัลบั้ม

จะเห็นได้ว่า มีการสื่อสารผ่านปกซีดีเพลงอัลบั้ม อะแคปเปลล่าเซเว่น ของ ศิลปิน อะแคปเปลล่าเซเว่น 2 ประเด็นที่สำคัญ ดังนี้

1. เพิ่มความโดดเด่นให้ปกซีดีด้วยโทนสีสะดุดตาแม้จะมีงบประมาณจำกัด
2. การสื่อสารกับคนฟังเพื่อนำเสนอบุคลิกของวงที่มาจากการเล่นเพลง ประสานเสียงแบบอะแคปเปลล่า ซึ่งศิลปินคือต้นกำเนิดของเสียงทั้งหมดในเพลงโดยไม่ต้องใช้ เครื่องดนตรี

6.2.5 อัลบั้ม คินเดอการ์เทิน (Kindergarten): ศิลปิน คินเดอการ์เทิน

6.2.5.1 รายละเอียดเกี่ยวกับอัลบั้ม

1. ที่มาของชื่อวงและชื่ออัลบั้ม “Kindergarten” มาจากคำศัพท์ภาษาอังกฤษ แปลว่า โรงเรียนอนุบาล ศิลปินนำคำดังกล่าวมาใช้เนื่องจากเนื้อหาของเพลงเป็นเรื่องราวความรัก ใส ๆ ในวัยเด็ก อีกทั้งยังสอดคล้องกับกิจการของครอบครัวที่เป็นโรงเรียนอนุบาลด้วย

2. แนวคิดในการผลิตอัลบั้ม (Album concept) นทีธรรม สุขประเสริฐ (มด) ผู้แต่งเพลงในอัลบั้มทั้งหมด ได้รับแรงบันดาลใจในการแต่งเพลงมาจากเรื่องราวความรักที่เกิดขึ้นกับตนเองและคนรอบข้าง เป็นความรักแบบเด็ก ๆ ที่มีแต่ความสดใสและมองโลกในแง่ดี ซึ่งในขณะนั้นศิลปินก็ยังคงศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรีที่ภาควิชาดุริยางคศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

3. รายชื่อบทเพลงในอัลบั้ม มีดังนี้

- 1) Interlude
- 2) บอกฉันที (Just Tell Me)
- 3) ขอโทษ (Sorry)
- 4) ออยาก (My Special)
- 5) พัก (Rest)
- 6) เธอจะเปลี่ยนไปไหม (Dare Not)
- 7) ผิดไปแล้ว (Mistake)
- 8) Breeze
- 9) วันเกิด (Birthday)
- 10) Rest acoustic version
- 11) Breeze acoustic version

6.2.5.2 รายละเอียดของปกซีดี

บรรจุภัณฑ์และปกอัลบั้ม คินเดอการ์เทิน มีส่วนประกอบ 3 ส่วน ได้แก่

1. ปกหน้าของกล่องบรรจุซีดี เป็นกล่องกระดาษสีขาว ที่ใส่ครอบทับกล่องบรรจุซีดีแบบพลาสติกใสขนาดมาตรฐานอีกชั้นหนึ่ง โดยใช้เป็นปกหน้าของอัลบั้ม ด้านหน้าพิมพ์ภาพสีน้ำซึ่งเป็นรูปเด็กเล็กชายหญิงขณะกำลังวาดภาพระบายสี และจัดวางชื่อวงทางด้านมุมบนซ้ายของปก ดังภาพที่ 6.18

รูปภาพที่ 6.18 ภาพปกหน้าของกล่องบรรจุซีดี อัลบั้ม คินเดอการ์เทิน โดยศิลปิน คินเดอการ์เทิน

2. ปกหลังของกล่องบรรจุซีดี หรือด้านหลังของกล่องกระดาษที่ครอบอยู่ชั้นนอกสุด พิมพ์ด้วยภาพสีน้ำ เป็นรูปเด็กเล็กชายหญิงจูงมือกันวิ่งเล่นบนหญ้า มีฉากในภาพเป็นทุ่งหญ้าสีเขียวของเนินเขาและท้องฟ้าสีฟ้าสดใส โดยแสดงภาพจากทางด้านหลังของเด็กทั้งคู่ และมีชื่อเพลงพิมพ์ด้วยตัวอักษรสีขาววางทับอยู่ทางด้านล่างของปก ดังภาพที่ 6.19

รูปภาพที่ 6.19 ภาพปกหลังของกล่องบรรจุซีดี อัลบั้ม คินเดอการ์เทิน โดยศิลปิน คินเดอการ์เทิน

3. สมุดขนาดเด็ก (Booklet) แบนอยู่ในกล่องบรรจุซีดีแบบพลาสติกใสขนาดมาตรฐาน เป็นสมุดแสดงภาพวาดสีน้ำรูปเด็กเล็กชายหญิงในหลายอิริยาบถ สลับกับส่วนที่แสดงเนื้อเพลงในอัลบั้ม รวมทั้งส่วนที่เป็นคำกล่าวขอบคุณ และแสดงรายชื่อผู้มีส่วนร่วมในการสร้างสรรค์ผลงาน โดยปกหน้าและปกหลังของสมุดเป็นรูปภาพเดียวกับปกหน้าและหลังของกล่องบรรจุซีดีทางด้านนอก ผู้วิจัยได้แสดงภาพด้านในของสมุดเป็นรูปภาพที่ 6.20 ดังนี้

รูปภาพที่ 6.20 ภาพด้านในของสมุดขนาดเด็ก (Booklet) ภายในกล่องบรรจุซีดีแบบพลาสติกใส

6.2.5.3 การสร้างสรรค์และสื่อความหมาย

นทีธรรม สุขประเสริฐ (มด) เป็นผู้ริเริ่มอัลบั้มคินเดอการ์เทินขึ้น โดยนำเพลงที่แต่งไว้เองมาให้กลุ่มเพื่อนช่วยกันขับร้องและรวบรวมเป็นอัลบั้ม ชื่อวงซึ่งมีความหมายถึงโรงเรียนอนุบาล เป็นอาชีพของครอบครัวคุณนทีธรรม ได้ถูกนำมาใช้เพื่อให้สอดคล้องกับเพลงที่แต่งขึ้นจากแนวคิดเกี่ยวกับความรักในวัยเด็ก (Puppy love) และมีสไตล์ดนตรีแบบป๊อป (Pop) ใส ๆ โดยผู้ออกแบบปกซีดีนี้คือ อธิชัย แสงทอง (นุ๊ค) นักศึกษาด้านกราฟิก ซึ่งเป็นหนึ่งในศิลปินที่มาร่วมร้องเพลงในอัลบั้ม

“เพื่อนชื่อ นุ๊ค ซึ่งร่วมร้องในอัลบั้มด้วยเป็นคนออกแบบให้ เขาเรียนด้านกราฟิก ไม่คิดเงิน ภาพที่ใช้เขาก็จัดหามา เขาคงดูจากเพลง จากชื่ออัลบั้ม และคอนเซ็ปต์ที่เป็น Puppy love แล้วมองว่ากลุ่มเป้าหมายคงเป็นเด็กมัธยม ดูน่ารักดี” (นทีธรรม สุขประเสริฐ, สัมภาษณ์, 22 มีนาคม 2549)

เนื่องจากการวางแนวคิดในการออกแบบปกซีดีเป็นไปตามความคิดโดยรวมเกี่ยวกับอัลบั้ม ที่ต้องการสื่อสารถึงความรักแบบใส ๆ ในวัยเด็กหรือวัยแรกรุ่ง รวมทั้งเพื่อให้สอดคล้องกับชื่อวงและชื่ออัลบั้มที่หมายถึงโรงเรียนอนุบาล ผู้ออกแบบจึงเลือกนำภาพเด็กเล็กชายหญิงมาใช้เป็นภาพหน้าปก และภาพประกอบในส่วนอื่น ๆ ของซีดี เพื่อแสดงถึงความสดใสและไร้เดียงสาเช่นเดียวกับเนื้อหาของเพลง และเพื่อสื่อสารกับกลุ่มผู้ฟังเพลงเป้าหมายซึ่งเป็นวัยรุ่น

เมื่อพิจารณาตามแนวคิดเรื่องการออกแบบ แสดงให้เห็นว่า ผู้ออกแบบได้ใช้รูปแบบการสื่อสารแบบภาพตัวแทน (*Representational form*) ซึ่งแสดงสิ่งต่าง ๆ ในลักษณะเหมือนจริง หรือเกิดจากการสร้างสรรค์รูปแบบของสิ่งทั้งหลายขึ้นใหม่ตามจินตนาการของผู้ออกแบบ เพื่อชี้ชวนคนดูให้เชื่อมโยงความเข้าใจไปสู่ประสบการณ์เดิมที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ ดังเช่น ปกอัลบั้มคินเดอการ์เทินผู้ออกแบบได้นำเสนอภาพเด็กเล็กชายหญิงที่มีความสนใจร่วมกันในปกหน้า และภาพเด็กทั้ง 2 คนเดินจูงมือกันในปกหลัง ผู้รับสารอาจเชื่อมโยงการรับรู้ที่มีต่ออัลบั้มไปสู่ความรู้สึกที่สดไลบริสุทธิแบบเด็กหรือวัยแรกรุ่งซึ่งเพิ่งเริ่มมีความรัก ตามแนวคิดเกี่ยวกับอัลบั้มและเนื้อหาของเพลง

การที่ผู้ออกแบบเลือกที่จะนำเสนอภาพปกอัลบั้มด้วยรูปภาพที่มีความหมายชัดเจนอย่างที่ตั้งใจยอมรับอยู่แล้ว มิใช่ภาพที่สื่อหมายเฉพาะซึ่งเข้าใจกันในกลุ่มย่อย อย่างที่ได้ นำภาพเด็กชายหญิงมาสื่อถึงความรักใส ๆ และดนตรีฟังง่ายดังกล่าว แสดงให้เห็นว่า ผู้ผลิตคาดหวังการสื่อสารที่ชัดเจนจากการอ่านความหมายของผู้ฟัง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง กลุ่มคนฟังวัยรุ่นที่มีประสบการณ์ร่วมกับเนื้อหาของเพลงในอัลบั้ม

เมื่อพิจารณาประกอบกับแนวคิดลัทธิศิลปะตั้งแต่ยุคสมัยใหม่ถึงปัจจุบัน สะท้อนให้เห็นว่าปกอัลบั้มคินเดอการ์เทินได้รับอิทธิพลความคิดจาก ศิลปะกลุ่มอิมเพรสชันนิสม์ (*Impressionism*) ซึ่งมุ่งสร้างความรู้สึกระทึกใจในครั้งแรกแก่ผู้พบเห็น ด้วยวิธีสร้างสรรค์ทางศิลปะที่เน้นการแสดงสีเส้น, แสง-เงา (*Light & Shade*), หรือพื้นผิว (*Texture*) แก่ภาพ ตามวิธีการเฉพาะตัวของผู้ออกแบบ ดังเช่นภาพปกอัลบั้ม ซึ่งผู้ออกแบบมุ่งเร้าความรู้สึกผู้ชมด้วยการเลือกนำภาพสีน้ำมาใช้ โดยแสดงค่าน้ำหนัก (*Value*) ของสีไล่เดียวกัน เพื่อสร้างความกลมกลืน (*Harmony*) และการเพิ่มความสดใสให้แก่ตัวสีในภาพเด็กทั้งสองคนด้วยส่วนประกอบการออกแบบด้านแสงและเงา เป็นต้น

กล่าวได้ว่า มีการสื่อสารผ่านปกซีดีเพลงอัลบั้ม คินเดอการ์เทิน ของศิลปิน คินเดอการ์เทิน 3 ประเด็นที่สำคัญ ดังนี้

1. การสื่อความหมายถึงแนวคิดของอัลบั้ม ซึ่งแสดงเนื้อหาเกี่ยวกับความรักที่บริสุทธิ์สดใสของวัยแรกรุ่ง ด้วยการนำภาพเด็กเล็กชายหญิงคู่หนึ่งเป็นภาพตัวแทน ร่วมกับการใช้ส่วนประกอบในทางการออกแบบอื่น ๆ
2. มุ่งสร้างความรู้สึกระทึกใจแก่ผู้พบเห็น ด้วยการนำภาพสีน้ำเน้นการแสดงแสงเงาเพื่อสร้างความกลมกลืนของค่าน้ำหนักสีเมื่อกระทบสายตา และเพิ่มความสดใสแก่ภาพ
3. สื่อสารให้ตรงกับกลุ่มผู้ฟังเป้าหมายซึ่งเป็นวัยรุ่นที่เริ่มมีความรัก

6.2.6 อัลบั้ม สุขใจ : ศิลปิน จีน มหาสมุทร บุญรักษ์

6.2.6.1 รายละเอียดเกี่ยวกับอัลบั้ม

1. ที่มาของชื่ออัลบั้ม "สุขใจ" เป็นชื่อเพลง ๆ หนึ่งในอัลบั้มที่ มหาสมุทร บุญรักษ์ (จีน) แต่งเนื้อหาและขับร้องด้วยตนเอง อีกทั้งยังเป็นเพลงที่ฟังง่ายที่สุดในผลงานชุดนี้ ด้วย หลังจาก ถูกชักชวนให้ส่งเดโมเทปมาเปิดในสถานีวิทยุแพตเรดิโอ ก็ได้รับการตอบรับเป็นอย่างดี จึงนำเพลงอื่น ๆ ที่ได้ทดลองแต่งขึ้นในแนวดนตรีหลากหลายมาจัดทำเป็นอัลบั้ม และนำชื่อเพลงสุขใจซึ่งเป็นที่ยุ้จักอยู่แล้วมาตั้งเป็นชื่ออัลบั้ม

2. แนวคิดในการผลิตอัลบั้ม (Album concept) เป็นผลงานดนตรีที่เกิดจากการทดลองสร้างสรรค์ทั้งเนื้อหาและแนวดนตรีแบบใหม่ ๆ ทำให้เป็นอัลบั้มที่มีอารมณ์หลากหลายรวมอยู่ด้วยกัน ทั้งนี้ ศิลปินต้องการเน้นที่ความดิบและสดของการถ่ายทอดความรู้สึกในครั้งแรกที่ร้องและอัดเสียง จึงไม่มีการอัดซ้ำและตัดต่อใด ๆ ทั้งสิ้น

3. รายชื่อบทเพลงในอัลบั้ม มีดังนี้

- 1) สุขใจ (Radio mixed)
- 2) ได้ยินเสียงเพลง
- 3) ช่างจำ
- 4) This place
- 5) Rapid eyes (from soundtrack rapid eyes last movement)
- 6) เรื่องควาย
- 7) ช่างจำ
- 8) เก็บใจ
- 9) Sunny smile
- 10) Night June 02
- 11) My warmness

6.2.6.2 รายละเอียดของปกซีดี

ซีดีเพลงอัลบั้ม สุขใจ บรรจุอยู่ในซองกระดาษสีขาว พิมพ์ภาพปกหน้าเป็นภาพขาวดำ รูปหญิงสาวสวมใส่เพียงเสื้อกล้ามและกางเกงชั้นในขณะกำลังนอนคว่ำด้วยท่าทางที่สบายใจบนพื้นหญ้า และพิมพ์ชื่ออัลบั้มด้วยตัวอักษรสีเขียว จัดวางอยู่ทางด้านมุมบนขวาของปกซีดี ในส่วนของปกหลังมีเพียงชื่อศิลปินและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในอัลบั้ม พิมพ์ด้วยตัวอักษรสีเขียว จัดวางอยู่ทางด้านล่างของปกซีดีที่มีสีขาวเป็นสีพื้น สำหรับชื่อเพลง พิมพ์อยู่บนแผ่นซีดีทางด้านใน

ผู้วิจัยได้แสดงภาพปกหน้าและปกหลังของอัลบั้ม สุขใจ ในรูปภาพที่ 6.21 และ 6.22 ตามลำดับ ดังนี้

รูปภาพที่ 6.21 ภาพปกหน้าของอัลบั้ม สุขใจ โดยศิลปิน จีน มหาสมุทรร บุญรักษ์

รูปภาพที่ 6.22 ภาพปกหลังของอัลบั้ม สุขใจ โดยศิลปิน จีน มหาสมุทรร บุญรักษ์

6.2.6.3 การสร้างสรรค์และสื่อความหมาย

ปกซีดีเพลงอัลบั้ม สุขใจ ออกแบบโดย เวิร์จน์ ยงวัฒนานันท์ (ดิน) มีความเกี่ยวข้องเป็นเพื่อนกับศิลปิน ซึ่งในขณะนั้นผู้ออกแบบกำลังศึกษาทางด้านกราฟิกในวิทยาลัย เซนต์ มาร์ติน ที่ประเทศอังกฤษ ข้อมูลเบื้องต้นที่ได้รับจากศิลปินมีเพียงตัวอย่างเพลงในอัลบั้มเท่านั้น ผู้ออกแบบจึงสร้างสรรค์ปกอัลบั้มตามแนวคิดที่มาจากชื่ออัลบั้มและการฟังเพลงเป็นสำคัญ

“ผมให้เพื่อนที่เป็นนักเรียนกราฟิกที่อังกฤษทำให้ ส่งเพลงให้เขาฟัง ไม่ได้บอกอะไรเลยอะไร เขาตีความเองจากเพลงและชื่ออัลบั้ม ก็ออกมาเป็นภาพ ผู้หญิงนอนสบาย ๆ แบบสุขใจอย่างนี้” (มหาสมุทร บุญรักษ์, สัมภาษณ์, 6 เมษายน 2549)

เมื่อพิจารณาตามกรอบแนวคิดเรื่องการออกแบบ จะเห็นว่า ปกซีดีเพลง อัลบั้ม สุขใจ มีการใช้ รูปแบบเพื่อการสื่อสารแบบภาพตัวแทน (*Representational form*) ซึ่งแสดงสิ่งต่าง ๆ ในลักษณะเหมือนจริง หรือเกิดจากการสร้างสรรค์รูปแบบของสิ่งทั้งหลายขึ้นใหม่ตามจินตนาการของผู้ออกแบบ โดยชี้ชวนคนดูให้เชื่อมโยงความคิดไปสู่ประสบการณ์เดิม เพื่อความเข้าใจอย่างใดอย่างหนึ่ง จากปกซีดีผู้ออกแบบได้นำภาพถ่ายขาวดำตกแต่งแสงเงาด้วยโปรแกรมโฟโต้ช็อป แสดงรูปหญิงสาวแต่งกายด้วยชุดเสื้อกล้ามและกางเกงขั้วใน นอนคว่ำตัวในท่าทางสบายบนทุ่งหญ้าที่ไหวเอนตามแรงลม เพื่อเชื่อมโยงประสบการณ์ผู้รับสารไปสู่ความรู้สึกสุขใจตามบทเพลงและชื่ออัลบั้ม

ส่วนประกอบทางการออกแบบที่เด่นชัดในปกอัลบั้ม สุขใจ ได้แก่ เส้น สี และแสง-เงา เป็นต้น เส้นเฉียง (*Diagonal line*) ของต้นหญ้า แสดงถึงความรู้สึกเคลื่อนไหว และทิศทางเพื่อสื่อสารถึงการโน้มตัวตามแรงลมที่พัดโชยมา การใช้ภาพเป็นโทนสีขาว-ดำให้ความรู้สึกที่คลาสสิก มีเสน่ห์ และเป็นศิลปะ ส่วนแสง-เงาก็ช่วยแสดงน้ำหนักอ่อนแก่ของสี รวมทั้งสร้างมิติให้แก่ภาพ ทำให้ผู้ชมเกิดความรู้สึกถึงต้นหญ้ารอบตัวหญิงสาวที่ยวบตัวลง ส่วนประกอบทั้งหลายเหล่านี้ได้ถูกสร้างสรรค์ขึ้นเพื่อสร้างการรับรู้ถึงความสบายของอิริยาบถในท่ามกลางบรรยากาศที่น่ารื่นรมย์

เมื่อพิจารณาประกอบกับแนวคิดลัทธิศิลปะตะวันตกตั้งแต่ยุคสมัยใหม่ถึงปัจจุบัน สะท้อนให้เห็นว่าปกซีดีเพลงอัลบั้ม สุขใจ ได้รับอิทธิพลทางการออกแบบมาจาก *แนวคิดศิลปะกลุ่ม อิมเพรสชันนิสม์ (Impressionism)* ซึ่งใช้วิธีการสร้างความรู้สึกประทับใจในครั้งแรกแก่ผู้พบเห็น โดยมุ่งเน้นการแสดงแสง-เงาที่ช่วยเพิ่มมิติและสร้างจุดสนใจให้แก่ภาพ

กล่าวได้ว่า มีการสื่อสารผ่านปกซีดีเพลงอัลบั้ม สุขใจ ของศิลปินจีน มหาสมุทร บุญรักษ์ 2 ประเด็นที่สำคัญ ดังนี้

1. เพื่อสื่อสารถึงชื่ออัลบั้ม และบทเพลงสุขใจ ซึ่งเป็นเพลงที่คนรู้จักมากที่สุด โดยใช้วิธีนำเสนออย่างตรงไปตรงมา ด้วยภาพหญิงสาวในอากัปภิกิริยาและการแต่งกายที่สุขใจ เช่นเดียวกัน
2. การมุ่งสร้างความประทับใจแก่ผู้พบเห็น ด้วยการถ่ายภาพขาว-ดำซึ่งแสดงแสงเงาอย่างเด่นชัด เพื่อให้เกิดความรู้สึกถึงมิติของภาพและความคลาสสิก

6.2.7 อัลบั้ม กระสัน : ศิลปิน กระสัน

6.2.7.1 รายละเอียดเกี่ยวกับอัลบั้ม

1. ที่มาของชื่อวงและชื่ออัลบั้ม เนื่องจากมีความชื่นชอบการร้องเพลงและการเล่นดนตรีเป็นอย่างมาก แต่ด้วยงบประมาณที่จำกัดและขาดโอกาสในการผลิตผลงานเพลง ศิลปินจึงนำคำว่า “กระสัน” มาใช้ เพื่อสื่อถึงความอยากอย่างมาก แต่เป็นความอยากในแง่ของการเล่นดนตรี และการผลิตผลงานเพลงของตนเอง
2. แนวคิดในการผลิตอัลบั้ม (Album concept) เป็นการนำเสนอเรื่องราวทั่ว ๆ ไปในสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ชีวิตคนต่างจังหวัดที่ถูกเอารัดเอาเปรียบในสังคมเมือง ซึ่งตรงกับชีวิตจริงของ ภูมิภักดี กาลจักร (ต้น) ศิลปินและผู้แต่งเพลงในอัลบั้ม

3. รายชื่อบทเพลงในอัลบั้ม มีดังนี้

- 1) เจอเด็ก
- 2) กลัวม้าย
- 3) เลือก
- 4) ครั้งแรกที่รู้สึกเสีย
- 5) ดูกันไปก่อน
- 6) พลุธาสูป
- 7) บุญมี
- 8) ลำซิ่งกระสัน

6.2.7.2 รายละเอียดของปกซีดี

ซีดีเพลงอัลบั้ม กระสัน บรรจุนอยู่ในกล่องพลาสติกใสแบบแข็งขนาดมาตรฐาน โดยปกซีดีที่ใช้ ประกอบไปด้วย 2 ส่วน ดังนี้

1. ปกหน้า เป็นกระดาษพับ 3 ส่วน พิมพ์เนื้อหาด้วยโทนสีดำ เหลือง และขาว ทั้งด้านหน้าและด้านหลัง

ด้านหน้า ในส่วนแรกจากทางขวาเป็นส่วนของหน้าปก แสดงภาพถ่ายช่วงล่างของหญิงสาวในชุดกระโปรงสั้นสีดำยื่นหันหลังให้กล้อง เมื่อมองผ่านหว่างขาของหญิงสาวดังกล่าว จะเห็นภาพเด็กผู้ชาย นั่งถือไอศกรีมมองตรงมาที่ขาของหญิงสาว ด้านบนของปกแสดงชื่อศิลปินและชื่ออัลบั้ม กระสัน ด้วยตัวอักษรภาษาอังกฤษว่า "GRA-SAN" พิมพ์สีขาวที่คำว่า "GRA" และสีเหลืองที่คำว่า "-SAN" ในส่วนอื่น ๆ ของปกทางด้านหน้า แสดงภาพถ่ายศิลปินทั้ง 3 คน และคำกล่าวขอบคุณผู้มีส่วนในผลสำเร็จของงาน โดยใช้วิธีการตกแต่งกราฟิกให้แก่ภาพด้วยตัวอักษรตามชื่อวงและชื่ออัลบั้มซึ่งมีสีดำ เหลือง และขาว ดังรูปภาพที่ 6.23

รูปภาพที่ 6.23 ภาพปกด้านหน้าของอัลบั้ม กระสัน โดยศิลปิน กระสัน

ด้านหลัง ส่วนพับแรกจากทางขวา แสดงภาพถ่ายเงาดำแบบครึ่งตัวด้วยรูปหญิงสาวหันข้าง ด้านล่างของปกจัดวางทับด้วยชื่อวงและชื่ออัลบั้มเป็นตัวอักษรภาษาอังกฤษ สีขาวแบบกลับด้าน ในส่วนอื่น ๆ แสดงเนื้อเพลง และภาพตกแต่งกราฟิกด้วยโทนสีดำ เหลือง และขาวเช่นกัน ดังรูปภาพที่ 6.24

รูปภาพที่ 6.24 ภาพปกหน้าทางด้านหลังของ อัลบั้ม กระสัน โดยศิลปิน กระสัน

2. ปกหลัง เป็นกระดาษพิมพ์ภาพสีด้านนอกเพียงด้านเดียว แสดงภาพหญิงสาวใส่เนื้อยืดและกระโปรงสั้นขณะนั่งอยู่ข้างบันได และพิมพ์ชื่อวงรวมทั้งชื่อเพลงในอัลบั้มทางด้านซ้ายของปกซีดี ดังรูปภาพที่ 6.25

รูปภาพที่ 6.25 ภาพปกหลังของอัลบั้ม กระสัน โดยศิลปิน กระสัน

6.2.7.3 การสร้างสรรค์และสื่อความหมาย

ปกซีดีเพลงอัลบั้ม กระสัน เฉพาะปกหน้าออกแบบโดย ยุทธพงษ์ ศิริบริงกช (ใหม่) หนึ่งในศิลปินของวง ซึ่งจบการศึกษาทางด้านศิลปกรรมศาสตร์ และทำงานในตำแหน่งนักออกแบบกราฟิก แนวคิดในการออกแบบปกอัลบั้มมาจากการพยายามเรียกร้องความสนใจจากผู้พบเห็นเป็นสำคัญ โดยการสื่อสารความหมายจากชื่อวงกระสัน ซึ่งมาจากความต้องการอย่างสูงที่จะเล่นดนตรีและมีผลงานเพลงเป็นของตัวเอง ล้อเลียนกับคำว่า "กระสัน" ในความนึกคิดของผู้คนทั่วไป ที่มักเชื่อมโยงกับความต้องการทางเพศ ด้วยการนำเสนอเปรียบเทียบกับภาพเด็กผู้ชายที่กำลังถือไอศกรีมมองตรงมายังหญิงสาวยืนกางขาในชุดกระโปรงสั้น เพื่อสื่อว่าความกระสันของเด็กในภาพก็คือความอยากรู้อยากเห็น หาใช่ความต้องการในตัวหญิงสาวตามความเข้าใจผู้ดูไม่

"เป็นการเรียกร้องความสนใจครับ วางบนแผง ปกสวย ๆ มีตั้งเยอะ ทำอย่างไรให้คนมาดู เราเล่นกับความรู้สึกนึกคิด กับสัญชาตญาณคน เรื่องเพศคนสนใจอยู่แล้ว เห็นก็ต้องหยิบมาดู" (ยุทธพงษ์ ศิริบงกช, สัมภาษณ์, 5 มีนาคม 2549)

"เด็กคนนี้เห็นเขาผู้หญิง แต่ในความเด็ก เขาก็ไม่ได้คิดอะไร เหมือนกับวงเรา ซึ่งมีความกระสันที่จะทำเพลง จะมีอัลบั้มของตัวเอง กระสันก็คือความอยากมาก ๆ แค่นั้นเอง" (ยุทธนา มุ่งปั้นกลาง, สัมภาษณ์, 5 มีนาคม 2549)

หลังจากกำหนดความคิดและวางภาพร่างของหน้าปกซีดีเรียบร้อยแล้ว ยุทธพงษ์ ศิริบงกช (ใหม่) ได้ส่งงานต้นแบบ (Art work) พร้อมทั้งเดโมเทปไปยัง ธเนศ เลิศวิจิตรศิลป์ เจ้าของสังกัด จัสติส มิวสิค (Justice Music) เพื่อให้ช่วยดำเนินการผลิตและจำหน่ายให้ เนื่องจากเห็นว่าเป็นบริษัทที่ผลิตผลงานเพลงอินดี้ในแนว ร็อค ฮาร์ตคอร์ เฮฟวี เมทัล ที่มีชื่อเสียงมากในยุคนั้น โดยมีศิลปินซึ่งเป็นที่รู้จัก ได้แก่ วงอีโบล่า (Ebola) และวงพล่าน เป็นต้น ทั้งนี้ คุณธเนศได้เป็นผู้ดำเนินการจัดหาผู้ออกแบบกราฟิกปกซีดีในส่วนอื่น ๆ รวมทั้งจัดจำหน่ายให้ร่วมกับบริษัทเฮีย แต่ไม่ได้ออกอัลบั้มในนามของบริษัทจัสติส มิวสิค เนื่องด้วยเหตุผลบางประการ

เมื่อพิจารณาตามแนวคิดเรื่องการออกแบบ แสดงให้เห็นว่าปกซีดีเพลงอัลบั้ม กระสัน มีการใช้ รูปแบบเพื่อการสื่อสารแบบภาพตัวแทน (*Representational form*) ซึ่งเป็นรูปแบบที่แสดงหรือเลียนแบบสิ่งต่าง ๆ ในลักษณะเหมือนจริง หรือเกิดจากการสร้างสรรค์รูปแบบของสิ่งทั้งหลายขึ้นใหม่ตามจินตนาการของผู้ออกแบบ เพื่อชี้ชวนคนดูให้เชื่อมโยงความเข้าใจไปสู่ประสบการณ์เดิมที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ จากหน้าปกอัลบั้ม ภาพหญิงสาวนุ่งกระโปรงสั้นยืนกางขา แสดงถึงความขยับวน ความล่อแหลม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เมื่อภาพดังกล่าวถูกกำกับไว้ด้วยคำว่า "กระสัน" ของชื่อศิลปินและชื่ออัลบั้ม รวมไปถึงชื่อเพลงที่ค่อนข้างส่อเสียด ยิ่งทำให้ความหมายชัดเจนขึ้น เพื่อเชื่อมโยงกับเจตนาของผู้ส่งสารที่ต้องการตอกย้ำความนึกคิดของผู้คนทั่วไป ที่มีต่อการรับรู้ความหมายของภาพหญิงสาวนุ่งกระโปรงสั้นยืนกางขา และความหมายของคำว่า "กระสัน" ไปในเรื่องเพศ ซึ่งเป็นเรื่องที่สามารถสร้างความสนใจอย่างฉับพลันในสายตาผู้พบเห็น เนื่องจากเป็นแรงขับตามธรรมชาติของมนุษย์

นอกจากนี้ การที่ผู้ผลิตนำคำว่า "กระสัน" มาตั้งเป็นชื่อวงและชื่ออัลบั้มทั้งที่ทราบดีว่าความหมายตามการนิยามของสังคมใช้คำดังกล่าวในการอธิบายถึงความต้องการในทางเพศ แสดงให้เห็นว่า ผู้ผลิตได้พยายามใส่ความหมายใหม่ให้แก่คนฟัง (*Deconstruction of meaning*) เพื่ออธิบายตัวเองแบบเล่นคำ โดยสื่อถึงวงที่มีความปรารถนาอย่างสูงในการเล่นดนตรีและผลิตผลงานเพลงเป็นของตนเอง ดังที่ผู้ออกแบบได้เลือกนำรูปเด็กมาใช้ประกอบ เพื่อกำกับ

ความเข้าใจของคนดูไปในอีกทิศทางหนึ่ง เนื่องจากเด็กสามารถเชื่อมโยงการรับรู้ความหมายของคนทั่วไป ให้นึกถึงความไร้เดียงสา แม้เด็กจะมองมาที่ขาของผู้หญิง แต่ด้วยความที่ยังไร้เดียงสาก็เป็นเพียงแค่ความอยากรู้อยากเห็น มิได้คิดในเชิงขู้สาวตามความเข้าใจของผู้รับสารอย่างตรงไปตรงมา

อย่างไรก็ตาม จะเห็นได้ว่า การจัดวางภาพที่เน้นช่วงขาของผู้หญิงสาวอย่างเด่นชัด ขณะที่รูปเด็กในภาพเป็นเพียงส่วนประกอบเล็ก ๆ เท่านั้น จึงอธิบายได้ว่าผู้ผลิตมีเจตนาสื่อสารในเชิงเรียกร้องความสนใจมากกว่าสื่อความหมายถึงชู้สาวและชู้ฉลบบั้มดังกล่าว ทำให้เป็นเรื่องยากที่ผู้รับสารจะสามารถอ่านความหมายของวง “กระสัน” ได้ตามวัตถุประสงค์ที่แท้จริงของผู้ผลิตกลุ่มนี้

ส่วนประกอบทางการออกแบบที่เด่นชัดในปกอัลบั้ม กระสัน ได้แก่ การใช้สี ซึ่งผู้ออกแบบเลือกใช้เพียง 3 สีหลัก คือสีดำ สีเหลือง และสีขาว สีดำสามารถสื่อถึงความลึกซึ้งหรือสิ่งชั่วร้ายได้ ดังที่มักใช้ในการสร้างสรรค์ปกอัลบั้มที่มีแนวเพลงค่อนข้างรุนแรงอย่างเช่น เพลงร็อก หรือฮาร์ดคอร์ เป็นต้น สีเหลืองแสดงถึงความมีชีวิตชีวา หรือพลัง ในทางการสื่อสาร การใช้สีเหลืองตัดกับสีดำเพื่อสร้างความสะดุดตาและโดดเด่น ส่วนสีขาวถูกนำมาใช้เพื่อช่วยให้วัตถุในภาพเด่นขึ้น

เมื่อพิจารณาประกอบกับแนวคิดเรื่องลัทธิศิลปะตะวันตกตั้งแต่ยุคสมัยใหม่ถึงปัจจุบัน แสดงให้เห็นว่าปกซีดีเพลงอัลบั้ม กระสัน ได้รับอิทธิพลความคิดในการออกแบบมาจากลัทธิศิลปะกลุ่มสัจนิยม (Realism) ซึ่งสนใจสภาพความเป็นจริงตามธรรมชาติและความเป็นจริงที่ปรากฏในสังคม โดยนิยมสร้างสรรค์ผลงานจากสิ่งที่ปรากฏและสัมผัสได้ด้วยสายตามากกว่าความเพ้อฝัน จากภาพปกอัลบั้มตามการสัมภาษณ์ ผู้ออกแบบกำหนดให้หญิงสาวในภาพแต่งชุดนักศึกษาที่นุ่งกระโปรงสั้น โดยตัดให้เห็นเพียงช่วงล่าง อีกทั้งสถานที่ก็เป็นแหล่งบันเทิงยามค่ำคืนสะท้อนให้เห็นถึงข้อเท็จจริงในสังคมไทยปัจจุบันที่นักศึกษาหญิงแต่งกายผิดระเบียบและล่อแหลมมากขึ้น ดังที่พบเห็นได้บ่อยครั้งจากรูปภาพโฆษณาของสื่อประเภทดาวนโหลดและสนทนา (Chat) ต่าง ๆ ในลักษณะที่ยั่วยุทางกามารมณ์ หรือแม้แต่ปกอัลบั้มที่ผู้วิจัยได้รวบรวมมาก็มีการนำเสนอภาพนักศึกษาในลักษณะดังกล่าว ในอัลบั้ม PG-18 และอัลบั้ม เพลงถ้อย ของศิลปิน เสียด เช่นกัน สิ่งที่ผู้ออกแบบได้สื่อสารผ่านทางปกอัลบั้มนี้ จึงอาจเป็นอีกช่องทางหนึ่งที่สะท้อนภาพของสังคมในด้านดังกล่าวให้ผู้คนได้ตระหนักถึง

กล่าวได้ว่า มีการสื่อสารผ่านปกซีดีเพลงอัลบั้ม กระสัน ของศิลปิน กระสัน 2 ประเด็นที่สำคัญ ดังนี้

1. การดึงดูดความสนใจที่มีต่อชื่อวงและชื่ออัลบั้ม “กระสัน” โดยประกอบเข้ากับภาพหญิงสาวในชุดกระโปรงสั้น
2. การใส่ความหมายใหม่ของคำว่า “กระสัน” เพื่ออธิบายตัวเองแบบเล่นคำ โดยสื่อถึงวงที่มีความปรารถนาอย่างสูงในการเล่นดนตรีและผลิตผลงานเพลงเป็นของตนเอง มิใช่ความต้องการทางเพศตามความหมายที่สังคมนิยามไว้
3. การสะท้อนภาพผู้หญิงที่แต่งกายล่อแหลมมากขึ้น โดยเฉพาะชุดนักศึกษา ซึ่งมักถูกนำมาใช้เป็นสื่อเพื่อดึงดูดความสนใจทางเพศในสังคมปัจจุบัน

6.2.8 อัลบั้ม ดับ แจม เซชชัน (Dub Jam Sessions) : ศิลปิน ดับเบรนเนอร์ส (Dubbrainers)

6.2.8.1 รายละเอียดเกี่ยวกับอัลบั้ม

1. ที่มาของชื่อวงและชื่ออัลบั้ม “Dubbrainers” มาจากวิธีการทำงานของวงที่มีสไตล์ดนตรีแบบดับ (Dub)³ และทุกสิ่งทุกอย่างที่นำเสนอไม่ว่าจะเป็น เนื้อหา เรื่องราว ดนตรี ล้วนเป็นผลมาจากการระดมความคิดระดมสมองของสมาชิกในวงทุกคน จึงได้นำมารวมกันตั้งเป็นชื่อศิลปิน ในส่วนของชื่ออัลบั้ม “Dub Jam Sessions” เป็นการแสดงถึงที่มาของอัลบั้ม ซึ่งเกิดจากการรวบรวมงานสร้างสรรค์ทางดนตรีของวงที่มีการอัดเสียงเล่นสดร่วมกันในการซ้อมแต่ละครั้ง ผู้ผลิตนำชื่อนี้มาใช้เพื่อสื่อสารถึงความเป็นวงดนตรีที่เกิดจากการเล่นสดและมีการทำงานร่วมกันเป็นทีมที่ไม่สามารถขาดผู้เล่นดนตรีอย่างใดอย่างหนึ่งไปได้

2. แนวคิดในการผลิตอัลบั้ม (Album concept) เป็นการนำเสนอผลงานตามแนวคิดของคำว่า “ด้านมืด” (Dark side) ซึ่งมาจากบุคลิกของ ธนบูรณ์ เทพบุตร (ปั๊ก) หนึ่งในศิลปิน ของวงในตำแหน่งผู้เล่นเครื่องเล่นแผ่นเสียง (Turntables) และกีตาร์ รวมทั้งเป็นผู้แต่งเพลงและวางแนวคิดในการออกแบบปกอัลบั้มด้วย

³ ดนตรีดับเป็นส่วนหนึ่งในการสร้างสรรค์งานดนตรีแบบเรกเก้ ซึ่งมีที่มาจากการแสดงวิธีมิกซ์เสียงในห้องอัด โดยเกิดจากเสียงที่สะท้อนขึ้นมาจากผนังห้องเสียงซ้อนทับกัน ปัจจุบันสามารถสร้างเสียงแบบดับขณะเล่นดนตรีสดได้

3. รายชื่อบทเพลงในอัลบั้ม มีดังนี้

- 1) Interlude 1
- 2) แรกเริ่ม
- 3) ประดับประดา
- 4) Interlude 2
- 5) รอ

6.2.8.2 รายละเอียดของปกซีดี

อัลบั้ม ดับ แจม เซชชั่น บรรจุอยู่ในกล่องใสซีดีแบบพลาสติกใสด้านเดียวที่แสดงเพียงปกหน้าของอัลบั้ม ตัวปกซีดีเป็นกระดาษพิมพ์ภาพสีด้านเดียว มีสีดำเป็นสีพื้น โดยพับเป็น 2 ส่วน ส่วนแรกทางด้านซ้าย เป็นส่วนของปกอัลบั้ม ประกอบด้วยภาพถ่ายขาวดำแสดงรูปศิลปินขณะขึ้นคอนเสิร์ต และภาพกราฟิกต่าง ๆ ซึ่งเน้นการใช้สีส้ม อีกส่วนหนึ่งเป็นการแสดงรายชื่อผู้มีส่วนร่วมในผลสำเร็จของงาน ด้วยตัวอักษรสีแดง เหลือง และเขียว ดังภาพที่ 6.26

รูปภาพที่ 6.26 ภาพปกอัลบั้ม ดับ แจม เซชชั่น โดย ศิลปิน ดับเบรนเนอร์ส

นอกจากนี้ ในส่วนของแผ่นซีดี ผู้ผลิตได้สกรีนภาพ ซึ่งมาจากความรู้สึกที่มีต่อบทเพลงในอัลบั้ม โดยการวาดภาพสีน้ำมันของ กงพัฒน์ ศักดาพิทักษ์ (โอง) ศิลปินแนวป๊อปอาร์ต (Pop Art) ที่มีชื่อเสียงในประเทศไทย ซึ่งรู้จักคุ้นเคยกับ ธนบูรณ์ เทพบุตร (ป๊อก) ศิลปิน และผู้ออกแบบปกอัลบั้ม ดับ แจม เซชชั่น ดังภาพที่ 6.27

รูปภาพที่ 6.27 ภาพปกซีดีเพลงอัลบั้ม ดับ แจม เซชชั่น โดย ศิลปิน ดับเบรนนเนอร์ส

6.2.8.3 การสร้างสรรค์และสื่อความหมาย

ผู้รับผิดชอบหลักในการสร้างสรรค์ปกอัลบั้ม ดับ แจม เซชชั่น ได้แก่ ธนบูรณ์ เทพบุตร (ป๊วก) หนึ่งในศิลปินของวง ซึ่งสำเร็จการศึกษาทางด้านออกแบบผลิตภัณฑ์ จากมหาวิทยาลัยรังสิต และ ดวงกมล บุญฤทธิ์ธงไชย (ตาล) เกี่ยวข้องเป็นเพื่อนกับศิลปิน สำเร็จการศึกษาทางด้านออกแบบนิเทศศิลป์ จากสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ความคิดในการออกแบบส่วนใหญ่มาจากแนวคิดหลักในการผลิตผลงานเพลงตั้งแต่แรกเริ่ม คือแนวคิด “ด้านมืด” (Dark side) และมาจากความรู้สึกที่มีต่อบทเพลงในอัลบั้ม ซึ่งเป็นดนตรีแนวดับ (Dub) และ เรกเก้ (Reggae) รวมทั้งมีกลิ่นไอของดนตรีอินดี้ผสมผสานมาด้วย โดยผู้ออกแบบได้ระดมความคิดจากสมาชิกในวง เพื่อกำหนดสัญลักษณ์ รูปแบบ และสีสันทันที่จะใช้ในการสร้างสรรค์ปกซีดี

“เราตั้งคอนเซปต์ว่า Dark side มาตั้งแต่ก่อนทำเพลง เวลาคิดงานจะยึดคอนเซปต์นี้ตลอด มันมาจากตัวตนของป๊วกที่ตั้งข้อสังเกตตัวเอง สมมติคิดคอร์รี่ขึ้นมาอย่างหนึ่ง มันจะออกมาทางหม่นหมดเลย ทั้งทำเพลงหม่น ๆ แล้วยังเล่นดนตรีกลางคืนอีก เลยสื่อมาที่ปกด้วย” (ดวงกมล บุญฤทธิ์ธงไชย, สัมภาษณ์, 7 เมษายน 2549)

“ปกนี้ถ้าเปิดเพลงฟังไปด้วยจะเข้าใจ เพราะมันเหมือนเนื้อเพลงที่เราเตรียมมา ตอนทำปก ก็เปิดเพลงฟังหาคอนเซปต์ตั้งเป็นประเด็น ถามทุกคนในวงว่าอยากได้อะไรบ้าง มองว่าเพลงเรามีกลิ่นอะไร สีสันทันควรมี หรือสัญลักษณ์ที่จะใช้” (ธนบูรณ์ เทพบุตร, สัมภาษณ์, 7 เมษายน 2549)

เมื่อพิจารณาตามแนวคิดเรื่องการออกแบบ แสดงให้เห็นว่า ปกอัลบั้ม ดับ แจม เซซัน ใช้ รูปแบบเพื่อการสื่อสารแบบสัญลักษณ์ (Symbolic form) ซึ่งเป็นการสื่อความหมายที่มาจากการรับรู้และเข้าใจร่วมกัน ไม่ใช่ภาษาหรือภาพที่บอกเป้าหมายอย่างตรงไปตรงมา รูปแบบดังกล่าวใช้เพื่อสร้างความสนใจในลักษณะของความคิดคำนึง ซึ่งเกี่ยวกับเป้าหมายที่ต้องการ และการที่ผู้รับสารจะเข้าใจความหมายของสัญลักษณ์นั้นได้ จำเป็นต้องมีประสบการณ์ร่วมกัน หรือมีการเรียนรู้ในสัญลักษณ์นั้นมาก่อน ดังเช่นที่ผู้ออกแบบได้เลือกนำภาพและสัญลักษณ์ต่าง ๆ มาใช้สื่อสารถึงวงดนตรี และวัฒนธรรมเกี่ยวกับแนวเพลงดับ – เรกเก้ ซึ่งได้แก่ ภาพถ่ายขาวดำแสดงรูปศิลปินขณะแสดงสด, จุดสีล้อมรอบตัวภาพ, ภาพพระพิฆเนศ, ภาพเด็กผิวดำ, ตัวอักษรฮินดู, และการใช้สีในโทนแดง เหลือง เขียว เป็นต้น โดยผู้ออกแบบได้สื่อความหมายของสัญลักษณ์ทั้งหลาย ดังนี้

1. ภาพถ่ายขาวดำแสดงรูปศิลปินขณะเล่นคอนเสิร์ต เป็นภาพที่มาจากการเล่นดนตรีสดในงานแฟตเฟสต์วูด ครั้งที่ 2 ที่ อิมพีเรียล ลาดพรวัว ผู้ออกแบบนำภาพดังกล่าวมาใช้เพื่อบ่งบอกถึงลักษณะการแสดงของวงและบทเพลงในอัลบั้ม ซึ่งมีที่มาจากการแสดงดนตรีสด

2. จุดสีล้อมรอบตัวภาพ ภายใต้อากหลังซึ่งมีสีดำเป็นสีพื้น ผู้ออกแบบต้องการสื่อสารถึงภาพดวงดาวในยามค่ำคืน ซึ่งเป็นบรรยากาศของการเล่นดนตรีสดของวง และเพื่อให้สอดคล้องกับแนวคิดด้านมืด (Dark side) ที่กำหนดไว้

3. ภาพพระพิฆเนศ เป็นเทพแห่งศิลปะที่ศิลปินในวงทุกคนนับถือ

4. ภาพเด็กผิวดำถักผมแบบเดร์ร็อคที่หน้าปกอัลบั้ม ตามความเชื่อของลัทธิรัสต้าฟาร์เรียน (Rastafarian) ในประเทศจาไมก้า ซึ่งเป็นต้นกำเนิดของดนตรีเรกเก้ เรียกว่า “ภาพรัสต้าเบบี้” (Rasta Baby) ซึ่งยกย่องเด็กเป็นผู้นำ เนื่องจากความเชื่อที่ว่า เด็กเป็นตัวแทนของความบริสุทธิ์ ไร้เดียงสา และไม่ทำร้ายผู้อื่น

5. ตัวอักษรภาษาฮินดูสีแดงวางทับบนดอกบัวในหน้าปกซีดีทางด้านมุมบนขวา มีชื่อเรียกว่า “โอม” ซึ่งเป็นสัญลักษณ์ของศาสนาฮินดู หมายถึงพระตรีมูรติ หรือเทพเจ้าผู้เป็นใหญ่ทั้ง 3 องค์ ได้แก่ พระพรหม ผู้สร้างโลก พระศิวะ ผู้ทำลาย และพระวิษณุหรือพระนารายณ์ ผู้ปกป้องและเยียวยาโลก ทั้งนี้ผู้ออกแบบนำมาใช้เพื่อสื่อถึงกลิ่นไอของดนตรีอินเดียจากบางส่วนของเพลงในอัลบั้ม

6. การนำสีแดง เหลือง และเขียว ซึ่งเป็นสัญลักษณ์ของวัฒนธรรมแบบเรกเก้ มาใช้ เพื่อสื่อสารความหมายดังกล่าวให้ชัดเจนขึ้น ในที่นี้ได้ปรับโทนสีแดงให้อ่อนลงมาเป็นสีส้มตามที่เห็นว่าเหมาะสมในมุมมองทางการออกแบบ

สัญลักษณ์ต่าง ๆ ที่ผู้ผลิตนำมาใช้เพื่อสื่อสารถึงที่มาของวง และวัฒนธรรม ต้นกำเนิดดนตรีในแนวดับ-เรกเก้ แม้ว่าเป็นความหมายที่เข้าใจกันเฉพาะกลุ่ม แต่โดยรวมแล้วก็เป็นสัญลักษณ์ที่สังคมมีการเรียนรู้มาในระดับหนึ่ง มิใช่ความหมายใหม่ที่เข้าใจได้ยากซะทีเดียว อย่างเช่น สีแดง เหลือง เขียว หรือภาพคนผิวดำที่ถักผมทั้งศีรษะ ก็มีหลายวงดนตรีก่อนหน้านี้ที่นำมาใช้เพื่อแสดงตนเป็นศิลปินเรกเก้ ในส่วนของตัวอักษรแบบฮินดูที่ผู้ผลิตเลือกใช้ แม้ผู้รับสารจะไม่ทราบความหมายที่แท้จริงว่าสัญลักษณ์นั้นมีที่มาที่ไปหรือมีชื่อเรียกอย่างไร แต่ก็น่าจะสื่อได้ไม่ยากว่าอัลบั้มดังกล่าวเกี่ยวข้องกับดนตรีแบบอินเดีย โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อพิจารณาประกอบกับเครื่องดนตรีชนิดเป่าที่อยู่ในภาพการแสดงสดของศิลปินบนหน้าปกอัลบั้ม เป็นต้น แสดงให้เห็นว่าผู้ผลิตได้พยายามใส่รหัสความหมายที่คาดหวังให้เกิดการรับรู้ของผู้รับสารสอดคล้องกัน โดยเลือกใช้สัญลักษณ์ที่คนเข้าใจเพื่ออธิบายความเป็นนามธรรมของแนวดนตรีและบุคลิกของวงให้ปรากฏเป็นรูปธรรมได้อย่างชัดเจน แต่ทั้งนี้ก็ไม่ได้หมายความว่าทุกคนจะสื่อสารได้ตรงกัน หรือทุกความหมายจะถูกอ่านได้หมด ดังจะกล่าวถึงในส่วนของการการรับรู้และตีความจากผู้ฟังเพลงอินดีในบทต่อไป

เมื่อพิจารณาประกอบกับแนวคิดลัทธิศิลปะตะวันตกตั้งแต่ยุคสมัยใหม่ถึงปัจจุบัน แสดงให้เห็นถึงอิทธิพลทางความคิดในการออกแบบปกอัลบั้มมาจาก แนวคิดคอนเซ็ปต์อาร์ต (Conceptual art) ซึ่งมุ่งเน้นการนำเสนอเรื่องราวความคิดอย่างใดอย่างหนึ่ง โดยใช้ทุกกระบวนการสร้างสรรค์ผลงาน ให้สามารถรองรับและตอบสนองความคิดรวบยอดทางศิลปะของผู้ออกแบบ ไม่ว่าจะเป็นการผสมผสานแนวคิดศิลปะกลุ่มอื่น ๆ หรือการใช้สื่อทั้งหลายเพื่อสื่อสารความคิดนั้น ดังเช่น ปกซีดีเพลงอัลบั้ม ดับ แจม เซชชัน ของ ศิลปิน ดับเบรนเนอร์ส ซึ่งมาจากแนวคิดหลักคำว่า "ด้านมืด" เพื่อแสดงบุคลิกของวงที่เล่นดนตรีสดยามค่ำคืน และจากเพลงที่มีเนื้อหาในทางหม่น ๆ รวมทั้งแนวคิดหลักเกี่ยวกับความรู้สึกที่มีต่อบทเพลงในอัลบั้ม และการสื่อสารถึงวัฒนธรรมของดนตรีแบบดับ-เรกเก้ ทั้งสีฉันทที่ใช้ รูปเคารพ หรือสัญลักษณ์ต่าง ๆ

กล่าวได้ว่า มีการสื่อสารผ่านปกซีดีเพลงอัลบั้ม ดับ แจม เซชชัน ของ ศิลปิน ดับเบรนเนอร์ส 3 ประเด็นที่สำคัญ ดังนี้

1. การสื่อสารถึงลักษณะการแสดงดนตรีของวง ซึ่งมีที่มาจากการแสดงสดและเป็นการเล่นดนตรีกลางคืน
2. การสะท้อนบุคลิกของศิลปินและบทเพลงที่ให้อารมณ์ความรู้สึกในทางหม่น ตามแนวคิดหลักของวงคือคำว่า "ด้านมืด"

3. การพยายามสอดแทรกความหมายของวัฒนธรรมทางดนตรีแบบ ดับ-เรกเก้ และกลิ่นไอของดนตรีอินเดีย ผ่านทางการสื่อสารด้วยภาพสัญลักษณ์และการจัดรูปแบบ ทางศิลปะที่ค่อนข้างชัดเจน

6.2.9 อัลบั้ม อิมแมจินารี เลิฟ บ็อกซ์ (Imaginary Love Box): ศิลปิน ไอ้ค ชญาณี เลิศเทวศิริ

6.2.9.1 รายละเอียดเกี่ยวกับอัลบั้ม

1. ที่มาของชื่ออัลบั้ม "Imaginary Love Box" เป็นชื่อที่คุณภาณุ พันธุ์สินชัย (นุก) นักออกแบบจากบริษัทจัดจำหน่ายเฮีย (Here) เป็นผู้ตั้งขึ้น จากการพูดคุย รายละเอียดกับบริษัทดนตรีต้นสังกัดของศิลปิน ทราบว่าต้องการสื่อถึงบทเพลงเกี่ยวกับความรัก ของผู้หญิง จึงได้กำหนดชื่ออัลบั้มและวางแนวคิดให้สอดคล้องกันเพื่อง่ายแก่การออกแบบ

2. แนวคิดในการผลิตอัลบั้ม (Album concept) เป็นการนำเสนอเพลงรักใน แนวดนตรีป๊อปใส ๆ แบบผู้หญิง ซึ่งมีมุมมองต่อความรักหลากหลายอารมณ์ ทั้งสดใสและเจ็บปวด

3. รายชื่อบทเพลงในอัลบั้ม มีดังนี้

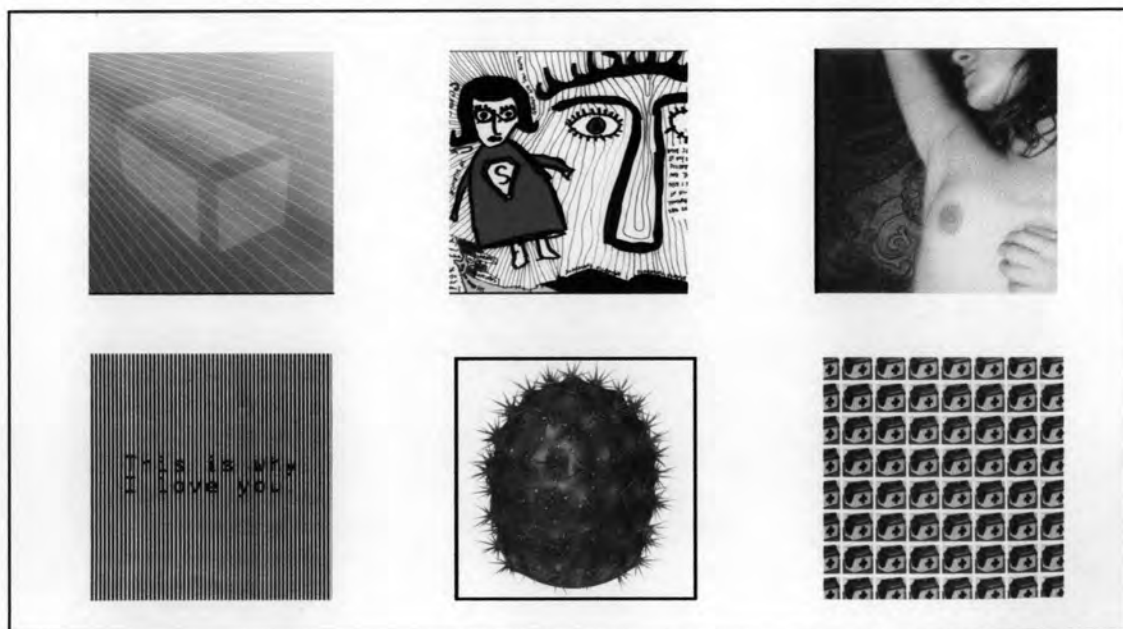
- 1) ถอนตัว
- 2) หยุดหล่อสักวัน...เหอะ
- 3) Erase
- 4) สัญญาจะไม่ร้องไห้
- 5) ให้รางวัลตัวเอง
- 6) รอ ไม้เห็นอากาศ กอ
- 7) ผันดินนะ
- 8) สีชมพู
- 9) แอบยิ้มอยู่ริมทะเล
- 10) สัญญาจะไม่ร้องไห้ (Minus one)

ในส่วนของหน้าปกอัลบั้ม แสดงภาพกล่องใบใหญ่ 1 ใบวางบนพื้นห้องที่มีสีเทา เป็นกล่องที่มีเพียงโครงรอบนอก เพื่อให้ผู้ซื้อสามารถเปลี่ยนรูปภาพของกล่องได้ตามความพึงพอใจ โดยผู้ผลิตได้แนบรูปภาพ 6 รูป ที่ให้ความรู้สึกแตกต่างกันไว้ทางด้านหลังปกด้านหน้า ซึ่งได้แก่ ภาพแสดงสีสัน สีชมพู-ม่วง-ฟ้า-เขียว-เหลือง, ภาพวาดที่ผู้ออกแบบวาดขึ้นเล่น ๆ, ภาพเปลือยของหญิงสาว, ภาพลายทางแนวตั้ง สีขาว-ดำ เขียนทับด้วยข้อความ "นี่คือเหตุผลที่ฉันรักคุณ" (This is why I love you), ภาพนามตะบองเพชร, และภาพกระเป๋ายาบาล ผู้วิจัยได้แสดงให้เห็นในรูปภาพที่ 6.30 และ 6.31 ดังนี้

รูปภาพที่ 6.30 ภาพหน้าปกอัลบั้ม อิมแมจินารี เลิฟ บ็อกซ์ ของ ศิลปิน ชญานี เลิศเทวศิริ

รูปภาพที่ 6.31 ภาพสำหรับเปลี่ยนในกล่องหน้าปกอัลบั้ม อิมแมจินารี เลิฟ บ็อกซ์ ของ ศิลปิน ชญานี เลิศเทวศิริ

6.2.9.3 การสร้างสรรค์และสื่อความหมาย

ปกอัลบั้ม อิมแมจินารี เลิฟ บ็อกซ์ ออกแบบโดย ภาณุ พันธุ์สินชัย (นุก) นักออกแบบจากบริษัทเฮีย (Here) ตัวแทนจัดจำหน่ายซีดีเพลงอัลบั้มดังกล่าว ตามข้อตกลงว่าจ้างกับบริษัท เอ็มดีเอ (MDA) ต้นสังกัดผู้ผลิตผลงานเพลงให้กับ ชญานี เลิศเทวศิริ (ไอค) ทั้งนี้ผู้ออกแบบไม่ได้ศึกษาข้อมูลจากศิลปินโดยตรง แต่ได้รับข้อมูลเบื้องต้นผ่านทางบริษัทเอ็มดีเอเพื่อสื่อสารถึงอัลบั้มเพลงรักในแบบผู้หญิง และต้องการให้นำเสนอความคิดแปลกใหม่แก่ปกซีดีโดยไม่ใช้รูปศิลปินขึ้นปก จากข้อมูลที่ได้รับ ผู้ออกแบบได้กำหนดแนวความคิดให้แก่ปกซีดีรวมทั้งกำหนดชื่ออัลบั้มขึ้นใหม่ เป็น อิมแมจินารี เลิฟ บ็อกซ์ (Imaginary Love Box) ซึ่งมีความหมายถึงกล่องความรักตามแต่ผู้ดูจะจินตนาการ

“ตอนแรกจะถ่ายรูปขึ้นปก แต่ลองถ่ายแล้วรู้สึกตัวเองถ่ายไม่ขึ้น ไอคเลยเสนอว่า อยากได้ภาพที่ไฉ่เดียวแปลก ๆ ทำจากกระดาษ ไม่ซ้ำใคร ไม่ต้องมีหน้าไอค แต่สื่อความหมายน่าสนใจ” (ชญานี เลิศเทวศิริ, สัมภาษณ์, 7 มีนาคม 2549)

“จริง ๆ เขาทำปกมาแล้วเป็นคู่เพลง เราก็มาเปลี่ยนทำใหม่ คิดคอนเซปท์ที่ชื่ออัลบั้มให้ด้วย เราเห็นว่าเกี่ยวกับความรักก็เลยตั้งชื่อ Imaginary Love Box ขึ้นมา ก็ใช้เป็นคอนเซปท์ปกเลย เป็นเหมือนกล่องที่จินตนาการถึงความรักซึ่งจะเป็นอะไรก็ได้” (ภาณุ พันธุ์สินชัย, สัมภาษณ์, 1 กุมภาพันธ์ 2549)

เมื่อพิจารณาตามแนวคิดเรื่องการออกแบบ แสดงให้เห็นว่าปกซีดีเพลงอัลบั้ม อิมแมจินารี เลิฟ บ็อกซ์ ใช้ รูปแบบเพื่อการสื่อสารแบบภาพตัวแทน (*Representational form*) ซึ่งเป็นรูปแบบที่แสดงหรือเลียนแบบสิ่งต่าง ๆ ในลักษณะเหมือนจริง หรือเกิดจากการสร้างสรรค์รูปแบบของสิ่งทั้งหลายขึ้นใหม่ตามจินตนาการของผู้ออกแบบ เพื่อชี้ชวนคนดูให้เชื่อมโยงความเข้าใจไปสู่ประสบการณ์เดิมที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ จากปกซีดี ผู้ออกแบบได้นำรูปภาพที่แตกต่างกัน มาใช้เพื่อให้ผู้รับสารสามารถเปลี่ยนกล่องความรักได้ตามจินตนาการของตน โดยที่รูปภาพทั้ง 6 นั้นแสดงถึงความหมายต่าง ๆ ตามการรับรู้จากประสบการณ์เดิมของผู้รับสารที่มีต่อแต่ละภาพ ดังนี้

1. ภาพแสดงสีส้ม สีชมพู-ม่วง-ฟ้า-เขียว-เหลือง ผู้ออกแบบนำมาใช้เพื่อสื่อสารว่าความรักมีหลายมิติ มีหลายอารมณ์ เหมือนกับสีส้มต่าง ๆ
2. ภาพวาดที่ผู้ออกแบบวาดขึ้นเล่น ๆ โดยไม่มีกรอบความคิดเบื้องต้นเพื่อสื่อถึงความรักที่ไม่มีเหตุผล มาจากความรู้สึก จากจิตใต้สำนึก
3. ภาพเปลือยของหญิงสาว สื่อถึงความรักที่เกี่ยวกับเพศสัมพันธ์

4. ภาพลายทางแนวตั้ง สีขาว-ดำ เขียนทับด้วยข้อความ “นี่คือเหตุผลที่ฉันรักคุณ” (This is why I love you) เพื่อสื่อสารว่าบางครั้งความรักก็ลวงตาเรา จริง ๆ มันไม่ได้มีแค่สีขาวหรือดำอย่างที่เรามองเห็น เพราะเมื่อมองจากระยะไกลก็จะเห็นภาพดังกล่าวเป็นสีเทา

5. ภาพนามตะบองเพชร สื่อถึงความรักที่บางครั้งก็สามารถทำร้ายเราให้รู้สึกเจ็บปวดได้

6. ภาพกระเป๋ายาบาล สื่อถึงความรักด้านการเยียวยารักษาจิตใจ

มุมมองความรักในด้านต่าง ๆ นี้ ผู้รับสารจะสามารถเข้าใจได้จากการเชื่อมโยงความคิดความรู้สึกของตนไปสู่ประสบการณ์เดิมที่มีต่อรูปภาพแต่ละรูป ความหมายของภาพเหล่านี้จึงจะเกิดขึ้น การที่ผู้ออกแบบไม่ได้จำกัดความรักเป็นแค่ภาพหัวใจ ดอกกุหลาบ หรือสีชมพู อย่างที่มีการสื่อถึงความรักโดยทั่วไป แสดงให้เห็นถึงการเปิดโอกาสให้ผู้รับสารมีส่วนร่วมในการอธิบายความหมายของความรักในรูปแบบของตัวเองมากกว่าผูกขาดความคิดของผู้ดูให้รับความหมายแบบใดแบบหนึ่งจากผู้ผลิตต้องการ

เมื่อพิจารณาประกอบกับแนวคิดลัทธิศิลปะตะวันตกตั้งแต่ยุคสมัยใหม่ถึงปัจจุบัน แสดงให้เห็นว่า ปกซีดีเพลงอัลบั้มดังกล่าว ได้รับอิทธิพลความคิดในการออกแบบมาจากแนวคิดคอนเซ็ปท์อาร์ต (Conceptual art) ซึ่งมุ่งเน้นการสร้างสรรคทางด้านศิลปะด้วยวิธีการและรูปแบบต่าง ๆ เพื่อสื่อสารถึงความคิดรวบยอดของผู้ออกแบบ จากปกอัลบั้ม อิมแมจินารี เลิฟ บ็อกซ์ ผู้ออกแบบกำหนดวิธีการในการสร้างสรรค์ขึ้นจากแนวคิดที่ว่า ความรักมีหลายรูปแบบ ขึ้นอยู่กับการรับรู้ของแต่ละคน จึงนำกลองมาใช้เป็นตัวแทนความรักในจินตนาการของผู้รับสาร ซึ่งกลองใบนี้สามารถเปลี่ยนแปลงความหมายหรือความรู้สึกได้ตามที่ผู้รับสารต้องการ

อย่างไรก็ตาม ถ้าฟังเพียงภาพกลองที่ผู้ผลิตนำเสนอคงไม่ชัดเจนพอที่จะควบคุมความหมายในการสื่อสารเพื่ออธิบายถึงความรักหลากหลายรูปแบบตามจินตนาการของแต่ละคนได้ หากแต่ต้องพิจารณาประกอบกับชื่ออัลบั้มที่ผู้ผลิตกำกับอยู่ด้วย จึงจะเข้าใจความหมายมากขึ้น

กล่าวได้ว่า ประเด็นสำคัญที่สื่อสารผ่านปกซีดีเพลงอัลบั้ม อิมแมจินารี เลิฟ บ็อกซ์ ของ ศิลปิน ไอค์ ซญาณี เลิศเทวศิริ มี 2 ประเด็นที่สำคัญ ดังนี้

- 1) การนำเสนอมุมมองความรักในแบบของผู้หญิง
- 2) การเปิดโอกาสให้ผู้ฟังนิยามความหมายอัลบั้มเพลงรักในแบบของตนเอง

6.2.10 อัลบั้ม ฮูลิแกน (Hooligan) : ศิลปิน (Hooligan)

6.2.10.1 รายละเอียดเกี่ยวกับอัลบั้ม

1. ที่มาของชื่อวงและชื่ออัลบั้ม "Hooligan" มาจากคำศัพท์ภาษาอังกฤษ ที่หมายถึง อันธพาลฟุตบอลชาวอังกฤษ นฤต แก่นเพชร (โย) ศิลปินและผู้แต่งเพลงในอัลบั้ม นำคำนี้มาใช้เพื่อสื่อถึงตัวเอง ในด้านของการเป็นอันธพาลทางความคิด เนื่องจากมีนิสัยชอบ การวิพากษ์วิจารณ์สังคม และมีความคิดเห็นเป็นของตัวเอง จนเพื่อน ๆ ตั้งฉายาดังกล่าวให้

2. แนวคิดในการผลิตอัลบั้ม (Album concept) เป็นการนำเสนอ ทรรศนะของ ศิลปินที่ไม่เห็นด้วยกับระบบวัตถุนิยมซึ่งทำให้คนถูกมองแค่เพียงเปลือกนอก นอกจากนี้ยังพูดถึง เนื้อหาเกี่ยวกับความรักในมุมมองที่ศิลปินประสบมา ผ่านทางแนวดนตรีฟังก์-รีอค

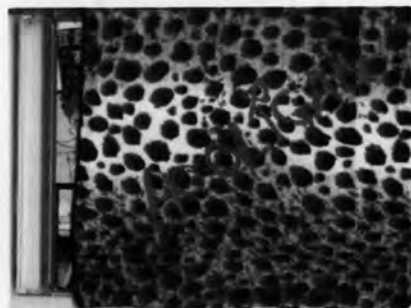
3. รายชื่อบทเพลงในอัลบั้ม มีดังนี้

- 1) เงินไม่ใช่พระเจ้า
- 2) ผิดกฎหมายข้อไหน
- 3) ทำเลว (อยาก) ได้ดี
- 4) ที่ยึดเหนี่ยวสุดท้าย
- 5) แดดมันร้อน
- 6) เบาสมอง
- 7) ผันไปเหอะ
- 8) รอยสัก
- 9) อาบน้ำตามาก่อน
- 10) จตุจักร

6.2.10.2 รายละเอียดของปกซีดี

อัลบั้ม ฮูลิแกน บรรจุอยู่ในกล่องใส่ซีดีแบบพลาสติกใสด้านเดียวที่แสดงเพียง ปกหน้าของอัลบั้ม ด้านนอกหุ้มด้วยของผ้าลายเสือดาวสีม่วง (ผู้ผลิตจัดทำของไว้หลายสีเพื่อการ จำหน่ายแต่ละครั้ง) จัดวางทับด้วยโลโก้ชื่อวงและชื่ออัลบั้ม "Hooligan" ตรงกลาง ดังภาพที่ 6.32

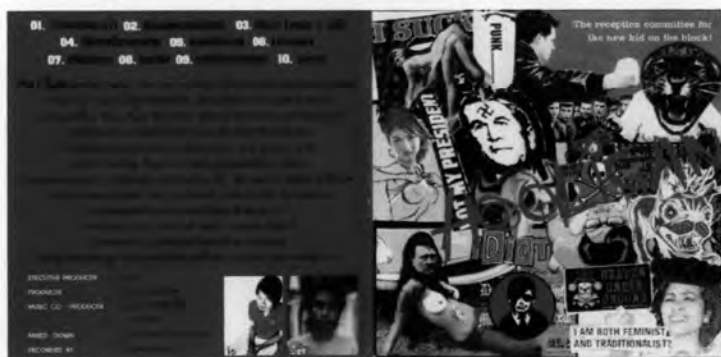
รูปภาพที่ 6.32 ภาพของผ้าซึ่งห่อหุ้มกล่องบรรจุซีดีเพลงอัลบั้ม ฮูลิแกน ของศิลปิน ฮูลิแกน

ในส่วนของตัวปกซีดี ทำด้วยวัสดุที่เป็นกระดาษ มีสีแดงเป็นสีพื้น โดยพับเป็น 2 ส่วน และพิมพ์เนื้อหาทั้งด้านหน้าและด้านหลังของปก

ด้านหน้า ส่วนแรกทางด้านขวา เป็นส่วนของปกอัลบั้ม แสดงรูปภาพและข้อความต่าง ๆ ซึ่งมีสีขาว-ดำ ด้วยวิธีการแบบตัดปะ (Collage) จัดวางทับด้วยโลโก้ชื่อวงและชื่ออัลบั้ม "Hooligan" เป็นตัวอักษรสีแดง และแสดงภาพวาดการ์ตูนรูปหน้าศิลปินทางด้านล่างของปกซีดีอีกส่วนหนึ่ง แสดงรายชื่อเพลงในอัลบั้ม และคำกล่าวขอบคุณผู้มีส่วนในผลสำเร็จของงาน โดยแสดงภาพถ่ายขาว-ดำขนาดเล็กเป็นรูปศิลปินทั้ง 2 คน ไว้ที่มุมล่างขวาของปก ดังภาพที่ 6.33

รูปภาพที่ 6.33 ภาพปกด้านหน้าของอัลบั้ม ฮูลิแกน โดยศิลปิน ฮูลิแกน

ด้านหลัง แสดงเนื้อเพลงในอัลบั้ม ด้วยตัวอักษรสีขาวบนพื้นกระดาษสีแดงที่มีลวดลายเป็นรอยหยดหมึกสีดำกระจายอยู่ทั่วแผ่น ดังภาพที่ 6.34

รูปภาพที่ 6.34 ภาพด้านหลังของปกอัลบั้ม ฮูลิแกน โดยศิลปิน ฮูลิแกน

6.2.10.3 การสร้างสรรค์และสื่อความหมาย

นฤต แก่นเพชร (โย) ศิลปินผู้ผลิตอัลบั้ม เป็นผู้ออกแบบปกซีดีเพลงของตนตามแนวคิดที่มาจากนิสัยส่วนตัวซึ่งชื่นชอบการแสดงความคิดเห็นและวิพากษ์วิจารณ์สังคม โดยเลือกนำภาพบุคคลหรือสิ่งต่าง ๆ ที่ถูกกล่าวถึงอย่างกว้างขวางในสังคม ณ ช่วงเวลานั้น มาจัดวางในลักษณะล้อเลียน เสียดสี ด้วยวิธีการทางศิลปะแบบตัดปะซ้อนทับกัน (Collage) เพื่อสื่อสารถึงมุมมองของตนที่มีต่อปรากฏการณ์ทางสังคม รวมทั้งสื่อถึงคำว่า “Hooligan” ในความหมายของตนเอง ที่แสดงความเป็นอันธพาลทางความคิด หรือมีความคิดเห็นที่แตกต่างออกไป มิใช่ฮูลิแกนที่หมายถึงอันธพาลฟุตบอลชาวอังกฤษ นอกจากนี้ ยังเปรียบตนเองเหมือนเสือที่มีความเข้มแข็งและสามารถยืนได้ด้วยลำแข้ง ด้วยการสื่อสารผ่านของผ้าลายเสือที่ใช้ห่อหุ้มกล่องบรรจุซีดีด้านนอก

“ของลายเสือมันสร้างความโดดเด่น ผมว่ามันเป็นตัวแทน punk หน่อย ๆ ส่วนตัวผมคิดว่าเสือมันเป็นสัญลักษณ์ของการยืนด้วยลำแข้งอย่างผาดเหมือนตัวผมที่สู้ด้วยตัวเองมาตลอด” (นฤต แก่นเพชร, สัมภาษณ์, 11 เมษายน 2549)

เมื่อพิจารณาตามแนวคิดเรื่องการออกแบบ แสดงให้เห็นว่าปกซีดีเพลงอัลบั้ม ฮูลิแกน ใช้ รูปแบบเพื่อการสื่อสารแบบภาพตัวแทน (Representational form) ซึ่งเป็นรูปแบบที่แสดงหรือเลียนแบบสิ่งต่าง ๆ ในลักษณะเหมือนจริง หรือเกิดจากการสร้างสรรค์รูปแบบของสิ่งทั้งหลายขึ้นใหม่ตามจินตนาการของผู้ออกแบบ เพื่อชี้ชวนคนดูให้เชื่อมโยงความเข้าใจไปสู่ประสบการณ์เดิมที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ จากปกซีดี ไม่ว่าจะเป็นการใช้ภาพ จอร์จ ดับเบิลยู บุช ประธานาธิบดีสหรัฐอเมริกา มีเครื่องหมายสัญลักษณ์ของนาซีที่หน้าผาก เพื่อสะท้อนปฏิกิริยาบางส่วนของสังคมในขณะนั้นที่มีต่อบุชในด้านของผู้นำที่เผด็จการไม่ต่างจากฮิตเลอร์ การนำเสนอภาพ “น้องแนนต” ด้วยภาพวาดเปิดเสื้อโชว์หน้าอก เพื่อสะท้อนการรับรู้ของสังคมที่มีต่อเธอใน

ลักษณะของการเปลือยร่างกายถ่ายภาพและวิดีโอโป๊ หรือการนำเสนอภาพของ คุณระเบียบบรรณรัตน์ พงษ์พานิช สมาชิกวุฒิสภาหญิง ซึ่งเป็นที่รู้จักในสังคมในฐานะผู้ที่พยายามเรียกร้องสิทธิสตรี และต่อต้านการแสดงออกไม่เหมาะสมของหญิงไทย โดยผู้ออกแบบได้ใช้ข้อความล้อเลียนว่า "ฉันเป็นทั้งนักสิทธิสตรี และนักอนุรักษ์วัฒนธรรม อย่างนั้นหรือ" (I am feminist and traditionalist ?) เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อเชื่อมโยงความเข้าใจของคนดูไปสู่ประสบการณ์ที่มีต่อบุคคลหรือสิ่งต่าง ๆ เหล่านั้น

“ช่วงเวลานั้นมีกลุ่มชุมนุมในอินเทอร์เน็ตที่ชวนชวว่าเหมือนฮิตเลอร์ แล้วชวก็มีแต่เรื่องน้องแนตเยอะ ผมก็โค้ตชามาแปะ เพื่อบอกว่าผู้หญิงดี ๆ เขาไม่มาโชว์กันอย่างนี้ อย่างคุณระเบียบบรรณรัตน์ ผมรู้สึกว่าเขาทำตัวเหมือนเป็นตัวแทนผู้หญิงทุกคนในประเทศ แต่จริง ๆ เขาไม่ใช่ ผมคิดว่าคนดูเห็นแล้วอาจจะมีอารมณ์ขันในบางมุมที่ผมทำได้ อาจจะมีสนับสนุนความคิดผม หรืออาจต่อต้านไปเลยก็ได้” (นฤต แก่นเพชร, สัมภาษณ์, 11 เมษายน 2549)

ส่วนประกอบทางการออกแบบที่เด่นชัดในปกซีดีดังกล่าว ได้แก่ ส่วนประกอบด้านสี ซึ่งผู้ออกแบบได้ใช้เพียง 2 โทนสี ได้แก่ สีขาว-ดำ และ สีแดง การใช้สีขาว-ดำ ให้ความรู้สึกที่คลาสสิก ส่วนสีแดงในทางการออกแบบ เป็นสีที่สื่อสารถึงความรู้สึกกระตือรือร้น รุนแรง อันตราย หรือเพื่อดึงดูดความสนใจ

เมื่อพิจารณาประกอบกับแนวคิดลัทธิศิลปะตะวันตกตั้งแต่ยุคสมัยใหม่ถึงปัจจุบัน จะเห็นว่า ปกซีดีเพลงอัลบั้ม ฮูลิแกน ได้รับอิทธิพลความคิดในการออกแบบมาจากแนวคิดศิลปะกลุ่มดาดา (Dadaism) ซึ่งเชื่อว่าศิลปะไม่ใช่สิ่งสูงส่งที่มีเป้าหมายเพียงสร้างความงดงามเท่านั้น แต่ต้องสามารถสร้างความปั่นป่วนยุ่งเหยิงได้ด้วย แนวคิดศิลปะกลุ่มนี้ถือว่าเป็นศิลปะแห่งการประชดประชัน เยาะเย้ยถากถางอย่างไร้เหตุผล ต้องการปลดปล่อยจิตใจสำนึกให้แสดงพฤติกรรมอย่างเสรี แม้จะมีแนวโน้มการแสดงออกอย่าง พิเรน หรือ พิสดาร รวมไปถึงการต่อต้านสุนทรียภาพแบบดั้งเดิม ด้วยการผสมผสานรูปแบบศิลปะและวิธีการต่าง ๆ เพื่อให้ผลด้านสะท้อนสังคม ดังเช่นที่ผู้ออกแบบปกอัลบั้มดังกล่าวได้ใช้เพื่อล้อเลียน เสียดสีบุคคลต่าง ๆ ซึ่งเป็นที่กล่าวถึงในสังคมขณะนั้น

ผู้ผลิตสร้างสรรค์ปกอัลบั้มในลักษณะดังกล่าวเพื่อสะท้อนถึงบุคลิกและอุปนิสัยของตนที่ชื่นชอบการแสดงความคิดเห็นและวิพากษ์วิจารณ์ เช่นเดียวกับดนตรีที่นำเสนอซึ่งเป็นสไตล์ฟังก์ที่ดูยุ่งเหยิงและมีมุมมองต่อต้านแนวคิดกระแสหลักของสังคม รวมทั้งการนิยามที่อว้างเพื่อสื่อถึงศิลปินที่กล้าคิดเห็นในสิ่งที่แตกต่าง เปรียบเสมือนอันทิพาลทางความคิด โดยใช้วิธีการให้ความหมายตัวเองแบบเล่นคำกับคำว่า “ฮูลิแกน” ซึ่งหมายถึงอันธพาลฟุตบอลชาวอังกฤษ จะเห็นได้้นอกจากการสะท้อนความหมายของวัฒนธรรมดนตรีในอัลบั้มและการนิยามตัวเองผ่านทางภาพปกซีดีแล้ว ยังสื่อให้เห็นถึงมุมมองของผู้ผลิตที่ต่อต้านการนิยามความหมายของสังคม รวมทั้งเป็นการชี้ชวนผู้รับสารให้เกิดการตั้งคำถามต่อความคิดที่ผู้ผลิตเสนอมาด้วย

จากการวิเคราะห์เนื้อหาปกซีดีแต่ละอัลบั้มรวมทั้งข้อมูลจากการสัมภาษณ์ จะเห็นว่า มุมมองของศิลปินที่มีต่อปกซีดีถือเป็นส่วนสำคัญที่กำหนดแนวทางการสร้างสรรค์ การลงทุน และคุณภาพของผลงาน ศิลปินส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับปกซีดีในฐานะที่เป็นช่องทางแสดงความคิดเห็น สะท้อนบุคลิกของวงและเพลง รวมทั้งเรียกร้องความสนใจเป็นหลัก โดยศิลปินที่ค่อนข้างใส่ใจและให้ความสำคัญพิถีพิถันในการสร้างสรรค์ปกอัลบั้มเป็นพิเศษ ได้แก่ วงโนเลนส์ โวเลนส์ ซึ่งจ้างนักออกแบบอาชีพในการผลิตปกซีดี อีกทั้งยังลงทุนในส่วนดังกล่าวเป็นเงินหลายสิบบาทต่อหนึ่งแผ่นซึ่งมากกว่าทุกอัลบั้มที่ศึกษา เนื่องจากมองว่าปกอัลบั้มถือเป็นหน้าตาของวงจึงต้องทำออกมาให้ดีที่สุด, วงดับเบรนนเนอร์ส ซึ่งออกแบบปกอัลบั้ม ส่งโรงพิมพ์ โรงงานปั๊มแผ่น และจำหน่ายด้วยตัวเอง ทั้งฝากตามแผงและขายในโชว์หรือคอนเสิร์ตของวง ใช้เวลาสร้างสรรค์ปกซีดีนานถึง 3 เดือน โดยคิดและทำไปพร้อม ๆ กับงานเพลง เพื่อสื่อสารถึงศิลปินและบทเพลงให้ครอบคลุมมากที่สุด และสะท้อนความต้องการของสมาชิกทุกคนในวงอย่างแท้จริง, วงฮูลิแกน ที่แม้จะมีงบประมาณจำกัดและไม่มีพื้นฐานความสามารถด้านศิลปะ แต่ศิลปินก็ยังพยายามสร้างสรรค์ปกอัลบั้มด้วยตนเอง และด้วยความที่มีอาชีพค้าขายเสื้อผ้า ศิลปินจึงจัดทำของผ้าครอบปกซีดีด้านนอก เพื่อเพิ่มคุณค่าให้กับผลงาน โดยจะเปลี่ยนสีของผ้าทุกครั้งทีผลิตล็อตใหม่ มีมุมมองว่าปกอัลบั้มและบทเพลงเป็นช่องทางที่เขาสามารถแสดงออกได้มากที่สุดในฐานะศิลปิน ขณะที่โอกาสจากสื่ออื่นอย่างคอนเสิร์ตหรือวิทยุมีน้อยมาก แม้แต่อินเทอร์เน็ทก็ยังเป็นสื่อที่ไกลตัวสำหรับเขา ขณะที่บางอัลบั้มศิลปินไม่ได้ใส่ใจหรือให้ความสำคัญพิถีพิถันในการสร้างสรรค์ปกซีดีมากนัก เนื่องจากมองว่าวิถีคิดของปกอัลบั้มและบทเพลงมีการทำงานแยกส่วนกันอย่างชัดเจน อย่างเช่นอัลบั้ม สุขใจ ของศิลปิน จีน มหาสมุทร บุญรักษ์ ซึ่งให้เพื่อนเป็นผู้ออกแบบ โดยมอบเพียงบทเพลงในอัลบั้มให้ฟังและไม่ได้เสนอความคิด ความต้องการใด ๆ

“อย่างหนังสือหรือเพลงมันจะอยู่ที่ปกได้ไง คนทำปกส่วนใหญ่ไม่ใช่คนทำเพลง เขาอาจมีจุดมุ่งหมายอื่น เพลงมีจุดมุ่งหมายของมัน คนทำเพลงจะคิดเหมือนว่าคนเปิดวิทยุแล้วฟัง อย่างผมทำเพลงก็ไม่ได้คิดถึงปก แต่ถ้ามองแง่ช่องทาง มันก็ช่วยได้ เพราะคนฟังอินดีมีเทสต์ของเขา ดูปกจะรู้ว่าเข้าแนวที่เขาชอบ” (มหาสมุทร บุญรักษ์, สัมภาษณ์, 6 เมษายน 2549)

หรืออย่างศิลปินอะแคปเปลล่าเซเว่น ที่จากประสบการณ์ในวงการเพลงหลังจากออกอัลบั้มแรกด้วยตัวเอง และได้มีผลงานเพลงกับบริษัทอาร์เอสในเวลาต่อมา ศิลปินมีทัศนคติการสร้างสรรค์ปกอัลบั้มที่เปลี่ยนแปลงไป โดยให้ความสำคัญกับคุณภาพและการสื่อสารผ่านปกซีดีมากขึ้น เนื่องจากมองว่าอย่างน้อยที่สุดปกที่สะท้อนถึงแนวเพลงก็สามารถสื่อสารได้ตรงกับกลุ่มคนฟังแนวนั้น

ในแง่ของการพิมพ์ จากปกซีดีเพลงอินดีทั้ง 10 อัลบั้มที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา จะเห็นว่ามีเพียง 3 อัลบั้มที่ศิลปินพอจะมีความรู้ในด้านวัสดุและการพิมพ์อยู่บ้าง อย่างเช่น วงคินเดอการ์เทิน ดับเบรนนอร์ส และฮูลิแกน ซึ่งศิลปินเหล่านี้จะเป็นผู้เลือกวัสดุพิมพ์และติดต่อสื่อสารกับโรงพิมพ์ด้วยตัวเอง ทำให้สามารถควบคุมค่าใช้จ่ายและคุณภาพของปกซีดีได้ระดับหนึ่ง ขณะที่อัลบั้มอื่นแม้ว่าศิลปินจะออกแบบเองหรือให้ว่านเพื่อนเป็นส่วนใหญ่ แต่โดยมากจะส่งงานต้นแบบหรือภาพร่างไปให้บริษัทจัดจำหน่ายดำเนินการพิมพ์ปกซีดี ป๊มแผ่น และจัดจำหน่ายให้ มีเพียงอัลบั้มของศิลปิน โนเลนส์ โวเลนส์ ที่ว่าจ้างนักออกแบบอาชีพ ซึ่งศิลปินส่วนใหญ่เหล่านี้ต่างก็ไม่ได้มีความรู้และความสนใจในเรื่องวัสดุหรือระบบการพิมพ์ จึงปล่อยให้ เป็นหน้าที่ของบริษัทจัดจำหน่ายหรือนักออกแบบดำเนินการเอง จะเห็นได้ว่าปัจจุบันศิลปินอินดีมีทางเลือกมากขึ้น โดยเข้าหาบริษัทจัดจำหน่ายซึ่งจัดทำและพิมพ์ปกอัลบั้มให้ ในกรณีนี้จึงวัดไม่ได้โดยตรงว่าความใส่ใจของผู้ผลิตมีผลต่อคุณภาพวัสดุที่ใช้และการพิมพ์

จากข้อมูลการวิเคราะห์ปกซีดีเพลงอินดี ทั้ง 10 อัลบั้ม แสดงให้เห็นถึงความหมายต่าง ๆ ที่ผู้ผลิตได้สื่อสารไปถึงกลุ่มผู้ฟังเพลงของตน รวมทั้งที่มาของความคิดในการกำหนดเนื้อหาและรูปแบบบนปกซีดี ทั้งที่มาจากตัวตนของศิลปิน ผลงานเพลงในอัลบั้ม ความสนใจส่วนบุคคล รวมไปถึงอิทธิพลทางความคิดที่ได้รับจากแนวคิดศิลปะตะวันตกกลุ่มต่าง ๆ ตั้งแต่ยุคสมัยใหม่ถึงปัจจุบัน ในการอ่านความหมายสาร นอกจากพิจารณาที่ตัวบท (Text) โดยนัยตรง ถึงสิ่งที่ผู้ผลิตสื่อสารมาอย่างชัดแจ้งแล้ว (Denotation) หากพิจารณาตัวสารในฐานะที่เป็นกระบวนการผลิตมากกว่าเป็นเพียงผลผลิตที่หยุดนิ่งของความหมาย จะพบว่า ภายใต้วสารนั้นมีการพลิวไหวของเนื้อหาสาระไปตามบริบทในการสื่อสาร ผู้ผลิตหรือผู้ออกแบบได้ใช้ภาพ สัญลักษณ์ และข้อความ ในการสร้างความหมาย ขณะที่ผู้รับสารก็ผลิตความหมายใหม่ขึ้นจากสิ่งที่ผู้ออกแบบได้สร้างสรรค์

ไว้ โดยอาจเป็นความหมายที่แม้แต่ผู้ผลิตสารเองก็ไม่ได้ตั้งใจ เพื่อให้เข้าใจถึงการทำหน้าที่สื่อความหมายของปกซีดีเพลงอินดี้อย่างแท้จริง จึงจำเป็นต้องพิจารณาความหมายแฝง (Connotation) ที่ซ่อนอยู่เบื้องหลังตัวบทนั้นด้วย อันจะนำไปสู่การสะท้อนมุมมองความคิดและทัศนคติต่อสังคมของผู้ผลิตกลุ่มนี้ ผู้วิจัยสรุปความคิดในการสร้างสรรค์และสื่อความหมายผ่านปกซีดีเพลงอินดี้ ทั้ง 10 อัลบั้ม เป็นตารางที่ 6.2 ดังนี้

ตารางที่ 6.2 การสร้างสรรค์และสื่อความหมายผ่านปกซีดีเพลงอินดี้จากกรณีศึกษา 10 อัลบั้ม

ลำดับ	ศิลปิน (อัลบั้ม)	ผู้ออกแบบ	รูปแบบเพื่อการสื่อสาร	อิทธิพลศิลปะตะวันตก	ความหมายที่สื่อสารผ่านปกซีดี	
					ความหมายตรง	ความหมายแฝง
1	อะไรจะ (The Downtown symphony)	ไหว้วานเพื่อน	ภาพตัวแทน	สังคมนิยม	- สังคมเมือง - สถานที่ซึ่งศิลปินคุ้นเคย - บุคลิกของศิลปินที่ค่อนข้างเหงาแต่แฝงด้วยความขี้เล่น	- ความขัดแย้งของชีวิตคนเมืองที่ความเร่งรีบทำให้โดดเดี่ยวและห่างไกลธรรมชาติ ทั้งที่อยู่ใกล้ตัว - ชีวชนให้เห็นคุณค่าของสิ่งแวดล้อม
2	Nolens. Volens (Unveiled)	ว่าจ้างนักออกแบบ	นามธรรม	อ็องพอร์ทและโคเนติกอาร์ต	- ดนตรีอิเล็กทรอนิกส์	- การใช้ภาษาศิลปะที่เป็นรูปธรรม สื่อสารถึงจังหวะดนตรีที่เป็นนามธรรม - การรับรู้ความรู้สึกมากกว่าสื่อสาระ
3	วิเศษนิยม (นิ่ววิเศษนิยม)	ศิลปินออกแบบ (เรียนศิลปะ)	ภาพตัวแทน	ดาดา	- ยาสีฟันวิเศษนิยม - ดนตรียุค 1960 - บุคลิกของศิลปินและเพลงมีความกวน	- เสียดสีการถ่ายภาพปกอัลบั้มทั่วไปที่เน้นเพียงบุคลิกที่สวยงามของศิลปิน

ตารางที่ 6.2 (ต่อ) การสร้างสรรค์และสื่อความหมายผ่านปกซีดีเพลงอินดี้จากกรณีศึกษา 10 อัลบั้ม

ลำดับ	ศิลปิน (อัลบั้ม)	ผู้ออกแบบ	รูปแบบ เพื่อการ สื่อสาร	อิทธิพล ศิลปะ ตะวันตก	ความหมาย ที่สื่อสารผ่านปกซีดี	
					ความหมายตรง	ความหมายแฝง
4	A Cappella Seven (A Cappella Seven)	วางแผนวาด และให้वानให้ เพื่อนออกแบบ	สัญลักษณ์	คอนเซ็ปท์ซาวล อาร์ต	- การร้องเพลง ประสานเสียง (Acappella)	- สื่อถึงที่มาของ แนวดนตรี ซึ่งศิลปินคือ ต้นกำเนิดของ เสียงร้องและ เสียงดนตรี ทั้งหมดในเพลง
5	Kindergarten (Kindergarten)	ศิลปิน ออกแบบ (เรียนศิลปะ)	ภาพตัวแทน	อิมเพรสชัน นิสม์	- ความรักสดใส แบบวัยแรกเริ่ม (Puppy love) - ดนตรีป๊อป ฟังสบาย	- ใช้ความหมาย ที่สังคมยอมรับ เพื่อให้เกิดการ สื่อสารที่ชัดเจน ต่อผู้รับสาร
6	จีน มหาสมุทร บุญรักษ์ (สุขใจ)	ให้วานเพื่อน	ภาพตัวแทน	อิมเพรสชัน นิสม์	- ความสุขใจ ตามชื่ออัลบั้ม	- ใช้ความหมาย ที่สังคมยอมรับ เพื่อให้เกิดการ สื่อสารที่ชัดเจน ต่อผู้รับสาร
7	กระสัน (กระสัน)	ศิลปิน ออกแบบ (เรียนศิลปะ)	ภาพตัวแทน	ลัทธินิยม	- เรียกร้องความ สนใจ ด้วยชื่ออัลบั้ม และภาพที่ดู ล่อแหลม	- ใช้ความหมาย ใหม่ให้กับคำว่า “กระสัน” เพื่อ นิยามตัวเอง แบบเล่นคำ - สะท้อนภาพ หญิงสาวแต่ง กายล่อแหลม มากขึ้น จนมัก ถูกใช้เป็นสื่อ ดึงดูดทางเพศ

ตารางที่ 6.2 (ต่อ) การสร้างสรรค์และสื่อความหมายผ่านปกซีดีเพลงอินดี้จากกรณีศึกษา 10 อัลบั้ม

ลำดับ	ศิลปิน (อัลบั้ม)	ผู้ออกแบบ	รูปแบบ เพื่อการ สื่อสาร	อิทธิพล ศิลปะ ตะวันตก	ความหมาย ที่สื่อสารผ่านปกซีดี	
					ความหมายตรง	ความหมายแฝง
8	Dubbrainers (Dub Jam Sessions)	ศิลปินและ เพื่อนออกแบบ (เรียนศิลปะ)	สัญลักษณ์	คอนเซ็ปต์ซาวล อาร์ต	- วงดนตรีเล่นสด และแสดงเวลา กลางคืน - ดนตรีดิบ-เรกเก้ และกลินไอดนตรี อินเดีย - บุคลิกของ ศิลปินและเพลงที่ มีความหมั่น	- ใช้ภาษาศิลปะ และสัญลักษณ์ที่ เป็นรูปธรรม สื่อสารถึงแนว ดนตรีและบุคลิก ของศิลปินที่เป็น นามธรรม
9	ไอค์ ซญานี เลิควทศิริ (Imaginary Love Box)	ว่าจ้าง นักออกแบบใน บริษัทจัด จำหน่าย ผ่านต้นสังกัด	ภาพตัวแทน	คอนเซ็ปต์ซาวล อาร์ต	- เพลงรักแบบ ผู้หญิง - ความรักมีหลาย รูปแบบ - ดนตรีป๊อป ฟังสบาย	- เปิดโอกาสให้ ผู้ฟังนิยาม ความหมาย ของอัลบั้ม เพลงรักนี้ตาม ประสบการณ์ ส่วนตัว
10	Hooligan (Hooligan)	ศิลปิน ออกแบบ (ไม่ได้เรียน ศิลปะ)	ภาพตัวแทน	ดาดา	- ดนตรี ฟังก์-ร็อก - บุคลิกศิลปินที่ กล้าแสดง ความคิดเห็น - การแสดงทัศนะ ของศิลปินที่มีต่อ สังคม	- ใส่ความหมาย ใหม่ให้กับคำว่า "ฮูลิแกน" เพื่อ นิยามตัวเองแบบ เล่นคำ -ต่อต้านการนิยาม ความหมาย บางอย่างของ สังคม - ชี้ชวนคนฟังให้ตั้ง คำถามต่อ ความคิดที่ผู้ผลิต นำเสนอ

จะเห็นได้ว่า ปกอัลบั้มที่เลือกมาศึกษาส่วนใหญ่ ใช้รูปแบบเพื่อการสื่อสารแบบภาพตัวแทน ซึ่งเป็นรูปแบบที่ไม่ได้สื่อสารซับซ้อนมากนัก เนื่องจากภาพหรือภาษาที่ใช้มีลักษณะที่บ่งบอกถึงสิ่งต่าง ๆ อยู่แล้ว โดยที่เปิดโอกาสให้ผู้รับสารเป็นผู้ผลิตความหมายขึ้นในกระบวนการรับรู้และตีความตามประสบการณ์เดิมของตนที่มีต่อภาพหรือภาษานั้น ๆ อย่างไรก็ตาม เพื่อมิให้ความหมายแตกต่างกระจัดกระจายมากเกินไป ผู้ผลิตได้กำกับความหมายอย่างใดอย่างหนึ่งไว้ในการสื่อสารด้วย เช่น ภาพทิวทัศน์ในปกอัลบั้ม เดอะดาวทาวน์ชิมนิโอฟินี ของศิลปิน อะไรจะ คำว่า ดาวทาวน์ (Downtown) ซึ่งมีความหมายว่าตัวเมือง เป็นภาษาที่กำกับการรับรู้ของผู้รับสารให้เข้าใจว่าภาพที่ใช้ต้องการจะสื่อสารเกี่ยวกับความเป็นเมือง แม้ว่าภาพทิวทัศน์นั้นจะมีต้นไม้พุ่มหญ้าปกคลุมมากผิดกับภาพของตัวเมืองในการรับรู้ของคนส่วนใหญ่ก็ตาม หรือปกอัลบั้ม นิวิเศษนิยม ของศิลปิน วิเศษนิยม องค์ประกอบต่าง ๆ ของภาพปกอัลบั้มสามารถเชื่อมโยงการรับรู้ไปสู่ความหมายเกี่ยวกับดนตรีแบบย้อนยุคได้ และชัดเจนยิ่งขึ้นเมื่อถูกกำกับไว้ด้วยรูปแบบของเสื้อผ้าดังกล่าว แม้ผู้รับสารจะไม่มีประสบการณ์ว่าเป็นเสื้อผ้าในแบบศิลปินวงเดอะบิทเทิลส์ หรือเป็นสไตล์ในยุค 1960 แต่ย่อมตีความได้ไม่แตกต่างกันว่าผู้ผลิตต้องการสื่อสารถึงดนตรีแบบย้อนยุค เป็นต้น

รูปแบบเพื่อการสื่อสารประเภทอื่น ไม่ว่าจะเป็นรูปแบบนามธรรม ซึ่งมุ่งนำเสนอสไตล์ของผู้ออกแบบและสะท้อนความรู้สึกมากกว่าเนื้อหา หรือรูปแบบสัญลักษณ์ ที่ค่อนข้างจำกัดการตีความหมายเฉพาะกลุ่มในวงแคบ เนื่องจากต้องอาศัยการเรียนรู้ร่วมกันในสัญลักษณ์ของภาพหรือภาษานั้น ๆ มาก่อนจึงจะเข้าใจความหมายได้ ทั้ง 2 รูปแบบนี้ แสดงถึงการสื่อสารที่ค่อนข้างผูกขาดการรับรู้ของผู้รับสารในการตีความหมายตามที่ผู้ผลิตได้ส่งสารมา จากข้อมูลการศึกษาปกซีดีเพลงอินดี้ มีปกอัลบั้มในลักษณะดังกล่าว 3 ปกด้วยกัน ได้แก่ อัลบั้ม อันเวลด์ ของศิลปิน โนเลนส์ โวเลนส์ ซึ่งใช้รูปแบบนามธรรม อัลบั้ม อะแคปเปิลล่าเซเว่น ของศิลปิน อะแคปเปิลล่าเซเว่น และอัลบั้ม ดับ แจม เซชชัน ของศิลปิน ดับเบรนนอร์ธ ซึ่งใช้รูปแบบสัญลักษณ์ อย่างไรก็ตาม จะเห็นได้ว่าปกอัลบั้มเหล่านี้ ผู้ออกแบบมีแนวคิดในการสื่อสารส่วนใหญ่มาจากแนวเพลงเป็นสำคัญ การใช้สัญลักษณ์ที่บ่งบอกความหมายของแนวดนตรีนั้นอย่างเฉพาะเจาะจง ก็อาจเป็นข้อได้เปรียบในแง่ที่สามารถสื่อสารได้ตรงกับกลุ่มผู้ฟังเป้าหมายโดยตรง

นอกจากนี้ จะเห็นได้ว่าอัลบั้มที่ศึกษาส่วนใหญ่ศิลปินเป็นผู้ออกแบบหรือวางแนวความคิดด้วยตนเอง เนื่องจากมีพื้นฐานการศึกษาด้านศิลปะหรือไม่ก็มีความสนใจอยู่แล้ว แต่ในกรณีที่ศิลปินไม่มีความสามารถดังกล่าว อาจเลือกว่าจ้างหรือให้वानบุคคลอื่นให้ช่วยสร้างสรรค์ปกซีดีเพลงให้ กรณีนี้ศิลปินมักให้อิสระแก่ผู้ออกแบบอย่างเต็มที่ จึงไม่ได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับอัลบั้มมากนัก หากผู้ออกแบบ ไม่มีประสบการณ์ร่วมกับศิลปินในส่วนดังกล่าวก็อาจทำให้ไม่สามารถสื่อสารความต้องการของศิลปินได้อย่างชัดเจน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการว่าจ้างนักออกแบบอิสระที่ไม่ได้รู้จักกันเป็นส่วนตัว อย่างไรก็ตาม การที่ศิลปินไว้วางใจให้ผู้ออกแบบดำเนินการอย่างเสรี ก็ถือเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้ออกแบบสามารถนำเสนอสไตล์ของตนตามมุมมองในเชิงสร้างสรรค์ได้มากกว่า โดยไม่จำเป็นต้องสนใจว่าผู้รับสารจะอ่านความหมายได้สอดคล้องกันหรือไม่ เพียงอาจจะคาดหวังให้กระทบความรู้สึกบ้างเท่านั้น ดังจะเห็นได้ว่า มีหลายปกอัลบั้มที่พยายามพูดคุยกับสังคมหรือสื่อสารกับคนฟังด้วยรูปแบบของศิลปะที่แปลกใหม่ อย่าง อีอพอาร์ท โคเนติกอาร์ท ดาดา หรือ คอนเซ็ปท์ซวลอาร์ท แทนการใช้ภาษาภาพหรือข้อความอย่างตรงไปตรงมา ทั้งที่วิธีการดังกล่าวแทบไม่ปรากฏจากอัลบั้มที่ผลิตโดยสื่อกระแสหลักและมุ่งขายตลาดมวลชน (Mass) แสดงให้เห็นถึงอีกบทบาทหนึ่งของสื่อทางเลือก (Alternative media) ที่ได้ทำหน้าที่เปิดประสบการณ์ใหม่ให้คนฟัง ซึ่งอาจยังไม่สามารถรับความหมายนั้นได้ในครั้งแรกที่เสพ แต่เมื่อเวลาผ่านไป มีผู้ผลิตผลงานรูปแบบเหล่านี้มากขึ้น หรือมีช่องทางที่ช่วยอธิบายมากขึ้น ผู้คนจะค่อย ๆ เรียนรู้และซึมซับความหมายจนกระทั่งเกิดความเข้าใจในที่สุด เนื่องจากเพลงอินดี้มีช่องทางการสื่อสารที่จำกัดกว่าเพลงกระแสหลักมาก ทำให้ขาดโอกาสในการขยายความทั้งแนวดนตรี หรือเรื่องราวเกี่ยวกับอัลบั้มและศิลปิน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การสื่อสารผ่านปกซีดีเพลงซึ่งยังมีช่องว่างอยู่มาก นอกจากผู้ผลิตสารส่วนใหญ่จะไม่ตั้งใจให้เกิดการรับรู้โดยตรงไปตรงมาแล้ว ในส่วนของผู้รับสารเองก็ยังขาดประสบการณ์ที่จะใช้ถอดรหัสความหมายที่ผู้ผลิตได้สื่อสารมาด้วย

จากกรณีศึกษาปกซีดีเพลงอินดี้ทั้ง 10 อัลบั้มข้างต้น และการวิเคราะห์ภาพรวมปกอัลบั้มเพลงอินดี้ในประเทศไทย สามารถแบ่งลักษณะการสื่อความหมายได้เป็น 5 ประเด็นที่สำคัญ ดังต่อไปนี้

1. การสร้างความประทับใจ และ ดึงดูดความสนใจผู้พบเห็น ส่วนใหญ่มาจากการสร้างสรรค์รูปแบบที่มุ่งเน้นการแสดงส่วนประกอบทางการออกแบบในด้านสีลันที่สะดุดตา การใช้แสง-เงา และเทคนิคที่น่าตื่นตาตื่นใจในทางศิลปะ ขณะที่บางปกอัลบั้มเลือกใช้รูปภาพที่กระตุ้นเร้าความรู้สึกเพื่อนำไปสู่การเปิดรับ ไม่ว่าจะเป็นภาพที่สวยงาม น่ารัก ดุคลาสสิก ล่อแหลม หรือมีความรุนแรงก็ตาม สำหรับศิลปินอินดี้ซึ่งมีช่องทางการสื่อสารที่จำกัด ความโดดเด่นบนแผงเทปถือได้ว่าเป็นด้านสำคัญที่จะนำคนมารู้จักพวกเขา โดยเฉพาะในยุคที่มีการแข่งขันสูงอย่างทุกวันนี้ จะเห็นได้ว่าแม้มีงบประมาณไม่มากนัก อีกทั้งต้องทุ่มเทให้กับการผลิตผลงานเพลงอย่างเต็มที่ ศิลปินหลายวงยังใส่ใจที่จะสร้างสรรค์ปกอัลบั้มให้สวยงามเตะตา และดึงดูดใจมากที่สุดภายในข้อจำกัดที่มี บางครั้งอาจต้องไหว้วานหรือว่าจ้างบุคคลอื่นให้ออกแบบให้ ในส่วนของการพิมพ์ก็มีความพิถีพิถันและมีคุณภาพมากขึ้น แม้บางอัลบั้มจะยังใช้วิธีการเขียนหรือไรท์ (Write) แผ่นซีดีด้วยตนเองโดยเครื่องคอมพิวเตอร์ แทนการส่งโรงงานปั๊มแผ่นเพื่อลดค่าใช้จ่าย แต่กลับพบว่าส่วนใหญ่ศิลปินจะส่งพิมพ์ปกซีดีที่โรงพิมพ์แทบทั้งสิ้น แสดงให้เห็นถึงวิธีการปรับตัวอย่างหนึ่งเพื่ออยู่รอดของผู้ผลิตเพลงอินดี้ ที่แม้จะไม่ได้ให้ความสำคัญกับส่วนห่อหุ้มมากไปกว่าผลงานเพลง แต่ก็จำเป็นต้องพยายามดิ้นรนหาทางออกที่ดีที่สุด เพื่อที่อย่างน้อยมันจะถูกรับรู้และจดจำได้ในท่ามกลางอัลบั้มอื่น ๆ นับร้อยนับพันบนแผงเทป ฉะนั้นจึงไม่สามารถละเลยการสื่อสารผ่านช่องทางดังกล่าวได้เช่นกัน

“ไม่ว่าค่ายเล็ก ค่ายใหญ่ หรืออินดี้ วิธีทำงานของปกเหมือนกัน คือทำให้คนเห็นแล้วอยากหยิบมาดู และซื้อ ถ้า Visual ที่ออกมาถ้าไม่ได้ตอบกับคนก็พลาดแล้ว” (วรุฒติ ตวงวุฒิกุล, สัมภาษณ์, 26 มกราคม 2549)

2. การสะท้อนวัฒนธรรมดนตรีและสื่อเนื้อหาสาระในผลงานชุดนั้น การเข้าใจอารมณ์เพลงและวัฒนธรรมต้นกำเนิดดนตรีนั้น ๆ เป็นส่วนสำคัญที่ช่วยให้ผู้ออกแบบสามารถเลือกใช้สีตัวอักษร (Typography) รวมถึงรูปแบบของหีบห่อและภาพปกอัลบั้มได้อย่างเหมาะสม นอกจากนี้เพลงยังสามารถสะท้อนถึงกลุ่มคนฟังแต่ละประเภท ซึ่งมีแบบแผนการใช้ชีวิต (Lifestyle) วิถีคิดและรสนิยม ที่มีลักษณะเฉพาะ ทำให้ผู้ออกแบบสามารถสื่อสารได้สอดคล้องกับการรับรู้ของกลุ่มผู้ฟังเป้าหมายมากขึ้น เนื่องจากวัฒนธรรมดนตรีแต่ละแบบจะมีรหัสความหมาย (Cultural code) ที่เฉพาะเจาะจงถึงดนตรีนั้น ๆ การที่ผู้รับสารจะสามารถถอดรหัสความหมายได้ จำเป็นต้องมีพื้นฐานประสบการณ์หรือมีการเรียนรู้เกี่ยวกับรหัสดังกล่าวมาก่อน และผู้ผลิตที่สามารถนำรหัสเหล่านั้นมาใช้ได้อย่างเหมาะสม ย่อมสามารถสร้างภาพตัวแทนของผลงานดนตรีให้ปรากฏเป็นรูปธรรมบนปกอัลบั้มได้อย่างแท้จริง

“ปกซีดีจะมี Code ที่เรียกว่า Cultural code เช่นคนประเภทนี้จะฟังเพลงแบบนี้ เวลาลง detail บนปก คนประเภทนี้เขาจะหยิบแล้วเข้าใจ มันเป็น Code ที่มาจากเพลงแต่ละแนวด้วย เช่น ลูกทุ่งจะเน้นสีส้มที่เป็นสีสด สีแท้ ดูลึกลับ คนที่ชอบลูกทุ่งเขาจะหยิบ คนที่ไม่ชอบจะไม่หยิบ หน้าซีดีไซเนอร์คือทำให้ปกสวย แต่ Code นั้นยังอยู่ ไซเนอร์ที่เก่งจะรู้ว่าช่วงนี้ Code ที่เขาต้องใช้คืออะไรบ้าง” (เคลวิน ห่วง, สัมภาษณ์, 10 กุมภาพันธ์ 2549)

จากกรณีศึกษา จะเห็นได้ว่าผู้ออกแบบส่วนใหญ่เลือกใช้รหัสที่สื่อความหมายถึงวัฒนธรรมดนตรีในการนำเสนอผ่านปกอัลบั้ม ทั้งในรูปแบบภาพตัวแทน รูปแบบสัญลักษณ์ และรูปแบบนามธรรม เช่น อัลบั้ม อันเวลด์ ของศิลปิน โนเลนส์ ไวเลนส์ ซึ่งใช้รหัสเรื่องจังหวะ ความเคลื่อนไหว และความลึกลับ มาสื่อสารถึงดนตรีอิเล็กทรอนิกส์, อัลบั้ม อะแคปเปลล่าเซเวน ของศิลปินอะแคปเปลล่าเซเวน ที่สื่อถึงดนตรีประสานเสียง ด้วยรหัสความหมายที่ว่าศิลปินคือต้นกำเนิดของเสียงทั้งหมดในเพลงโดยไม่ต้องอาศัยเครื่องดนตรี, อัลบั้ม ดับแจมเซชชั่น ของศิลปินดับเบรนนอร์ธ ที่ใช้รหัสของสี แดง เหลือง เขียว เพื่อสื่อถึงวัฒนธรรมของดนตรีแบบดับ-เรกเก้, หรืออัลบั้ม ฮูลิแกน ของศิลปิน ฮูลิแกน ที่สะท้อนความเป็นดนตรีฟังกี้ด้วยการจัดวางและการสื่อความหมายที่ดูวุ่นวาย ยุ่งเหยิง และต่อต้านสังคม เป็นต้น

นอกจากสะท้อนแนวดนตรีแล้ว ผู้ออกแบบอาจเลือกสื่อสารถึงเนื้อหาสาระในผลงานนั้น ๆ ไม่ว่าจะเป็นแนวคิดในการผลิตอัลบั้ม (Album Concept) และเรื่องราวที่เพลงพูดถึง ซึ่งล้วนแต่เป็นความหมายนามธรรมเช่นเดียวกับสไตล์ดนตรีที่นำเสนอ จะเห็นได้ว่าผู้ออกแบบได้นำภาษาของศิลปะมาใช้เพื่อสื่อสารถึงแนวคิดเหล่านี้ โดยประกอบรูปภาพ สัญลักษณ์ และองค์ประกอบต่าง ๆ เข้าด้วยกัน จนปรากฏความหมายที่เป็นรูปธรรมและสามารถเข้าใจได้มากขึ้น ทั้งนี้ ก็ขึ้นอยู่กับทักษะและประสบการณ์ของผู้ออกแบบแต่ละคน รวมไปถึงข้อจำกัดในการทำงานด้วย

นอกจากนี้ ยังสะท้อนให้เห็นว่าผู้ผลิตอิสระกลุ่มนี้ได้พยายามเชื่อมโยงความหมายของโลกทางดนตรีและโลกของศิลปะเข้าด้วยกัน โดยเป็นรูปแบบศิลปะที่ค่อนข้างเปิดกว้างกว่าที่ปรากฏในสื่อกระแสหลัก (Mainstream) เนื่องจากไม่ถูกจำกัดด้วยเงื่อนไขทางการตลาดที่เป็นตัวสร้างกรอบความคิดให้สื่อสารเฉพาะสิ่งที่เข้าใจง่ายเพื่อที่จะสามารถเข้าถึงคนส่วนใหญ่และนำมาซึ่งผลตอบแทนที่คุ้มค่าที่สุด ฉะนั้น ศิลปินอิสระจึงมีโอกาสรังสรรค์แนวทางที่แปลกใหม่ได้มากกว่าโดยไม่จำเป็นต้องยึดติดกับกฎเกณฑ์ที่เคยมี ปกอัลบั้มซึ่งทำหน้าที่ห่อหุ้มผลผลิตทางดนตรีของผู้ผลิตกลุ่มนี้จึงต้องตอบสนองต่อวิถีคิดในการสร้างสรรค์งานดนตรีอย่างสอดคล้องกัน

3. การแสดงบุคลิกและตัวตนของศิลปิน ถือเป็นส่วนสำคัญที่จะสามารถสร้างความแตกต่างและเอกลักษณ์ให้กับผลงานอัลบั้มนั้น ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งศิลปินที่มีบุคลิกหรือแนวทางของตัวเองชัดเจน สิ่งที่น่าเสียดายผ่านปกซีดีแม้ว่าจะไม่ได้ใช้ภาพถ่ายของศิลปินโดยตรง แต่ก็สามารถสะท้อนมุมมอง วิธีคิด หรือเรื่องราวที่สื่อถึงผู้ผลิตอัลบั้มดังกล่าวได้ และเมื่อประกอบเข้าด้วยกันเป็นภาพปกอัลบั้มแล้ว ย่อมมีผลต่อการรับรู้ภาพลักษณ์ของศิลปินผู้ผลิตในมุมมองของผู้รับสารด้วย อย่างเช่นภาพปกอัลบั้ม นิวิเศษนิยม ของศิลปิน วิเศษนิยมที่สื่อถึงนิสัยกวน ๆ ซึ่เล่นของศิลปิน และอัลบั้ม สุทธิแกน ของศิลปิน สุทธิแกน ก็สื่อถึงศิลปินที่กล้าแสดงความคิดเห็นและวิพากษ์วิจารณ์สังคม เป็นต้น

4. การสะท้อนสังคมและทัศนคติของศิลปิน แง่มุมบางอย่างที่ศิลปินนำเสนอผ่านทางปกอัลบั้ม ไม่ว่าจะเป็นการแสดงความคิดเห็น วิพากษ์วิจารณ์ เสียดสี หรือสะท้อนความเป็นจริงตามที่ตนมองเห็น โดยอาศัยรูปแบบศิลปะต่าง ๆ เป็นสื่อ แสดงให้เห็นถึงจุดยืนของคนกลุ่มนี้ทั้งในด้านที่ชี้ชวนให้ผู้รับสารเกิดการตั้งคำถามต่อมุมมองที่ผู้ผลิตนำเสนอ อย่างอัลบั้ม เดอะดาวนทาวน์ ซิมโฟนี ของ ศิลปินอะไรจะ ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงคุณค่าของความงามตามธรรมชาติที่ผู้คนมองข้ามไป หรือ อัลบั้ม กระสัน ของศิลปิน กระสัน ที่สะท้อนภาพการแต่งกายของหญิงสาวสมัยใหม่ที่ล่อแหลมมากขึ้น เป็นต้น นอกจากนี้ยังแสดงให้เห็นถึงจุดยืนอีกด้านหนึ่งของศิลปินที่มองตัวเองในฐานะผู้ที่อยู่ชายขอบหรือเป็นคนส่วนน้อยของสังคม ไม่ว่าจะเป็น อัลบั้ม นิวิเศษนิยม ของศิลปิน วิเศษนิยม ซึ่งประชดเสียดสีการถ่ายภาพปกอัลบั้มโดยทั่วไปที่มักให้ความสำคัญกับการนำเสนอรูปร่างหน้าตาที่ดีของศิลปินเป็นหลัก หรือ อัลบั้ม สุทธิแกน ของศิลปิน สุทธิแกน ที่แสดงความคิดเห็นต่อต้านความหมายของสื่อกระแสหลักที่ยกย่องเชิดชูบุคคลต่าง ๆ หรือนำเสนอภาพบุคคลเหล่านั้นเสมือนว่าเป็นผู้นำในด้านใดด้านหนึ่งมากเกินไป เป็นต้น

นอกจากแสดงทัศนะของผู้ผลิตที่มีต่อสังคมแล้ว ปกซีดีเพลงยังสะท้อนไปถึงความนิยมหรือกระแสสังคมในช่วงเวลาต่าง ๆ ด้วย ทั้งนี้ ก็ขึ้นอยู่กับมุมมองหรือความสนใจของผู้ออกแบบในขณะนั้น

“ปกสะท้อนให้เห็นว่า ชวงนั้นวงการเป็นอย่างไร ทั้งเพลงและการออกแบบ สะท้อนว่าคนเปิดรับ Source อย่างไร ชวงไหนอะไรบูมมันก็จะถูกหยิบมาใช้” (วรวิมล ดวงวิมลกุล, สัมภาษณ์, 26 มกราคม 2549)

5. คุณค่าในการสะสม สำหรับนักออกแบบอาชีพ หรือผู้ผลิตที่สนใจในงานศิลปะต่างมองปกซีดีในฐานะที่เป็นผลงานสร้างสรรค์อย่างหนึ่งซึ่งควรค่าแก่การสะสม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง อัลบั้มที่มีความพิถีพิถันในการสร้างสรรค์ปกซีดีให้สวยงามแปลกใหม่ ใช้วัสดุที่มีคุณภาพ หรือนำเสนอเรื่องราวความคิดที่ช่วยเปิดประสบการณ์ใหม่ให้กับผู้ฟัง ย่อมสามารถเพิ่มคุณค่าให้กับผลงานเพลงในอัลบั้มได้ ยิ่งไปกว่านั้น หากปกซีดีได้ห่อหุ้มผลงานเพลงที่ดีด้วยแล้ว ปกซีดีนั้นก็ยังคงอยู่ในการรับรู้ของผู้คนยาวนานตราบเท่าที่แผ่นเพลงนั้นจะยังถูกนำกลับมาเปิดฟังซ้ำแล้วซ้ำอีก

“ปกซีดีเป็นแฟชั่นผสมทัศนคติของศิลปิน บวกกับ visual landscape ของคนออกแบบ เป็นงานที่อาจจะดูเล็ก ๆ แต่สิ่งที่ผมภูมิใจคือ ถ้าทำให้กับวงที่ตีแล้วเนี่ย วันใดที่เขาจะหยิบเพลงขึ้นมาฟัง ปกที่ผมทำก็จะต้องถูกรับรู้” (วรุตม์ ปันยารชุน, สัมภาษณ์, 16 กุมภาพันธ์ 2549)

สำหรับอัลบั้มของศิลปินอื่นดีที่มีจำนวนการผลิตน้อย และไม่มีช่องทางการสื่อสารไปยังผู้ฟังเพลงมากนัก จึงไม่ได้มีช่วงกำหนดเวลาการโปรโมทอัลบั้มเหมือนบริษัทดนตรีขนาดใหญ่ ผลงานเพลงหรือศิลปินจะเป็นที่รู้จักก็ต้องอาศัยระยะเวลาการทำความเข้าใจและเรียนรู้ของผู้ฟัง ทำให้การเดินทางของผู้ผลิตกลุ่มนี้ดำเนินไปอย่างช้า ๆ มีผลงานออกมาอัลบั้มหนึ่งแล้ว ก็อาจจะเว้นช่วงไปนาน หรือไม่มีออกมาอีกเลย บางศิลปินอาจจะบูรณาการกับศิลปินอื่น ๆ และเปลี่ยนชื่อวงไป ด้วยข้อจำกัดต่าง ๆ รวมทั้งเงินลงทุน ฉะนั้น เมื่อวันหนึ่งที่คนเริ่มรู้จักอัลบั้มของพวกเขา ไม่ว่าจะมาจากการนำเสนอของสื่อมวลชน หรือศิลปินกลุ่มนั้นมีชื่อเสียงขึ้นมากก็ตาม อัลบั้มที่ผ่านมาของพวกเขาจะเริ่มเป็นที่ต้องการและหาได้ยากขึ้น มูลค่าการซื้อขายในตลาดมืดหรือตลาดซีดีมือสองก็จะเพิ่มมากขึ้นไปด้วย ตัวอย่างเช่น อัลบั้มก่อน (Collector's Edition) ของศิลปิน โมเดิร์นด็อก (ดังรูปภาพที่ 6.35) ที่จัดทำขึ้นเพียง 4,000 ชุด เพื่อวางจำหน่ายในงานเทศกาลบันเทิงคดี ปี พ.ศ. 2537 ในราคาชุดละ 50 บาท ปัจจุบันมีราคาขายในตลาดซีดีมือสองสูงสุดถึงแผ่นละ 3,000 บาท (“Main course,” 2547: 51) หรือปกอัลบั้ม ริทึมแอนด์บอยด์ (Rhythm & BOYd) ของศิลปิน บอย โกสิยพงษ์ ที่จัดทำขึ้นเป็นแบบกล่องรุ่นแรกและมีจำนวนจำกัด (Limited Edition) (ดังรูปภาพที่ 6.36) ปัจจุบันมีราคาในหลักพันบาทเช่นเดียวกัน (พีรภัทร โพธิสารัตนะ, 2548: 96)

รูปภาพที่ 6.35 ภาพปกซีดีเพลงอัลบั้มก่อน (Collector's Edition) ของศิลปินโมเดิร์นด็อก

รูปภาพที่ 6.36 ภาพปกซีดีเพลงอัลบั้ม ริทึมแอนด์บอยด์ (Limited Edition) ของศิลปิน บอย โกสิยพงษ์

กล่าวโดยสรุป สามารถแบ่งปกซีดีเพลงอินดี้ ออกได้เป็น 2 ประเภท ตามความชัดเจนในการสื่อความหมาย *ประเภทแรก* ปกที่สื่อสารด้วยความหมายหรือภาพที่เป็นสากล เป็นความหมายตามการนิยามของสังคม หรือคนส่วนใหญ่สามารถเข้าใจได้ง่าย เรียกได้ว่าทำหน้าที่เป็นสื่อเชิงรุกที่พยายามเข้าหาคนฟังมากขึ้น จึงสื่อสารด้วยเนื้อหาที่มีความชัดเจนในตัว ตัวอย่างปกซีดีเพลงประเภทนี้ได้แก่ อัลบั้ม คินเดอการ์เทิน ของศิลปิน คินเดอการ์เทิน และอัลบั้ม สุขใจ ของศิลปิน จิน มหาสมุทร บุญรักษ์ *ประเภทที่สอง* ปกที่สื่อสารด้วยความหมายหรือภาษาเฉพาะกลุ่ม เรียกได้ว่าทำหน้าที่เป็นสื่อเชิงรับ ที่รอให้คนเข้ามาอ่านความหมายหรือมาเข้าใจเขา โดยไม่ได้สนใจว่าผู้รับสารจะอ่านความหมายได้ในครั้งแรกของการสื่อสาร เนื่องจากเป็นสิ่งที่ต้องอาศัยระยะเวลาในการเรียนรู้

ส่วนใหญ่แล้วการออกแบบปกซีดีมักดำเนินไปในทิศทางที่สอดคล้องกับผลงานเพลงในอัลบั้ม นั่นคือ ยิ่งบทเพลงมีสไตล์ดนตรี เนื้อหา หรืออารมณ์เพลงที่ลึกซึ้ง และเข้าใจยากมากเท่าไร การสื่อสารผ่านปกอัลบั้มก็จะซับซ้อนมากเท่านั้น รวมไปถึงแนวดนตรีที่แปลกใหม่ ปกที่น่าเสนอก็มักจะแปลกตามไปด้วย เนื่องมาจากผู้ผลิตที่ไม่ได้สร้างสรรค์ผลงานตามใจตลาด โดยมากจะมีความเป็นส่วนตัวสูง และอำนาจการตัดสินใจก็อยู่ที่ตัวเองเป็นหลัก การผลิตผลงานเพลงของผู้ผลิตกลุ่มนี้ก็เพื่อสนองความพึงพอใจส่วนตัวมากกว่าหวังผลเรื่องรายได้ ฉะนั้น จึงสามารถถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดได้อย่างเสรีผ่านทางช่องทางการสื่อสารที่มีอยู่อย่างเพลงและปกอัลบั้ม ทำให้มีผลงานในแนวทางใหม่ ๆ เกิดขึ้นเสมอ เรียกได้ว่าเป็นพวกหัวก้าวหน้าของสังคม (Avant-garde)

ซึ่งก็ไม่ได้คาดหวังว่าผู้รับสารจะเข้าใจความหมายในครั้งแรกของการสื่อสาร ดังจะเห็นได้ว่ามีเพลง
อินดี้จำนวนมากที่ต้องใช้เวลาอันยาวนานกว่าจะเป็นที่รู้จักและคนฟังจะเริ่มเข้าใจ เช่น วงอพาร์ทเมนต์
คุณป้า มีสไตล์ดนตรีที่หลากหลายทั้ง แจ๊ซ ร็อค บลู ศิลปินส่วนหนึ่งมาจากวงอะไรก็จะที่ผู้วิจัยศึกษา
และวงสยามซีเคร็ทเซอร์วิส, หรืออย่างวงไทเทเนียม และดาจิม ศิลปินเพลงฮิปฮอปที่ก่อตัวขึ้นและ
เป็นที่นิยมในหมู่ผู้ฟังเพลงได้ดินดั่งแต่ยุคที่สไตล์ดนตรีดังกล่าวยังไม่แพร่หลาย เป็นต้น วงดนตรี
เหล่านี้สร้างสรรค์ผลงานด้วยตนเองมาหลายปีกว่าสังคมจะเริ่มเข้าใจและรับได้ เช่นเดียวกับงาน
ศิลปะอื่น ๆ สำหรับปกอัลบั้มก็เช่นกัน การสื่อความหมายที่ไม่ชัดเจน ไม่ได้หมายความว่าผู้ผลิต
เข้ารหัสสารผิดพลาด แต่ ณ เวลานั้นผู้รับสารเองต่างหากที่ยังขาดประสบการณ์พอที่จะอ่าน
ความหมายนั้นได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการขาดช่องทางสื่อสารที่มีอิทธิพลมากพอที่จะเข้าถึงคนฟัง
ส่วนใหญ่ ทั้งนี้ ในส่วนของการอ่านความหมายจากปกซีดีตามมุมมองของผู้ฟัง ผู้วิจัยได้กล่าวไว้ใน
บทถัดไป